

VZDELÁVACIA OBLASŤ: JAZYK A KOMUNIKÁCIA

Vyučovací predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Cyklus: 2.

Ročník: 4.

	prvý cyklus			druhý cyklus		tretí cyklus			
ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín ŠVP	24			12		19			
Počet hodín ŠkVP vrátane disponibilných	9	8	7	7	5+1	5	5	4	5
počet hodín spolu	9	8	7	7	6	5	5	4	5

Charakteristika predmetu:

Vzdelávacie štandardy slovenského jazyka a literatúry sú členené podľa **piatich komponentov vyučovacieho predmetu**: komunikačná interakcia, hovorená produkcia, písaná produkcia, recepcia vecných textov a recepcia umeleckých textov. Keďže komponenty sa týkajú rôznych aspektov komplexného procesu komunikácie v prvom jazyku, hranice medzi nimi nie sú ostré, naopak, medzi komponentmi jestvuje viacero prienikov. Z tohto dôvodu nie je možné vyhnúť sa prelínaniu výkonových a obsahových štandardov naprieč komponentmi aj v ich vnútri. Rozdiel je však v tom, do akej miery a na aký účel sa podobné spôsobilosti žiaka a podobné obsahy v jednotlivých komponentoch vymedzujú.

Výkonový štandard, členený podľa piatich predmetových komponentov, zahŕňa spôsobilosti v oblasti slovenského jazyka a literatúry, ktorých nadobudnutie je dôležité pre komunikačný, gramotnostný, kultúrny a osobnostný rozvoj žiaka. Obsahový štandard sa člení podľa obsahových celkov, ktoré sú pri dosahovaní spôsobilostí žiaka v jednotlivých komponentoch dôležité. Členenie na obsahové celky je podobné vo všetkých troch vzdelávacích cykloch a uplatňuje sa pri ňom princíp špirálovitej postupnosti učiva. Poradie a obsahová náplň jednotlivých celkov neznamena, že sa im treba na vyučovaní venovať zaradom. Na rozvíjanie danej komunikačnej spôsobilosti žiaka, teda dosahovanie výkonového štandardu, slúžia obsahy súbežne z viacerých celkov, ktoré sa vyberajú a kombinujú podľa cieľa vyučovacej jednotky. Dôležité je, aby sa obsah spájal s konkrétnou komunikačnou činnosťou žiaka a aby prispieval k postupnému dosahovaniu výkonu.

Jazykové učivo ako opora získavania komunikačných spôsobilostí je zaradené v štyroch predmetových komponentoch do obsahového celku Komunikačné prostriedky a pravidlá. V komponente recepcia umeleckých textov sa pracuje s estetickou funkciou jazykových prostriedkov. Komunikačné prostriedky zahŕňajú jazykové prostriedky (fonetické, morfológické, lexikálne, slovotvorné, syntaktické), poprijazykové prostriedky (zvukové a pohybové) a mimojazykové prostriedky. Komunikačné pravidlá zahŕňajú pravidlá spisovnej výslovnosti a pravopisné pravidlá.

V obsahovom štandarde sa vyskytujú pojmy zvýraznené **tučným písmom** (boldom). Ide o také pojmy, ktoré si žiak osvojuje tak, aby rozumel ich významu, vedel ich primerane veku a potenciálu vysvetliť a používal ich správne v kontexte učiva. Požadovanú úroveň zvládnutia týchto pojmov špecifikuje výkonový štandard. Pre pojmy označené boldom platí, že sa neočakáva výlučne reprodukcia formálnych definícií, ale ich funkčné porozumenie a používanie. Členenie vyučovacieho predmetu na komponenty a dôraz na ich úzke prepojenie nahrádza doterajšie členenie predmetu na tri zložky (jazyk, komunikácia a sloh, literárna výchova). Organizácia vyučovania slovenského jazyka a literatúry závisí od veku žiakov, od výchovno- vzdelávacieho cieľa, od obsahu vyučovacej jednotky a od ďalších podmienok výchovno- vzdelávacieho prostredia.

Vzdelávacie štandardy predmetu slovenský jazyk a literatúra umožňujú využívanie nástrojov AI ako súčasti vyučovania. Tieto nástroje sa uplatňujú ako podporný prostriedok rozvíjania jazykových, interpretačných a tvorivých kompetencií žiaka. Ich

používanie pri napĺňaní štandardov je viazané na vlastné kognitívne a komunikačné úsilie žiaka a na jeho osobnú zodpovednosť za výsledok práce. Súčasťou využívania nástrojov AI je kritické posudzovanie spoľahlivosti výstupov, uvedomovanie si možností a obmedzení technológie a dodržiavanie etických pravidiel používania.

Hlavným cieľom 2. cyklu je rozvíjať gramotnosť v prepojení s obsahmi ostatných vzdelávacích oblastí a s dôrazom na mnohoraké využívanie čítania a písania v rôznych kontextoch. Súčasťou rozvíjania gramotnosti je osvojovanie stratégií práce s textom a nadobúdanie skúseností s vlastným premýšľaním o procese čítania a písania. Dôležité je aj rozvíjanie schopnosti rozlišovať medzi faktami a domnienkami, formulovať vlastný názor a podopierať ho argumentmi.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

1. Viest' dialóg v súkromnom a verejnom prostredí vecne a sociálne primeraným spôsobom.
2. Pripraviť a predniesť hovorený prejav primeraný prostrediu a komunikačnému zámeru.
3. Vytvoriť písaný a obrazovo-písaný text na vyjadrenie rôznych komunikačných zámerov.
4. Aktívne počúvať a samostatne čítať primerané vecné texty.
5. Orientovať sa v nesúvislých, obrazovo-písaných a digitálnych textoch.
6. Počúvať a čítať primerané umelecké texty, interpretovať ich významy a obraznosť.
7. Identifikovať v texte explicitné informácie, vyvodit' základné a prehlbujúce implicitné informácie.
8. Použiť základné stratégie porozumenia a tvorenia textu.

9. Použiť pri porozumení a tvorení textu znalosti jazykových prostriedkov a osvojené pravopisné pravidlá.

10. Rešpektovať viacjazyčné prostredie a podporovať spolužiakov s odlišným materinským jazykom.

Formy hodnotenia

Formy priebežného hodnotenia

- klasifikácia
- slovné hodnotenie
- kombinácia klasifikácie a slovného hodnotenia
- hodnotenie inou formou, ktorá je v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania, napr. prostredníctvom hodnotiacich rubriek, portfólia alebo kombinácie viacerých nástrojov

Formy súhrnného hodnotenia

- slovné hodnotenie pre 1. – 5. ročník ZŠ; 6. – 9. ročník ak nejde o niektorý z vybraných vyučovacích predmetov
- klasifikácia
- kombinované hodnotenie

Konkrétny spôsob využitia týchto foriem v jednotlivých ročníkoch a predmetoch vymedzuje školský vzdelávací program v súlade s týmto ŠVP, zákonom č. 245/2008 Z. z. a vyhláškou o základnej škole. Škola pritom zabezpečí, aby kritériá pre jednotlivé formy hodnotenia jasne vyjadrovali mieru osvojenia vedomostí, zručností – spôsobilostí a to, či žiak v odôvodnených prípadoch dosahuje minimálny učebný výstup. Forma súhrnného hodnotenia vo vyučovacom predmete nemusí byť rovnaká ako forma priebežného hodnotenia v danom predmete.

Prierezové gramotnosti

Čitateľská a vizuálna gramotnosť

Digitálna gramotnosť

Finančná gramotnosť €

Občianska gramotnosť (občianska , mediálna , interkultúrna

Environmentálna gramotnosť

Sociálna a emocionálna gramotnosť

AI gramotnosť – (keďže AI gramotnosť zatiaľ nie je v Štátnom vzdelávacom programe definovaná ako samostatná prierezová téma ani nemá pridelené oficiálne grafické označenie, škola si pre potreby Školského vzdelávacieho programu vytvorila vlastnú značku (ikonu). Táto značka slúži na označenie vzdelávacích obsahov a aktivít rozvíjajúcich AI gramotnosť naprieč vyučovacími predmetmi a plní orientačnú funkciu v dokumente)

4. ročník

Rozsah vyučovacieho predmetu

7 vyučovacích hodín týždenne - 231 vyučovacích hodín za školský rok ŠkVP

Učebné osnovy pre2. vzdelávací cyklus Slovenský jazyk a literatúra			
	Výkonový štandard		Prierezové gramotnosti
	Žiak vie/dokáže:	- komunikovať s rešpektom so spolužiakmi z viacjazyčného prostredia, - viest' dialóg primerane téme, adresátovi a komunikačnému prostrediu, - rešpektovať názor komunikačného partnera, - sformulovať vety s rozličným komunikačným zámerom sociálne primeraným spôsobom, - komunikovať uvedomelo a zodpovedne v online prostredí, - uplatniť v dialógu situačne vhodné jazykové, zvukové a pohybové prostriedky, - používať základné žánre korešpondencie	
	Obsahový štandard		
	Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť	získavanie informácií o iných jazykoch, najmä o inom materinskom jazyku spolužiakov	
	Dialogická komunikácia a kooperácia	- stavba dialógu: nadviazanie kontaktu, striedanie replík, ukončenie kontaktu, - pravidlá vedenia dialógu: aktívne počúvanie komunikačného partnera, vecne a jazykovo primerané reagovanie na jeho repliky, neprerušovanie	

		komunikačného partnera, povzbudenie, pochválenie a ocenenie komunikačného partnera, uplatňovanie pravidiel zdvorilosti	
	Korešpondencia	• porovnávanie rukou písanej a elektronickej korešpondencie v bežnej komunikácii	
	Komunikačné prostriedky a pravidlá	• rozširovanie slovnej zásoby prostredníctvom tém dialógu • použitie vetných a súvetných celkov pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov; • uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti v nadväznosti na 1. cyklus, splývavá výslovnosť, výslovnosť predložkových spojení, výslovnosť spoluhlásky - v)	
	Výkonový štandard		
	Žiak vie/dokáže:	• zhromaždiť jazykový materiál na tvorenie hovoreného textu, • sformulovať ústnu informáciu určenú pre verejné prostredie, • uplatniť v hovorenom texte situačne vhodné jazykové, zvukové a pohybové prostriedky	
	Obsahový štandard		

	Príprava a prednes hovoreného textu	• výber témy hovoreného textu podľa komunikačného zámeru a adresáta; • zhromaždenie informácií k zvolenej téme z viacerých zdrojov vrátane digitálnych zdrojov a AI; • usporiadanie informácií a samostatné vytvorenie písomnej osnovy textu	
	Reflexia hovoreného/ počúvaného textu	• úprava hovoreného textu pomocou kontrolných otázok k obsahu, členeniu a použitým komunikačným prostriedkom; • využitie jednoduchých grafických nástrojov na vylepšenie textu	
	Žánre hovoreného textu	• vytvorenie ústneho oznamu, ústnej správy a jednoduchej odbornej informácie pre verejné prostredie • ústne rozprávanie o prežitej udalosti, o plánovaní udalosti a objasňovanie udalosti	
	Komunikačné prostriedky a pravidlá	• použitie vetných a súvetných celkov pri rozvíjaní témy s rôznymi komunikačnými zámermi; • použitie vhodnej slovnej zásoby a uplatnenie lexikálnych vzťahov podľa témy a komunikačného zámeru hovoreného textu s oporou o tlačené aj elektronické jazykové slovníky; • uplatnenie pravidiel spisovnej výslovnosti v nadväznosti na 1. cyklus: splývavá výslovnosť, výslovnosť predložkových spojení, výslovnosť spoluhlásky - v	
Z o p i			

Komponent: Písaná produkcia	Výkonový štandard		
	Žiak vie/dokáže:	• zhromaždiť jazykový materiál na tvorenie písaného textu, • vytvoriť súvislý písaný a obrazovo-písaný text na zvolenú tému, • sformulovať písomnú informáciu určenú pre verejné prostredie, • vytvoriť rôzne typy písomného rozprávania, • využiť písanie pri učení sa • upraviť členenie, obsahovú a jazykovú stránku napísaného textu, • uplatniť pri písaní znalosti jazykových prostriedkov, osvojené pravopisné pravidlá a grafické zručnosti	
	Obsahový štandard		
	Proces tvorenia textu	• výber témy podľa komunikačného zámeru a adresáta, • usporiadanie informácií a samostatné vytvorenie osnovy textu • súvislé rozvíjanie témy písaného textu podľa komunikačného zámeru: informovať, vyrozprávať, opísať, zdôvodniť, zaujať • pravopisná oprava textu v rozsahu osvojených pravopisných zručností • prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy alebo školy	
	Metakognitívne procesy pri písaní textu	• plánovanie vhodného postupu pri tvorení textu; • sledovanie priebehu tvorenia vlastného textu; • posúdenie úspešnosti tvorenia textu pomocou kontrolných otázok;	

komponent: písaná produkcia		• použitie základných stratégií na vylepšenie písaného textu; • identifikácia znakov AI generovaného obsahu; • experimentovanie s rôznymi nápadmi pri tvorení textu vrátane využitia AI ako podporného zdroja, so zachovaním vlastného rozhodnutia	
	Žánre písaného textu	• písanie informačných textov určených pre verejné prostredie: rukou písané alebo elektronické – oznam, správa, pozvánka na školské/záujmové podujatie; • stručné písomné zhrnutie odborných informácií; • písomné rozprávanie o prežitej udalosti, o plánovaní udalosti a objasňovaní udalosti; • sebavyjadrenie prostredníctvom primeraných techník tvorivého písania	
	Komunikačné prostriedky a pravidlá	• použitie vetných a súvetných celkov pri rozvíjaní témy s rôznymi komunikačnými zámermi; • použitie základných prostriedkov nadväzovania viet v texte: opakovanie slova, nahradenie slova zámenom, opakovanie rovnakého tvaru slovesa, pripájacie častice, slová z rovnakého slovotvorného hniezda; • použitie vhodnej slovnej zásoby a uplatnenie lexikálnych vzťahov podľa témy a komunikačného zámeru písaného textu s oporou o tlačené aj elektronické jazykové slovníky; • využitie primeraných grafických prostriedkov v rukou písanom a v elektronickom texte	

	Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu	• pravopis podľa výslovnosti: automatizácia získaných pravopisných zručností; • pravopis podľa pôvodu: automatizácia získaných pravopisných zručností, pravopis i/y, í/ý v koreni slova po obojakých písmenách v ďalších domácich slovách, pravopis ďalších prevzatých slov podľa potrieb použitia slov v písaných textoch; • pravopis podľa významu: automatizácia získaných pravopisných zručností, pravopis ďalších významových skupín vlastných mien; • pravopis podľa jednotného tvaru: delenie spoluhlások podľa znelosti ako východisko uplatňovania pravopisu pri spodobovaní hlások: spodobovanie na konci slova, na začiatku slova a vnútri slova, pravopis pádových koncoviek podstatných mien a prídavných mien, pravopis ďalších slovesných tvarov a slovotvorných prípon; • pravopis interpunkčných znamienok: písanie čiarky v jednoduchej vete a v jednoduchom súvetí, písanie interpunkčných znamienok v priamej reči	
	Výkonový štandard		
	Žiak vie/dokáže:	• aktívne si vypočúť a samostatne prečítať primerane náročný vecný text, • identifikovať explicitné informácie v počúvanom a v čítanom vecnom texte, • vyvodiť základné a prehlbujúce implicitné informácie z počúvaného a z čítaného vecného textu, • roztriediť a zaznamenať získané informácie. • prepojiť získané informácie so svojimi doterajšími znalosťami a skúsenosťami,	

		• vyjadriť svoj názor na počúvaný/čítaný text a zdôvodniť ho, • posúdiť mieru vlastného porozumenia a použiť základné stratégie na zlepšenie porozumenia vecného textu, • využiť získané informácie pri učení sa, v bežnom živote alebo pri záujmových aktivitách,	
	Obsahový štandard		
	Porozumenie textu	• porozumenie explicitným informáciám v texte: vymenovanie faktov, identifikovanie kľúčových slov a informácií; • tvorenie otázok k explicitným informáciám identifikovaným v texte; • zhrnutie kľúčových slov a informácií z textu a ich písomné zaznamenanie; • vyvodenie základných implicitných informácií z textu: objasnenie neznámych slov a nových pojmov, súvislostí medzi informáciami v texte, prepájanie informácií z textu vrátane obsahov z AI s doterajšími znalosťami a skúsenosťami žiaka • vyvodenie prehlbujúcich implicitných informácií z textu: vysvetľovanie informácií, formulovanie predpokladov a ich overovanie, vyjadrenie názoru a jeho zdôvodnenie; • tvorenie otázok k implicitným informáciám vyvodeným z textu; • porozumenie členenia textu, nadväznosti viet a odsekov v texte, vzťahu jazykovej a obrazovej zložky textu; • reprodukovanie obsahu textu pomocou vytvorenej písomnej osnovy;	

		• úloha vetnej stavby pri porozumení textu: rozvíjanie slovesa vo vete a vyjadrovanie rôznych syntaktických významov; • úloha súvetnej stavby pri porozumení textu: základné typy jednoduchého súvetia v podobe vetných vzorcov, V1 spojka V2, bez použitia terminológie; • vyvodzovanie významov nových alebo neznámych slov z textu: abstraktné názvy vlastností a názvy dejov, odborné slová, viacvýznamové slová; • vyvodzovanie významov nových alebo neznámych slov z textu: ustálené slovné spojenia s priamym významom, ustálené slovné spojenia s obrazným významom; • identifikovanie slov z rovnakého slovotvorného hniezda v texte, motivačný vzťah medzi základovým a odvodeným slovom, pozorovanie predponového a príponového tvorenia slov; • základné poznávanie významu a funkcie jednotlivých slovných druhov v texte; • pojem skloňovanie a pádové otázky, rod, číslo a pád podstatných a prídavných mien. • významová a formálna spájatelnosť podstatného mena a prídavného mena; • osobitosti skloňovania vlastných mien, určenie úlohy vlastného mena v texte;	

	Výkonový štandard		
	Žiak vie/dokáže:	• aktívne si vypočúť a samostatne s porozumením prečítať primerane náročný umelecký text; • identifikovať explicitné informácie v počúvanom a prečítanom umeleckom texte; • vyvodit' základné a prehlbujúce implicitné informácie z počúvaného a čítaného umeleckého textu; • prepojiť informácie získané z umeleckého textu so svojimi doterajšími znalosťami a skúsenosťami; • posúdiť mieru vlastného porozumenia umeleckého textu a použiť základné stratégie na zlepšenie porozumenia; • vyjadriť svoj názor na počúvaný alebo čítaný umelecký text a zdôvodniť ho. Zdieľať svoj zážitok z čítania a počúvania umeleckého textu primeraným spôsobom verbálne alebo neverbálne; • zdieľať ústnou aj písomnou formou zážitky z návštevy divadelného alebo filmového predstavenia a z počúvania rozhlasového vysielania; • predniesť umelecký text s výraznou intonáciou a s citovým prežitím v rámci svojich schopností; • dramatizovať vybrané umelecké texty; • vybrať si knihy na čítanie samostatne aj s pomocou a zdôvodniť svoj výber; • odlíšiť umelecké texty na základe prvkov textu.	
	Obsahový štandard		

	Čítanie s porozumením	• samostatné prerozprávanie obsahu čítaného a počúvaného umeleckého textu s jednou dejovou líniou s obrazovou alebo slovnou oporou a bez nej, • predvídanie z počutého a prečítaného umeleckého textu, • vyhľadávanie konkrétnych informácií a určenie ich dôležitosti vzhľadom na obsah textu; • zhrnutie kľúčových slov a informácií z umeleckého textu a ich písomné zaznamenanie; • vyvodenie základných implicitných informácií z čítaného a počúvaného umeleckého textu: vysvetľovanie významu neznámych slov, slovných spojení a obrazných pomenovaní, prepájanie informácií z textu s doterajšími znalosťami a skúsenosťami; • formulovanie myšlienok a záverov z prečítaného textu vlastnými slovami, vyjadrovanie vlastného názoru a jeho zdôvodnenie;	
	Čítanie pre zážitok	• čítanie textov, ktoré žiakovi prinášajú radosť a potešenie; • vyjadrovanie názoru, postoja a zdieľanie vlastných pocitov, myšlienok a čitateľských zážitkov z umeleckého textu; • formovanie empatie, súcitu, hodnôt, postojov a medzikultúrneho porozumenia na základe čítaného alebo počúvaného textu; • stvárnenie obsahu textu metódami tvorivej dramatiky, výtvarnými alebo hudobnými činnosťami; • získavanie umeleckého zážitku cez divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel, návšteva divadelného a filmového predstavenia.	

	Samostatný/ sebavedomý čitateľ	• formovanie vlastného čitateľského vkusu: výber a čítanie kníh na základe odporúčania rovesníkov a dospelých, zdôvodňovanie prijatia alebo odmietnutia knihy; • formulovanie a zdôvodňovanie čitateľských preferencií; • porovnávanie vlastných čitateľských aktivít a skúseností z čítania s rovesníkmi, hľadanie zhôd a rozdielov v rámci formovania čitateľskej komunity; • orientácia v zdrojoch na čítanie, rozširovanie čitateľského teritória o elektronické zdroje, vlastný, spontánny a cielený výber kníh a časopisov na čítanie; • spoznávanie ďalších tém v dielach slovenských a svetových autorov alebo v literárnej tvorbe národnostných menšín na Slovensku a v ľudovej slovesnej tvorbe; • rozširovanie čitateľského teritória: obrazové knihy, pop-up knihy, komiks, grafické novely, obrazové encyklopédie; • samostatné budovanie čitateľského portfólia, vedenie podrobnejších záznamov v rôznych formách a podobách o knihách, o svojom čítaní a jeho pokrokoch; • čítanie rôznych druhov textov a formovanie jednoduchých čitateľských rituálov ako súčasť rozvíjania vlastného čitateľského štýlu; • aktívne vyhľadávanie a využívanie aj iných dostupných druhov knižníc.	
--	--------------------------------------	---	--

	Metakognitívne procesy pri recepcii umeleckého textu	• reflexia vlastného čítania, stanovovanie individuálnych čitateľských cieľov a plánovanie čitateľských výziev; • hodnotenie porozumenia umeleckého textu na základe monitorovania kvality vlastného čítania a premýšľania nad čitateľskými stratégiami; • identifikovanie možných príčin neporozumenia textu: neznámy kontext, obsahová náročnosť, neznáma slovná zásoba; • formulovanie vlastných otázok na hlbšie porozumenie a interpretáciu textu; • plánovanie čitateľských aktivít a odhadovanie potrebného času na čítanie v súlade s čitateľským zámerom.	
	Tematické okruhy a textová realizácia	• láska a vzťah k domovu, rodine a blízkej osobe, medziľudské vzťahy a porozumenie, osobné záujmy a potreby, zdravý životný štýl, ohrozenie a ochrana životného prostredia, pomoc ľuďom a zvieratám v núdzi, spoločné a odlišné vlastnosti ľudí, tradície a kultúra;	

Vzdelávacia oblasť: jazyk a komunikácia

Anglický jazyk

2. cyklus

Charakteristika predmetu

Druhý cyklus sa zameriava na postupné osvojovanie si cudzieho jazyka. Dôraz sa kladie na činnostne zameraný prístup, ktorého uplatnením sa efektívne a veku primerane podporujú komunikačné jazykové činnosti a stratégie: čítanie s porozumením, počúvanie s porozumením, písomný prejav, samostatný ústny prejav, ústna interakcia. V druhom cykle sa rozvíjajú nielen komunikačné jazykové kompetencie ale aj všeobecné kompetencie, čím sa vytvára priestor pre uplatnenie medzipredmetových vzťahov a prierezových tém. Výučba anglického jazyka vedie žiakov k nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie, umožňuje poznávať interkultúrne odlišnosti, poskytuje prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie.

Anglický jazyk sa v EZŠ učí od prvého ročníka. V prvom a druhom ročníku sú využívané na výučbu anglického jazyka 3 disponibilné hodiny a od 5. ročníka je vyučovanie posilnené jednou vyučovacou hodinou týždenne. Vďaka tejto vyššej dotácii a dobrej príprave niektorí žiaci dosahujú na konci 8. ročníka úroveň B1.

Od školského roku 2026/2027 sa na základe dopytu rodičov, ponúka aj vyučovanie metódou CLIL a to postupným zavádzaním od prvého ročníka.

Učebný plán anglického jazyka EZŠ je nasledovný:

	prvý cyklus			druhý cyklus		tretí cyklus			
ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín ŠVP	3			3		12			

Počet hodín ŠkVP vrátane disponibilných	0+1	0+2	3	3	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1
počet hodín spolu	1	2	3	3	4	4	4	4	4

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

Hlavným cieľom 2. cyklu je dosiahnuť komunikačnú úroveň A1 v prvom cudzom jazyku. V tomto cykle sa zintenzívňuje kontakt s cieľovým jazykom najmä prostredníctvom využívania rôznych druhov textov v hovorenej, printovej a audiovizuálnej forme. Žiak rozumie bežným jednoduchým hovoreným a písaným textom. Dokáže spontánne reagovať, získať a podať základné informácie o sebe a svojom okolí, opísať osoby, predmety a jednoduché aktivity tak, aby dokázal jednoducho komunikovať v ústnej aj písomnej forme. Začína si uvedomovať dôležitosť učenia sa cudzích jazykov pre svoj ďalší rozvoj a vnímať jazykovú a kultúrnu rozmanitosť spoločnosti.

Ciele vzdelávania

- Rozumieť bežným každodenným výrazom a jednoduchým vetám.
- Rozumieť krátkemu príbehu alebo vypočutému textu s vizuálnou oporou.
- Poskytnúť základné informácie o sebe a o svojom okolí.
- Získať informácie jednoduchými otázkami.
- Primerane reagovať na jednoduché otázky.
- Čítať s porozumením jednoduché texty.
- Napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a veciach osobného významu.
- Dohovoriť sa jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne.
- Byť motivovaný k učeniu sa cudzieho jazyka.
- Vnímať rozmanitosť kultúr a jazykov.

Výkonový štandard – komunikačné jazykové činnosti (recepcia, produkcia, interakcia)

Výkonový štandard zahŕňa očakávaný výkon žiaka na konci cyklu a je zostavený podľa jednotlivých zložiek komunikačných jazykových činností (recepcia, produkcia a interakcia).

	4. ročník	5. ročník
Recepcia -- počúvanie/čítanie s porozumením	<u>Žiak vie/dokáže:</u> • pochopiť význam krátkeho vypočutého textu, ak je reč pomaly a zreteľne artikulovaná; • porozumieť slovám a krátkym vetám v jednoduchom rozhovore na známu tému; • porozumieť jednoduchým pokynom; • porozumieť krátkym textom na témy osobného záujmu vo veľmi jednoduchom jazyku, ktoré sú podporené ilustráciami a obrázkami; • porozumieť krátkym, jednoduchým odkazom/správam; • rozoznať známe názvy a slová na jednoduchých oznamoch; • identifikovať konkrétne informácie z krátkych textov o známych témach; • z kontextu odhadnúť pravdepodobný význam neznámeho slova. 	
Produkcia – ústny prejav	<u>Žiak vie/dokáže:</u> porozumieť jednoduchému textu, príbehu z jednoduchými každodennými slovami a jednoduchým informačným materiálom;	<u>Žiak vie/dokáže:</u> porozumieť mierne náročným textom (zodpovedajúcim úrovni A1), so známou ale aj novou slovnou zásobou (jej význam je ľahko pochopiteľný z obsahu textu), dokáže porozumieť informačným materiálom, informačným tabuliam;
	• zrozumiteľne reprodukovat' hlásky, prízvuk a intonáciu v slovách, slovných spojeniach a vetách, ktoré používa; • opísať seba, čo robí a kde žije; • opísať jednoduché aktivity zo svojho života pomocou krátkych viet za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť; • jednoducho opísať vlastnosti predmetu; • informovať o veciach osobného významu pomocou jednoduchých slov a základných výrazov; • predstaviť veľmi krátke, vopred pripravené prezentácie; 	

	používať prirodzenú gestikuláciu na podporu vlastného vyjadrovania. 📖🌐👤🤝👤❤️	
písomný prejav	<u>Žiak vie/dokáže:</u> Poskytnúť informácie o veciach osobného významu pomocou jednoduchých slov a základných výrazov podľa predlohy, pomocou jednoduchých slovných spojení opísať osoby, predmety a aktivity, ktoré sú mu blízke	<u>Žiak vie/dokáže:</u> Samostatne poskytnúť informácie o veciach osobného významu pomocou jednoduchých slov a základných výrazov, pomocou jednoduchých slovných spojení opísať osoby, predmety a aktivity, ktoré sú mu blízke.
	- správne napísať slová, ktoré pozná; - správne používať základné interpunkčné znamienka; - rozlíšiť situácie, kedy je použitie AI zmysluplné a kedy je lepšie úlohu vyriešiť samostatne.	
	4. ročník	5. ročník
Interakcia – ústna	<u>Žiak vie/dokáže:</u> v priamej komunikácii používať základnú slovnú zásobu, viesť rozhovory podľa predlohy, odpovedať na otázky spojené s textom v písomnej alebo hovorenej podobe;	<u>Žiak vie/dokáže:</u> v priamej komunikácii používať samostatne základnú slovnú zásobu, vytvárať jednoduché rozhovory podľa predlohy, odpovedať na otázky spojené s textom v písomnej alebo hovorenej podobe;
	- nadviazať základný spoločenský kontakt použitím bežných zdvorilostných slov a slovných spojení; 🗨️🌐👤🤝👤❤️ - pozdraviť a rozlúčiť sa spôsobom primeraným danej situácii; 🌐 - v rozhovore reagovať na jednoduché otázky o základných faktoch alebo pocitoch; 🗨️🌐👤🤝👤❤️ - konať podľa základných pokynov, ktoré obsahujú čísla, údaje o čase, mieste; 🗨️ - vhodným spôsobom reagovať v bežných spoločenských situáciách; 🌐👤🤝👤❤️ - dať jednoduchým spôsobom najavo, že nerozumie a požiadať ľudí, aby zopakovali, čo hovoria, alebo aby hovorili pomalšie; 👤🤝👤❤️ - budovať si sebadôveru v komunikácii založenú na vlastnom úsilí, nie na porovnávaní sa s výkonom AI. 🖥️🌐📊	
písomná	<u>Žiak vie/dokáže:</u> odpísať na krátky email podľa predlohy;	<u>Žiak vie/dokáže:</u> na základe predlohy viesť písomne opísať zážitky z oslavy;
	- reagovať na správu alebo online príspevok, pričom používa jednoduché slová a krátke vety, pri písaní môže použiť slovník alebo online prekladač; 📖🗨️🖥️🌐📱🌐👤🤝👤❤️ - napísať krátku, veľmi jednoduchú textovú správu/e-mail, v ktorej poskytne informáciu alebo sa niečo spýta; - jednoducho reagovať na krátke správy alebo oznámenia; 📖🗨️🖥️🌐🌐👤🤝👤❤️ - použiť slovník alebo podporné digitálne nástroje vrátane AI na vyhľadanie slovnej zásoby alebo overenie významu jednotlivých slov alebo viet; 📖🖥️🌐	

- rozpoznať prejavy, ktorými sa AI snaží napodobňovať ľudské emócie, a zachovať si voči nim kritický odstup.

Obsahový štandard

Obsahový štandard je rozdelený do piatich častí: pragmatická zložka – funkcie jazyka (1), jazyková zložka – jazykové prostriedky (2), sociolingválna zložka (3) a zároveň uvádza tematické okruhy (4) a druhy textov (5), ktorých obsah sa prirodzene rozširuje o nové jazykové prostriedky (slovnú zásobu a gramatiku) počas celého obdobia.

Obsahový štandard pozostávajúci z piatich častí je potrebné vnímať ako jeden celok. Jeho jednotlivé časti spolu súvisia, sú neoddeliteľné a navzájom úzko prepojené. Tieto vzájomné väzby vytvárajú predpoklad na to, aby si žiak prostredníctvom využívania rôznych druhov textov a činností v kontexte jeho reálneho života osvojoval cudzí jazyk prirodzeným spôsobom a bol schopný jednoducho komunikovať.

V nasledujúcej tabuľke sú uvádzané iba príklady slovnej zásoby, nie vyčerpávajúci zoznam.

	4. ročník	5. ročník
Funkcie jazyka	Funkcie jazyka umožňujú úspešne zvládnuť rôzne komunikačné situácie. Dôležitý je pri tom vhodný výber slovnej zásoby a spôsob použitia jazykových prostriedkov v závislosti od komunikačnej úrovne. Funkcie jazyka je možné voľne kombinovať a prispôbiť komunikačnej situácii alebo téme. Uvedené príklady (<i>kurzívou</i>) ilustrujú vyjadrenie danej funkcie, použitie slovnej zásoby a gramatických javov v súlade s komunikačnou úrovňou A1.	
Nadviazať kontakt pri stretnutí: upútať pozornosť, pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, rozlúčiť sa	<i>Good morning/afternoon/ ... Excuse me Miss/Sir, Hello/My name is.../How are you?/This my friend.../See you later/Bye/...</i>	<i>Good morning/afternoon/ ... Excuse me Miss/Sir, Hello/My name is.../How are you?/This my friend.../See you later/Bye/...vediať predstaviť svoju rodinu a kamarátov...</i>

 Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, potvrdiť informáciu/žiadať potvrdenie informácie, identifikovať niekoho/niečo 	<i>What have you got in your lunchbox? What's the time? What can you remember? What is the box? Can sharks fly? How was your weekend? What happened yesterday? What would like to eat/drink?</i>	<i>Are you interested in? Where is it? What is it? Who is it? Excuse me, is a post office near here? What do you usually do at the weekend? Is it ok if...? How do you spell that? Can you help me with something? How do you say it in English? Can I have...?</i>
Opísať: jednoducho opísať osobu/predmet/miesto/činnosť 	<i>Opis zvierat: Starfish has tiny feet, sharp spines. It can't swim.</i> <i>Opis miesta: There is sand/ shells/there are rock pools/...</i>	<i>Opis miesta: How many cafes and restaurants are there?/Are there any swimming pools?/Is there a school on the ship? Are there any trees in your town?/How many people are there?</i> <i>Opis činnosti: What do you usually do?/What do you want</i> <i>Opis zvierat: Podrobnejší opis: Slovná zásoba: (Fins, gills, backbones, scales, feathers, wings)</i> <i>Samostatná prezentácia opisovaných objektov</i>
Vyjadriť názor: zistiť a vyjadriť názor, vybrať si z ponúkaných možností 	<i>OK. Yes. What do you think? I think you are right. No. I don't think so. Do you think it's important to take care of animals? I think it's very important. I want to read this book about nature. I don't want to watch TV</i>	<i>OK. Yes. What do you think? I think you are right. No. I don't think so. Do you think it's important to take care of animals? I think it's very important. I want to read this book about nature. I don't want to watch TV</i>
Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť vykonať nejakú činnosť 	<i>Can you swim? Yes I can/No, I can't. (pre všetky osoby v j.č a mn.č)</i>	<i>Can I have/Can you help/How can I help you? Yes, you can. No, you can't.</i>
Vyjadriť a zistiť želania a pocity: vyjadriť radosť/smútok/lútosť/fyzickú bolesť, zistiť pocity iných 	<i>Are you hungry? Are you thirsty? Are you happy/sad?</i>	<i>Would you like ...? Do you like ...? How are you?</i>

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči 	<i>I like travelling by bus but I don't like planes. I like swimming. I don't like skating. Do you like hot weather? No, I don't like hot weather.</i>	<i>Do you like playing video games? Are you interested in ...? What things do you do in your free time? Do you like helping at home? Do you like getting up early? ...</i>
Zaujať postoj: dať pokyn/príkaz, vyjadriť zákaz, požiadať o povolenie a súhlas, vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa 	<i>Come here, please. Can you give me the book? Yes, here you are. No, I can't. I'm sorry.</i>	<i>Don't play next to traffic. You are welcome.</i>
Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc 	<i>What can we do? Let's go to the skate park. Thank you. I can help you.</i>	<i>That's a good idea. That sounds nice.</i>
Korešpondovať: vhodne začať a ukončiť list/e-mail, napísať jednoduchý list/e-mail, napísať krátku textovú správu 	<i>Dear Jana, How are you? I'm writing to tell you about..., With best wishes, Kate.</i>	
Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie 	<i>I don't like it. All the best for your birthday! Best wishes for the New Year. Please, come to my party on Saturday. Thanks for the invitation.</i>	<i>That's very interesting. That's great. How boring. Hope you have a great birthday!</i>
Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči, začať/rozvinúť/ukončiť príbeh, reprodukovať príbeh 	<i>The story was great. It was fun. It was boring. I did not like it. Once upon a time, there was.. This is a story about...</i>	<i>It was...There were... The story was about..</i>

	4. ročník	5. ročník
--	-----------	-----------

Jazykové prostriedky	<i>Jazykové prostriedky predstavujú repertoár slov, slovných spojení a gramatických javov, s ktorými sa žiak oboznamuje v rámci odporúčaných tematických okruhov a funkcií jazyka prostredníctvom:</i> • <i>recepce cieľového jazyka</i> • <i>osvojovania si novej slovnej zásoby spolu s korektnou výslovnosťou a správnou písomnou podobou v kontexte konkrétnych situácií</i> • <i>opakovaného používania a aktívneho precvičovania slovných spojení a jednoduchých viet v konkrétnych, zmysluplných situáciách</i> <i>Nižšie uvedený zoznam slúži na orientáciu v tom, aké gramatické javy si žiak <u>cyklicky osvojuje</u> a používa v konkrétnych komunikačných situáciách a personalizovaných kontextoch. Proces osvojovania si nových gramatických javov sa na tejto úrovni nelíši od procesu osvojovania si slovnej zásoby. Gramatické javy osvojené v rámci 1. cyklu sa začínajú v 2. cykle systematizovať. Pri komplexnejších gramatických javoch postačí uviesť žiakov do ich základného používania.</i> <i>Znak x – znamená, že sa daná položka v danom ročníku ešte nepoužíva.</i> <i>Farba -- znamená, že sa daný gramatický jav opakovane používa v rôznych podobách v daných ročníkoch. </i>	
Jednotné a množné číslo podstatných mien:		
privlastňovacie tvary podstatných mien:	Použitie základných tvarov privlastňovania, napr. <i>father's bag</i> .	
akostné prídavné mená v základnom tvare:		
pravidelné stupňovanie krátkych prídavných mien – oboznámenie sa so základmi:	<i>napr. fast - faster, calm – calmer, tall – taller</i>	<i>napr. big – bigger, sad – sadder</i>
nepravidelné stupňovanie prídavných mien:	<i>good, bad</i>	<i>well</i>
vyjadrenie množstva:	<i>any, some</i>	<i>any, some, a lot of</i>
osobné a privlastňovacie zámená:		
ukazovacie zámená:	<i>that, this, those, these</i>	
opytovacie zámená:	<i>who, where, why, what, when, which, how</i>	<i>how much, how many</i>
slovesá to be, have got v prítomnom čase jednoduchom:	<i>to be</i>	<i>have got</i>
väzba there is/there are:		

modálne sloveso:	<i>can</i>	<i>could</i>
prítomný čas jednoduchý plnovýznamových slovies:		
prítomný čas priebehový:		
minulý čas jednoduchý plnovýznamových slovies:	<i>pravidelné slovesá</i>	<i>základné nepravidelné slovesá</i>
oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie vety:	<i>oznamovacie, opytovacie, jednoduché rozkazovacie v kladnom tvare</i>	<i>oznamovacie, opytovacie, jednoduché rozkazovacie v kladnom a zápornom tvare</i>
slovesá like/love/hate:	<i>I like chocolate. He does not like dolls.</i>	<i>She loves dancing. They do not like skiing.</i>
neurčitý a určitý člen:	<i>Použitie základné, hlavne v ustálených spojeniach.</i>	<i>Základné gramatické spoznávanie členov.</i>
príslovky miesta:		
príslovky času:	<i>sometimes, never, always, yesterday</i>	<i>often, usually</i>
základné číslovky:	<i>do 100</i>	<i>nad 100</i>
predložky miesta:	<i>on, at, in, under, next to, behind, between, in front of</i>	
predložky času:	<i>predložky času: on, at, in</i>	
predložky času:	<i>on, at, in</i>	
abeceda – hláskovanie:		

	4. ročník	5. ročník
Sociolingválna zložka	Sociolingválna zložka je zameraná na stratégie vhodnej komunikácie v rôznych situáciách a rozvoj interkultúrneho povedomia. V 2. cykle zahŕňa:	
Využívanie základných stratégií v bežných komunikačných situáciách:	- odvodenie významu slova/gesta zo sprievodného obrázka, ikonky alebo piktogramu; - využívanie sprievodných gest na podporu komunikácie a očný kontakt. 	
Rozvíjanie schopnosti vnímať rozmanitosť kultúr prostredníctvom príbehov, reálií, audiovizuálnych podnetov:	- vnímanie zvyklostí vo verbálnej a neverbálnej komunikácii v cudzom jazyku (napr. zoznamovanie sa, predstavovanie sa, víťanie, rozlúčenie); - vnímanie základných podobností a rozdielov medzi vlastnou kultúrou a kultúrami krajín, v ktorých sa daným cudzím jazykom hovorí (napr. zvyky, sviatky, hudba). 	
	4. ročník	5. ročník
Tematické okruhy	Tematické okruhy slúžia na vytváranie rôznych komunikačných situácií a tvoria kontext pre praktické používanie jazyka v každodenných situáciách žiakov s využívaním primeranej slovnej zásoby a gramatických javov. Zároveň vytvárajú priestor	

	pre aktívne uplatnenie prierezových gramotností. Tvoria iba širší rámec obsahového štandardu a ich zastúpenie by malo byť vyvážené, primerané veku a záujmom žiakov. Cyklické vracanie sa k témam a prehĺbovanie zručností a vedomostí je typické nie len pre tento cyklus.	
Rodina a spoločnosť: 	ja a ľudia okolo mňa (rodina, spolužiaci, priatelia), osobné údaje (meno, bydlisko, vek), členovia rodiny a priatelia (zovňajšok, charakter).	
Domov a bývanie: 	môj domov, byt/dom, kde bývam, interiér a exteriér bytu/domu, bývanie v meste a na dedine (opis prostredia).	
Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: 	ľudské telo (časti tela, vonkajšia charakteristika), jedlo a stravovanie (jedlá a nápoje počas dňa, druhy potravín, stravovacie návyky), starostlivosť o zdravie (životospráva, zdravé stravovanie, pohyb).	
Svet a cestovanie: 	Moja krajina/región/mesto/dedina, zaujímavé miesta, miesto, ktoré by som rád navštívil, dopravné prostriedky, cesta do školy.	
Vzdelávanie: 	moja škola a trieda, interiér a exteriér školy, vyučovacie predmety, pomôcky, rozvrh hodín, učitelia a žiaci.	
Príroda a životné prostredie: 	ročné obdobia, počasie, druhy zvierat a rastlín, príroda okolo nás.	
Voľný čas a záľuby: 	knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry, zimné a letné športy, mimoškolské aktivity, krúžky, voľný deň, prázdniny.	
Multikultúrna a viacjazyčná spoločnosť: 	sviatky, zvyky a tradície v rodine a krajine, krajinách, význam učenia sa cudzích jazykov.	
Krajiny, mestá a miesta: 	moja krajina/región/mesto/dedina (zaujímavé miesta); krajina, ktorej jazyk sa učím (zaujímavosti, miesto, ktoré by som rád navštívil) a iné krajiny.	
Odievanie a móda: 	základné druhy oblečenia (popis), výber oblečenia podľa ročného obdobia, môj vkus (čo sa mi páči/nepáči).	
Komunikácia a jej formy: 	komunikačné prostriedky a sociálne siete.	
Obchod a služby: 	Jedlo, oblečenie, obchody, prevádzky a stravovacie zariadenia, nákupné zariadenia (názvy obchodov), komunikácia pri nakupovaní, platení.	
Náboženstvo a viera: 	komplexnejšie použitie základnej slovnej zásoby na vyjadrenie vďaky a prosby vlastnými slovami, jednoduché modlitby a piesne.	
	4. ročník	5. ročník
Druhy textov	Pri rozvíjaní komunikačných jazykových činností sa využívajú rôzne druhy textov v printovej, audiovizuálnej a digitálnej forme. Výber textov je potrebné prispôbiť komunikačnej úrovni, veku a záujmom žiakov: úryvky z rozprávok a príbehov, opisy, osobný list, blahoželenie, pozvánka, email, blog, status, formuláre, brožúry, inzeráty, rozhovory, recepty, ilustrované návody, reklamný materiál, letáky, plagáty, oznámenia, poznámky, časopisy a pod.	

Prierezové gramotnosti

Čitateľská a vizuálna gramotnosť

Digitálna gramotnosť

Finančná gramotnosť €

Občianska gramotnosť (občianska , mediálna , interkultúrna)

Environmentálna gramotnosť

Sociálna a emocionálna gramotnosť

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Predmet: Matematika

Cyklus: 2. Cyklus

	prvý cyklus			druhý cyklus		tretí cyklus			
ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín ŠVP	12			8		17			
Počet hodín ŠkVP vrátane disponibilných	4	4	4	4	4	4	4	4	5
počet hodín spolu	4	4	4	4	4	4	4	4	5

Charakteristika predmetu matematika

Predmet matematika rozvíja matematické myslenie prostredníctvom aktívneho objavovania, overovania a riešenia problémových úloh. Žiaci si osvojujú základné matematické pojmy, algoritmy, terminológiu a symboliku, pričom získané poznatky využívajú pri riešení úloh z každodenného života. Vo vyučovaní sa dôraz kladie na porozumenie matematickým vzťahom, rozvoj logického a kritického myslenia, presného vyjadrovania a schopnosti argumentovať. Žiaci skúmajú vlastnosti čísel a geometrických útvarov, rozvíjajú vytrvalosť, presnosť, samostatnosť, spoluprácu a komunikačné zručnosti.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

- Riešiť úlohy a reálne problémy pomocou prirodzených čísel, zlomkov, desatinných čísel, celých záporných čísel, výrokovej logiky a množín.

- Používať pravidlá vo vzoroch a v postupnostiach, závislosti medzi veličinami a vzťahy medzi rôznymi jednotkami miery pri riešení praktických úloh.
- Pracovať s údajmi pri tvorbe jednoduchých frekvenčných tabuliek a grafov a pri interpretovaní výsledkov.
- Riešiť jednoduché kombinatorické a pravdepodobnostné situácie.
- Riešiť jednoduché geometrické úlohy s využitím polohových aj metrických vlastností útvarov a analýzy zložitejších rovinných i priestorových útvarov.
- Riešiť úlohy na orientáciu v rovine a v priestore a úlohy rozvíjajúce priestorovú predstavivosť.
- Vyjadriť formulácie zložitejších logických úvah, chyby v postupe a stratégie riešenia úloh.

Ciele vzdelávania v 4. ročníku:

- používajú prirodzené čísla na modelovanie reálnych situácií
- čítajú, zapisujú, porovnávajú, rozkladajú, zaokrúhľujú prirodzené čísla do 10 000
- orientujú sa v číselnom rade, na číselnej osi a v čase
- riešia a tvoria jednoduché a zložené slovné úlohy a problémy, ktorých riešenie je nezávislé od obvyklých postupov a algoritmov
- využívajú informácie z grafu, tabuľky na riešenie úloh
- rysujú geometrické útvary
- rozhodujú o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia

Ciele vzdelávania v 5. ročníku:

- používajú matematický aparát na opis reálnej situácie
- poznajú algoritmy na riešenie základných matematických operácií

- rešpektujú poradie počtových
- poznajú základné geometrické útvary a ich vlastnosti
- pracujú s dĺžkami vyjadrenými v rôznych jednotkách
- uvažujú o pravdivosti výrokov
- rozumejú rôznym formám reprezentácie matematického obsahu (grafy, tabuľky, texty, diagramy)

Metódy a formy práce

Vo vyučovaní matematiky sa využívajú aktivizujúce metódy a formy práce, ktoré podporujú porozumenie matematickým pojmom, rozvoj logického myslenia, tvorivosť a schopnosť riešiť problémy. Dôraz sa kladie na objavovanie, experimentovanie, diskusiu, argumentáciu a prepojenie matematiky s reálnymi situáciami.

Vo vyučovaní sa uplatňujú najmä:

- **problémové a bádateľské vyučovanie,**
- **individuálna, párová a skupinová práca,**
- **diskusia, brainstorming a riadený rozhovor,**
- **didaktické hry a manipulačné činnosti,**
- **projektové a zážitkové vyučovanie,**
- **praktické úlohy z bežného života,**
- **využívanie digitálnych technológií, interaktívnych aplikácií a dynamických geometrických programov,**
- **diferenciácia a individualizácia vyučovania podľa potrieb a možností žiakov.**

Súčasťou vyučovania je priebežná spätná väzba, sebahodnotenie a vzájomné hodnotenie žiakov, ktoré podporujú ich motiváciu, samostatnosť a zodpovednosť za vlastné učenie.

Prierezové gramotnosti

Čitateľská a vizuálna gramotnosť

Digitálna gramotnosť

Finančná gramotnosť €

Občianska gramotnosť (občianska , mediálna , interkultúrna

Environmentálna gramotnosť

Sociálna a emocionálna gramotnosť

AI gramotnosť – (keďže AI gramotnosť zatiaľ nie je v Štátnom vzdelávacom programe definovaná ako samostatná prierezová téma ani nemá pridelené oficiálne grafické označenie, škola si pre potreby Školského vzdelávacieho programu vytvorila vlastnú značku (ikonu). Táto značka slúži na označenie vzdelávacích obsahov a aktivít rozvíjajúcich AI gramotnosť naprieč vyučovacími predmetmi a plní orientačnú funkciu v dokumente)

KOMPONENT: Čísla a operácie s číslami

Tematický celok	4.ročník		5. ročník		Prierezové gramotnosti
	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Obsahový štandard	Výkonový štandard	
Rozširovanie oboru prirodzených čísel	- používanie reprezentácií prirodzených čísel do a nad milión; - identifikovanie reprezentácií a reálnych interpretácií celých čísel.	Používať prirodzené čísla na vyjadrovanie kvantitatívnych myšlienok a tvrdení.	- znázornenie celých čísel v rozsahu $\langle -100, 100 \rangle$ a prirodzených čísel do a nad milión voľbou vhodnej číselnej osi; - identifikovanie reprezentácií a reálnych interpretácií celých čísel. - identifikovanie vlastností navzájom opačných čísel;	- Používať prirodzené čísla na vyjadrovanie kvantitatívnych myšlienok a tvrdení. - Využívať reprezentácie záporných čísel v bežnom živote. - -	

	• porovnávanie, vzostupné/zostupné usporiadanie primerane veľkých prirodzených čísel a celých čísel; • pozičný a rozvinutý zápis prirodzeného čísla do milión; • riešenie úloh s primerane veľkými prirodzenými číslami; • používanie odhadu a zaokrúhľovania – približne, presne pri riešení reálnych problémov s primerane veľkými prirodzenými číslami na daný rád, zaokrúhľovanie nahor/nadol; • modelovanie sčítania a odčítania celých čísel na prípravnej úrovni. • porozumenie pojmov rozklad čísel, rád číslice a čísla, opačné čísla,		• modelovanie a riešenie situácií s prázdny aj s neprázdny prienikom; • riešenie úloh s primerane veľkými prirodzenými číslami; • používanie odhadu a zaokrúhľovania – približne, presne pri riešení reálnych problémov s primerane veľkými prirodzenými číslami na daný rád, zaokrúhľovanie nahor/nadol; • porozumenie pojmov rozklad čísel, rád číslice a čísla, opačné čísla, odhad, záporné a kladné celé číslo; • čítanie a písanie primerane veľkých prirodzených čísel; • komunikácia o primerane veľkých prirodzených číslach pri riešení úloh, odôvodňovanie a posudzovanie výsledkov riešenia úloh s prirodzenými číslami; • používanie znaku "-" mínus pre zápis záporného čísla;	• Porovnávať celé záporné čísla v reálnych situáciách.	
--	--	--	--	--	--

	odhad, záporné a kladné celé číslo; - čítanie a písanie - komunikácia o primerane veľkých prirodzených číslach pri riešení úloh, odôvodňovanie a posudzovanie výsledkov riešenia úloh s prirodzenými číslami.		čítanie a písanie celých čísel v intervale $\langle -100, 100 \rangle$.		
Základy práce so zlomkami	- používanie predmetov na tvorbu reprezentácií pri určovaní počtu prvkov časti celku. - používanie pojmov zlomok, zlomková čiara, čitateľ, menovateľ; - čítanie a zapisovanie zlomkov, početové operácie so zlomkami; - používanie proporčných vzťahov	Identifikovať význam a výskyt zlomkov v bežnom živote.	- používanie úsečkových, obdĺžnikových a kruhových modelov zlomkov na porovnávanie, usporiadanie a jednoduché sčítanie a odčítanie zlomkov; - vyznačenie a identifikácia rôzne zapísaných zlomkov, ktoré predstavujú tú istú časť celku; - používanie modelu číselnej osi na znázornenie zlomku; - používanie predmetov na tvorbu reprezentácií pri	Používať zlomky na určenie časti celku a počtu prvkov časti celku.	

	vyjadrených zlomkom v komunikácii a v argumentácii; vysvetľovanie významu a použitia zlomkov v jednoduchých súvislostiach.		určovaní počtu prvkov časti celku. - riešenie jednoduchých slovných úloh so zlomkami na určenie časti celku a počtu prvkov časti celku s porozumením; - sčítanie a odčítanie zlomkov s rovnakým menovateľom alebo s využitím ekvivalentných zlomkov v obore kladných čísel.		
Základy práce s desatinnými číslami	- používanie vhodných reálnych reprezentácií desatinných čísel; - používanie pojmov desatinné číslo, desatinná čiarka, desatinné miesto.	Vykonávať jednoduché operácie s desatinnými číslami aj pri premenách jednotiek.	- znázornenie desatinných čísel na vhodne zvolenej číselnej osi a jej využitie na ich porovnávanie, usporiadanie a zaokrúhľovanie nahor/nadol. - používanie písomných, pamäťových a elektronických algoritmov sčítania a odčítania v obore desatinných čísel; - násobenie a delenie desatinných čísel číslami 10, 100 a 1 000; - riešenie matematických a aplikačných úloh pomocou desatinných čísel s využitím sčítania a	Vykonávať jednoduché operácie s desatinnými číslami aj pri premenách jednotiek.	

			odčítania desatinných čísel; • overovanie správnosti výsledkov pomocou navzájom opačných operácií s desatinnými číslami. • čítanie, zapisovanie a znázorňovanie desatinných čísel; • vysvetľovanie jednoduchých súvislostí medzi desatinnými číslami a desatinnými zlomkami; • interpretovanie výsledkov riešenia úloh s desatinnými číslami a diskutovanie o relevantnosti výsledkov v kontexte aplikačnej úlohy.		
Číselné výrazy a jednoduché rovnice a nerovnice v riešení úloh	• identifikovanie a použitie reprezentácií aritmetických operácií. • rozhodovanie o použití a aplikovanie aritmetických operácií v obore prirodzených čísel na modelovanie a	• Využívať aritmetické výrazy, vlastnosti a vzťahy medzi operáciami s prirodzenými číslami. • Používať výrokovú logiku a množiny na veku primeranú komunikáciu a	• porozumenie pojmov neúplný podiel, neznáma; • aktívne využívanie reprezentácií aritmetických operácií pri formulácii a interpretácii problémov; • diskutovanie o vlastnostiach aritmetických operácií a ich použitie pri riešení problémov;	• Využívať aritmetické výrazy, vlastnosti a vzťahy medzi operáciami s prirodzenými číslami. • Modelovať aplikačné úlohy pomocou jednoduchých rovníc a nerovníc. • Používať výrokovú logiku a množiny na	

	matematizáciu reálnych situácií; • navrhovanie a vyberanie stratégie riešenia aplikačných úloh využívajúcich vlastností – komutatívnosť a asociatívnosť sčítania a násobenia, distributívnosť násobenia a delenia vzhľadom na sčítanie a odčítanie; • používanie pojmov sčítania – súčet, sčítanec, odčítania – rozdiel, menšenec, menšiteľ, násobenia – súčin, činiteľ a delenia – podiel, delenec, deliteľ, zvyšok; • navrhovanie a vyberanie stratégie riešenia aplikačných úloh využívajúcich vzťahov medzi	argumentáciu v súvislostiach.	• vysvetľovanie zástupného symbolu alebo neznámej v jednoduchej rovnici alebo nerovnici; diskutovanie o zmyslupnosti výsledkov riešenia aplikačných úloh.	veku primeranú komunikáciu a argumentáciu v súvislostiach.	
--	--	-------------------------------	--	--	--

	operáciami a dodržiavanie postupu riešenia slovných úloh; • modelovanie matematických problémov pomocou jednoduchých rovníc a nerovníc a ich riešenie primeranými metódami.				
--	--	--	--	--	--

KOMPONENT: Závislosti, vzťahy a práca s údajmi

Tematický celok	4.ročník		5. ročník		Prierezové gramotnosti
	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Obsahový štandard	Výkonový štandard	
Práca so vzormi a postupnosťami	- používanie a tvorba reprezentácií opakujúcich sa aj rastúcich vzorov a postupností tvorených symbolmi, obrázkami, slovami, číslami. - tvorba vzorov a číselných postupností podľa daného pravidla,	Aplikovať závislosti a vzťahy v zložitejších vzoroch a postupnostiach.	- analyzovanie a porovnávanie náročnejších vzorov s aplikovanými viacerými pravidlami alebo s viacerými správnymi riešeniami; - identifikácia jadra a pravidla vzoru alebo numerickej postupnosti; - tvorba vzorov a číselných postupností podľa daného pravidla, použitie pravidla na doplnenie chýbajúceho	Aplikovať závislosti a vzťahy v zložitejších vzoroch a postupnostiach.	

	použitie pravidla na doplnenie chýbajúceho člena/časti opakujúceho sa, rastúceho vzoru alebo číselnej postupnosti; • identifikácia a oprava chyby vo vzore alebo v číselnej postupnosti; • nachádzanie vzorov v realite a ich matematické opísanie pomocou vybraných vhodných symbolov; • komunikácia a diskutovanie o vlastnostiach vzorov a číselných postupností; • zdôvodňovanie zaradenia a poradia prvkov vo vzore a v postupnosti. •		člena/časti opakujúceho sa, rastúceho vzoru alebo číselnej postupnosti; • tvorba vlastných vzorov a postupností; • vysvetlenie učenia AI zo vzorov v dátach a vplyvu kvality údajov na presnosť a férovosť výstupov. • komunikácia a diskutovanie o vlastnostiach vzorov a číselných postupností; • zdôvodňovanie zaradenia a poradia prvkov vo vzore a v postupnosti.		
--	--	--	--	--	--

Rozšírené nástroje na prácu so závislosťami a vzťahmi	• porozumenie a používanie reálnych reprezentácií jednotiek času, hmotnosti a objemu. • používanie aritmetických operácií a vyčíslenie číselných výrazov pri matematizácii a riešení úloh; • vyjadrovanie aritmetických vzťahov slovne a naopak – súčet, rozdiel, súčin, podiel, interpretovanie a zapísanie slovne vyjadrených aritmetických vzťahov; • slovné opisovanie priamej úmernosti, interpretovanie súvislostí medzi priamo úmernými veličinami a zdôvodňovanie riešenia úloh s	• Opísať matematickým jazykom priamu úmernosť v reálnom živote s jej využitím pri riešení úloh. • Riešiť praktické úlohy vyžadujúce odhady a prevody jednotiek času, hmotnosti a objemu.	• porozumenie a používanie reprezentácií priamej úmernosti – tabuľka, graf priamej úmernosti; • porozumenie a používanie reálnych reprezentácií jednotiek času, hmotnosti a objemu. • navrhovanie stratégie a riešenie slovných úloh na priamu úmernosť pomocou reprezentácií – tabuľky, grafy, matematické zápisy; • využívanie predstáv a skúseností s jednotkami času, hmotnosti a objemu pre odhadovanie a riešenie praktických úloh vyžadujúcich prevody týchto jednotiek. • používanie aritmetickej symboliky, zátvoriek a znakov operácií na zápis vzťahov o _viac/menej, _krát viac/menej, _násobok vyjadrených slovne a ich vyčíslenie; • slovné opisovanie priamej úmernosti, interpretovanie súvislostí	• Opísať matematickým jazykom priamu úmernosť v reálnom živote s jej využitím pri riešení úloh. • Riešiť praktické úlohy vyžadujúce odhady a prevody jednotiek času, hmotnosti a objemu.	
---	--	---	---	---	---

	priamou úmernosťou; • používanie jednotiek času, hmotnosti – gram, dekagram, kilogram, tona a objemu – mililiter, deciliter, liter v komunikácii.		medzi priamo úmernými veličinami a zdôvodňovanie riešenia úloh s priamou úmernosťou; • používanie jednotiek času, hmotnosti – gram, dekagram, kilogram, tona a objemu – mililiter, deciliter, liter v komunikácii.		
Rozšírené kombinatorické postupy a nástroje	• určovanie počtu možností kombinatorickej situácie manipulačnou činnosťou s predmetmi; • tvorenie dvoj-, troj- a štvorciferných čísel z danej množiny čísel; • porozumenie pojmov možnosť, počet možností, systém;	• Riešiť jednoduché kombinatorické situácie pomocou organizačného princípu.	• vyberanie a používanie vhodných reprezentácií kombinatorickej situácie – zoznam, tabuľka, graf, schéma. • tvorenie dvoj-, troj- a štvorprvkových množín z danej množiny prvkov, predmetov/symbolov/fariieb atď.; • voľba stratégie riešenia jednoduchej kombinatorickej úlohy a jej úprava v priebehu riešenia podľa potreby, odhad a overenie výsledku riešenia úlohy. • opisovanie, zaznamenávanie a zdôvodňovanie systému usporiadania a	• Riešiť jednoduché kombinatorické situácie pomocou organizačného princípu.	

			vypisovania možností v kombinatorických situáciách.		
Riešenie jednoduchých pravdepodobnostných situácií	- komunikácia o viac alebo menej istých/nemožných pravdepodobných situáciách; - spolupráca pri realizácii jednoduchých pravdepodobnostných experimentov, interpretovanie a prezentovanie ich výsledkov; - diskutovanie o stratégiách jednoduchých hier.	Riešiť jednoduché pravdepodobnostné situácie vykonávaním experimentov.	- používanie vhodných reprezentácií na modelovanie a zaznamenanie pravdepodobnostnej situácie – zoznam, tabuľka. - realizovanie jednoduchých experimentov a riešenie jednoduchých problémov o ne/pravdepodobnosti udalosti, odhadovanie a overovanie výsledku experimentu.	Riešiť jednoduché pravdepodobnostné situácie vykonávaním experimentov.	
Rozšírené nástroje na prácu s údajmi	- riešenie aplikačných úloh vyžadujúcich zber údajov a ich jednoduché spracovanie – usporiadanie a triedenie; - interpretácia tabuliek a jednoduchých	- Prezentovať údaje pomocou rôznych reprezentácií v jednoduchých súvislostiach. - Interpretovať údaje v jednoduchých súvislostiach.	- tvorba tabuľky alebo frekvenčného diagramu pomocou čísel, ikon a symbolov na základe pozorovania, experimentu alebo matematickej úvahy; - odhadovanie aritmetického priemeru z grafickej reprezentácie hodnôt súboru.	- Prezentovať údaje pomocou rôznych reprezentácií v jednoduchých súvislostiach. - Interpretovať údaje v jednoduchých súvislostiach.	

	diagramov – stĺpcový, čiarový, kruhový, piktogram; • porozumenie pojmu legenda tabuľky/grafu; • diskutovanie o spôsoboch zberu údajov a ich spracovaní;		• používanie tabuľkového procesoru na vytvorenie jednoduchej tabuľky a grafu; • identifikovanie súvislostí medzi údajmi a aritmetickým priemerom; • výpočet aritmetického priemeru súboru údajov aj pomocou kalkulačky. • používanie pojmu aritmetický priemer a priemerná hodnota v komunikácii a argumentácii; • interpretovanie vlastností číselných súborov pomocou aritmetického priemeru.		
--	---	--	---	--	--

KOMPONENT: Geometria

Tematický celok	4.ročník		5. ročník		Prierezové gramotnosti
	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Obsahový štandard		Obsahový štandard
Jednoduché rovinné geometrické útvary, vlastnosti a vzťahy	- modelovanie a nachádzanie v realite rôznych polôh priamok v rovine pomocou predmetov, náčrtu a rysovania; - tvorba rôznych reprezentácií trojuholníkov, štvoruholníkov a mnohoúhelníkov prostredníctvom	- Identifikovať rovinné a priestorové útvary pomocou ich významných prvkov a charakteristických vlastností. - Objavovať súvislosti medzi rovinnými a priestorovými útvarmi.	- identifikácia a rysovanie dvojíc rovnobežných, rôznobežných a kolmých priamok; - označovanie priesečníkov a päty kolmice - rysovanie trojuholníka, štvorca a obdĺžnika s danými dĺžkami strán pomocou pravítka a kružidla alebo dynamickej geometrie;	Využívať jednoduché geometrické vzťahy, polohové a metrické vlastnosti geometrických útvarov pri riešení jednoduchých konštrukčných úloh pomocou vhodných nástrojov.	

	pomôcok, rysovania alebo softvérových produktov; - rozpoznávanie modelov a nemodelov trojuholníkov a štvoruholníkov; - používanie vzájomnej polohy dvoch priamok v rovine, vlastnosti stredu úsečky ako bodu rovnako vzdialeného od krajných bodov úsečky; - kružnica a os úsečky ako množiny bodov s danou vlastnosťou; - používanie vzťahu medzi polomerom a priemerom kružnice/kruhu. - identifikovanie praktických situácií, v ktorých sa používa geometrické modelovanie a ich riešenie pomocou		- rysovanie ďalších mnohoúhelníkov v štvorcovej sieti; - určenie stredu úsečky manipulačnou činnosťou, odhadom, meraním alebo rysovaním pomocou kružidla; - objavenie spoločnej vlastnosti bodov ležiacich na kružnici a na osi úsečky experimentovaním; - tvorba útvarov modelovaním a náčrtom podľa zadaných vlastností a rozpoznávanie situácií, ktoré sa nedajú geometricky modelovať. - diskutovanie a argumentovanie o incidencii bodov s útvarmi a vzájomnej polohe útvarov; - opisovanie vlastností trojuholníkov – vrcholy, strany a štvorca, obdĺžnika a štvoruholníkov – vrcholy, strany, uhlopriečky, susedné strany, protiľahlé strany a ich aplikovanie pri triedení;		
--	---	--	--	--	--

	dostupných nástrojov. • využívanie vlastností trojuholníkov, štvoruholníkov a ďalších rovinných útvarov v analýze a riešení konštrukčných úloh; • rysovanie trojuholníka, štvorca a obdĺžnika s danými dĺžkami strán pomocou pravítka a kružidla alebo dynamickej geometrie; • triedenie štvoruholníkov podľa vzájomnej polohy a dĺžky strán; • používanie pojmov stred, polkruh, štvrtkruh; • porozumenie pojmov polrovina, rovina, opačné polpriamky, mnohoúhelník,		• nachádzanie inkluzívnych/podmnožinových vzťahov medzi štvoruholníkmi, diskutovanie o nich a komunikovanie o rôznych triediacich kritériách štvoruholníkov; • diskutovanie a argumentovanie o podmienkach existencie geometrických útvarov.		
--	--	--	---	--	--

	rovnobežník, rôznobežník; • používanie symbolického zápisu geometrických útvarov a vzťahov – patrí/nepatrí, kružnica daná stredom a polomerom, kolmosť, rovnobežnosť; • opisovanie vlastností trojuholníkov – vrcholy, strany a štvorca, obdĺžnika a štvoruholníkov – vrcholy, strany, uhlopriečky, susedné strany, protiľahlé strany a ich aplikovanie pri triedení; • diskutovanie a argumentovanie o podmienkach existencie geometrických útvarov.				
--	--	--	--	--	--

Jednoduché priestorové geometrické útvary, vlastnosti a vzťahy	• modelovanie telies, sietí jednoduchých telies a stavieb z kociek a iných telies pomocou stavebníc alebo iných pomôcok vrátane digitálnych; • porozumenie a používanie reprezentácií záznamov stavieb z kociek – pohľady a plán stavby. • určovanie priestorových útvarov – kocka, kváder, valec, kužeľ, ihlan, guľa. • určovanie rovinných útvarov na telesách – štvoruholníky a trojuholníky ako stený telies, body a úsečky ako vrcholy a hrany; • využívanie vzťahu medzi protiľahlými stenami na hracej kocke pri riešení	• Využívať rôzne záznamy jednoduchých stavieb z kociek na riešenie úloh súvisiacich so stavbami z kociek.	• rozhodovanie, ktoré rovinné útvary môžu/nemôžu byť sieťou kociek alebo kvádra; • objavovanie jednoznačnosti plánu stavby z kociek a využívanie vzťahov medzi plánom a počtom kociek v stavbe; • objavovanie nejednoznačnosti troch pohľadov – zhora, spredu, zboku na stavbu z kociek, t. j. jednému záznamu 3 pohľadov môžu existovať rôzne stavby; • využívanie vzťahu medzi protiľahlými stenami na hracej kocke pri riešení úloh zameraných na rozvíjanie orientácie v priestore a priestorovú predstavivosť. • používanie slovného opisu pri algoritmickej postupnosti stavania stavby z kociek; • diskutovanie o existencii a počte sietí kociek a kvádra; • používanie karteziánskej súradnicovej sústavy pri komunikácii o polohách	• Zaznamenávať opis polohy a pohybu v priestore.	
--	---	---	---	--	---

	úloh zameraných na rozvíjanie orientácie v priestore a priestorovú predstavivosť. • používanie pojmov hranatý a oblý. • opisovanie vlastností a významných prvkov jednoduchých telies; • komunikovanie o stavbách z kociek a telies a zdôvodňovanie ich záznamov, diskutovanie o zistených chybách.		bodov a útvarov v prvom kvadrante a pri opise pohybu/cesty v rovine.		
Práca s uhlom a operácie s uhlami			• vyhľadávanie príkladov a používanie reprezentácií rôznych typov uhlov na manipulačnej úrovni. • modelovanie a vyznačovanie uhlov ako častí roviny; • určovanie významných prvkov uhla; • určovanie a vyznačovanie bodov	• Riešiť jednoduché geometrické problémy o uhloch na základe pochopenia podstaty porovnávania uhlov a operácií s uhlami.	

			patriaciach/nepatriaciach uhlu; • odhadovanie veľkosti uhla podľa klasifikácie – ostrý, pravý, tupý, priamy; • prenášanie a porovnávanie uhlov pomocou manipulácie; • súčet a rozdiel uhlov pomocou manipulácie; • modelovanie osi uhla. • používanie geometrických pojmov uhol, vrchol, ramená pri komunikácii o uhloch, ich označovanie; • zdôvodňovanie svojho odhadu typu uhla, klasifikácie uhlov.		
Rozšírené postupy merania a určovania miery	• používanie reprezentácií vlastných/univerzálnych jednotiek dĺžky, obvodu, obsahu, objemu na odhadovanie a určovanie miery útvarov – dĺžka úsečky, dĺžka strany; • používanie meracích a iných nástrojov na	• Určovať mieru jednoduchých rovinných a priestorových útvarov pomocou vlastných a univerzálnych jednotiek dĺžky, obvodu, obsahu a objemu v úlohách s reálnym kontextom.	• používanie reprezentácií vlastných/univerzálnych jednotiek dĺžky, obvodu, obsahu, objemu na odhadovanie a určovanie miery útvarov – dĺžka úsečky, dĺžka strany; • používanie meracích a iných nástrojov na zistenie miery dĺžky, obvodu a obsahu. • premeny jednotiek dĺžky – premieňanie susedných, nesusedných, aj	• Určovať mieru jednoduchých rovinných a priestorových útvarov pomocou vlastných a univerzálnych jednotiek dĺžky, obvodu, obsahu a objemu v úlohách s reálnym kontextom.	

	zistenie miery dĺžky, obvodu a obsahu. • prenášanie, porovnávanie a usporiadanie úsečiek podľa dĺžky rysovaním alebo inými nástrojmi; • modelovanie grafického súčtu, rozdielu úsečiek a grafického násobku úsečiek; • premeny jednotiek dĺžky – premieňanie susedných, nesusedných, aj zmiešaných jednotiek dĺžky; • určenie obvodu štvorca a obdĺžnika v štvorcovej sieti; • určenie obvodu výpočtom, sčítaním známych dĺžok strán; • používanie pojmov dĺžka, obvod, obsah, objem a univerzálnych jednotiek dĺžky		zmiešaných jednotiek dĺžky; • určenie obvodu štvorca a obdĺžnika v štvorcovej sieti; • určenie obvodu nepravidielných mnohoúhelníkov zložených z jednotkových štvorcov; • určovanie grafického obvodu trojuholníka, štvorca a obdĺžnika; • určenie obvodu výpočtom, sčítaním známych dĺžok strán; • tvorba útvarov so zadaným obvodom modelovaním a náčrtom; • určovanie obsahu obdĺžnika, štvorca a pravouhlého trojuholníka zo štvorcovej siete; • určovanie obsahu nepravidielných mnohoúhelníkov zložených zo štvorcov, z obdĺžnikov a z jednotkových pravouhlých trojuholníkov;		
--	--	--	---	--	--

	mm, cm, dm, m, km, obvodu a obsahu; • odhadovanie miery útvarov na základe predstavy o jednotkách dĺžky – vzdialenosť a obvod, predstavy o jednotkových štvorcoch – obsah, predstavy o jednotkových kockách – objem.		• výpočet obsahu obdĺžnika a štvorca s celočíselnými dĺžkami strán na základe poznatkov z násobenia, bez vzorcov/vzťahov; • tvorba útvarov so zadaným obsahom modelovaním a náčrtom; • objem kocky a kvádra pomocou modelovania z jednotkových kociek; • odhad a určenie objemu kocky a kvádra na základe skúseností z modelovania pomocou jednotkových kociek. • používanie pojmov dĺžka, obvod, obsah, objem a univerzálnych jednotiek dĺžky mm, cm, dm, m, km, obvodu a obsahu; • odhadovanie miery útvarov na základe predstavy o jednotkách dĺžky – vzdialenosť a obvod, predstavy o jednotkových štvorcoch – obsah, predstavy o jednotkových kockách – objem; • diskutovanie o presnosti odhadu a merania, diskutovanie o vzťahu	
--	---	--	--	--

			medzi obvodom a obsahom útvarov v štvorcovej sieti a argumentovanie o nejednoznačnosti tohto vzťahu pomocou príkladov.		
Skúmanie vlastností súmernosti a základy posunutia	- používanie reálnych reprezentácií posunutia v hrách. - používanie jednoduchej terminológie osovej súmernosti – os súmernosti, vzor, obraz a posunutia v štvorcovej sieti.	Používať osovú súmernosť a posunutie v jednoduchých aplikačných úlohách a hrách.	- rozoznávanie a modelovanie osovo súmerných útvarov skladaním a strihaním papiera, v štvorcovej sieti, pomocou priesvitky alebo iných nástrojov; - používanie reálnych reprezentácií posunutia v hrách. - identifikácia osovo súmerných útvarov, určenie a vyznačenie osi súmernosti osovo súmerných útvarov; - práca s osovo súmernými útvarmi v štvorcovej sieti podľa vodorovnej, zvislej aj šikmej osi súmernosti, ich dokreslenie, resp. oprava; - nakreslenie/zostrojenie obrazu jednoduchého útvaru – bodu, úsečky alebo mnohouholníka v	- Určovať súmerné útvary a zhodné útvary. - Používať osovú súmernosť a posunutie v jednoduchých aplikačných úlohách a hrách.	

			osovej súmernosti podľa vodorovnej, zvislej aj šikmej osi súmernosti; • identifikácia posunutých útvarov v štvorcovej sieti, určenie smeru a veľkosti posunutia; • zakresľovanie výsledku posunutia jednoduchého útvaru/symbolu v štvorcovej sieti pri zadanom smere šípkou a veľkosti posunutia počtom štvorčekov siete; • doplnenie a tvorba mozaiky ako aplikácie zhodných zobrazení na úrovni manipulácie. • používanie jednoduchej terminológie osovej súmernosti – os súmernosti, vzor, obraz a posunutia v štvorcovej sieti; • komunikovanie o jednoduchých pozorovaných vlastnostiach osovej súmernosti a posunutia; • overovanie a zdôvodňovanie postupu a výsledkov riešení problémov súvisiacich s	
--	--	--	---	--

			osovou súmernosťou a s posunutím.		
--	--	--	--------------------------------------	--	--

Hodnotenie

Hodnotenie žiakov je zamerané na podporu ich učenia, rozvoj matematických kompetencií a dosahovanie očakávaných vzdelávacích výstupov. Využíva sa priebežné **formatívne hodnotenie**, ktoré poskytuje žiakom spätnú väzbu o ich pokroku, silných stránkach a oblastiach na zlepšenie. Súčasťou hodnotenia je aj sebahodnotenie a vzájomné hodnotenie žiakov.

Na overovanie dosiahnutých vedomostí, zručností a kompetencií sa uplatňuje **sumatívne hodnotenie**, realizované prostredníctvom písomných prác, testov, ústneho skúšania, praktických úloh, projektov a ďalších primeraných foriem overovania. Pri hodnotení sa zohľadňuje nielen správnosť výsledku, ale aj zvolený postup riešenia, schopnosť argumentácie, presnosť matematického vyjadrovania, aktivita a individuálny pokrok žiaka.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a informatika

Predmet: Informatika

Cyklus: 2. cyklus

	prvý cyklus			druhý cyklus		tretí cyklus			
ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín ŠVP	1			2		3			
Počet hodín ŠkVP vrátane disponibilných	0	0	1	1	1	1	1	1	0
počet hodín spolu	0	0	1	1	1	1	1	1	0

Charakteristika predmetu Informatika

Predmet informatika rozvíja informatické myslenie prostredníctvom aktívneho objavovania, tvorby a riešenia praktických úloh. Žiaci si osvojujú základné pojmy, postupy a princípy informatiky, rozvíjajú digitálne zručnosti a bezpečne využívajú informačné a komunikačné technológie v každodennom živote. Vo vyučovaní sa dôraz kladie na rozvoj logického, algoritmického a kritického myslenia, tvorivosť, efektívne riešenie problémov a zodpovedné správanie v digitálnom prostredí. Žiaci získavajú skúsenosti s prácou s digitálnymi nástrojmi, vytváraním digitálneho obsahu, programovaním, spracovaním informácií a zároveň sa oboznamujú s možnosťami využitia umelej inteligencie (AI), učia sa ju využívať bezpečne, zodpovedne, kriticky hodnotiť jej výstupy a rešpektovať etické zásady jej používania. Súčasne rozvíjajú samostatnosť, spoluprácu, komunikačné zručnosti a schopnosť celoživotne sa učiť.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

- Riešiť jednoduché problémy programovaním opakovaných postupností príkazov a uplatňovaním pravidiel elementárnej logiky.
- Pracovať so základnými nástrojmi aplikácii na tvorbu a úpravu digitálnych produktov rôzneho typu.
- Pracovať s lineárnymi a nelineárnymi štruktúrami údajov.
- Využívať základné zručnosti práce v operačnom systéme a s rôznymi digitálnymi zariadeniami.
- Vyhľadať, posúdiť a použiť jednoduché informácie získané na internete.
- Rozumieť prínosom a rizikám využívania digitálnych technológií.
- Využívať generatívnu AI pod vedením učiteľa.

Ciele vzdelávania v 4. ročníku:

- Pracovať so základnými nástrojmi aplikácii na tvorbu a úpravu digitálnych produktov rôzneho typu.
- Využívať základné zručnosti práce v operačnom systéme a s rôznymi digitálnymi zariadeniami.
- Vyhľadať, posúdiť a použiť jednoduché informácie získané na internete.
- Rozumieť prínosom a rizikám využívania digitálnych technológií.
- Využívať generatívnu AI pod vedením učiteľa.

Ciele vzdelávania v 5. ročníku:

- Riešiť jednoduché problémy programovaním opakovaných postupností príkazov a uplatňovaním pravidiel elementárnej logiky.
- Pracovať so základnými nástrojmi aplikácii na tvorbu a úpravu digitálnych produktov rôzneho typu.
- Pracovať s lineárnymi a nelineárnymi štruktúrami údajov.
- Využívať základné zručnosti práce v operačnom systéme a s rôznymi digitálnymi zariadeniami.

- Vyhľadať, posúdiť a použiť jednoduché informácie získané na internete.
- Rozumieť prínosom a rizikám využívania digitálnych technológií.
- Využívať generatívnu AI pod vedením učiteľa.

Metódy a formy práce

Metódy a formy práce

Vo vyučovaní informatiky sa využívajú aktivizujúce metódy a formy práce, ktoré podporujú rozvoj informatického myslenia, digitálnych kompetencií, tvorivosti a samostatného riešenia problémov. Každý žiak pracuje na vlastnom počítači, čo umožňuje individuálny prístup, primeranú diferenciaciu úloh a získavanie praktických skúseností priamou prácou s digitálnymi technológiami.

Vo vyučovaní sa uplatňujú najmä:

- **individuálna práca pri počítači,**
- **párová a skupinová práca na spoločných zadaniach,**
- **projektové a problémové vyučovanie,**
- **bádateľské a objavné metódy,**
- **demonštrácia a praktické ukážky,**
- **diskusia, riadený rozhovor a prezentácia výsledkov práce,**

- riešenie praktických úloh z reálneho života,
- tvorba digitálneho obsahu, algoritmov a jednoduchých programov,
- využívanie digitálnych nástrojov, online aplikácií a umelej inteligencie (AI) s dôrazom na bezpečné, zodpovedné a etické používanie.

Súčasťou vyučovania je priebežná spätná väzba, sebahodnotenie a vzájomné hodnotenie žiakov, ktoré podporujú ich samostatnosť, zodpovednosť a efektívne využívanie digitálnych technológií pri učení.

Prierezové gramotnosti

Čitateľská a vizuálna gramotnosť

Digitálna gramotnosť

Finančná gramotnosť €

Občianska gramotnosť (občianska , mediálna , interkultúrna

Environmentálna gramotnosť

Sociálna a emocionálna gramotnosť

AI gramotnosť – (keďže AI gramotnosť zatiaľ nie je v Štátnom vzdelávacom programe definovaná ako samostatná prierezová téma ani nemá pridelené oficiálne grafické označenie, škola si pre potreby Školského vzdelávacieho programu vytvorila vlastnú značku (ikonu). Táto značka slúži na označenie vzdelávacích obsahov a aktivít rozvíjajúcich AI gramotnosť naprieč vyučovacími predmetmi a plní orientačnú funkciu v dokumente)

KOMPONENT: Programovanie

Tematický celok	4.ročník		5. ročník		Prierezové gramotnosti
	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Obsahový štandard	Výkonový štandard	
Analýza problému			- rozhodovanie o pravdivosti/nepravdivosti zložitejšieho tvrdenia/výroku, keď niečo platí/ neplatí aj so spojkami a/alebo/nie – neformálne; - vyberanie prvkov alebo možností podľa pravdivosti tvrdení, ktoré	- Uplatňovať pravidlá elementárnej logiky v zložitejších tvrdeniach. - Identifikovať opakujúce sa vzory.	

			musia platiť súčasne alebo aspoň jedno z nich; • identifikovanie vzorov, ktoré sa dajú realizovať pomocou konštrukcie opakovania; • krokovanie sekvencie a opakovania; • rozdiel medzi programom ako vopred zapísanou postupnosťou príkazov a nástrojom AI; • kritické uvažovanie a diskusia o budúcich riešeniach.		
Konštrukcie jazyka			• program, parameter príkazu, cyklus, telo cyklu; • zápis postupnosti príkazov a cyklu v jazyku ako návod pre vykonávateľa; • zostavovanie a úprava programu v jazyku vykonávateľa; • nastavovanie parametrov príkazu; • vytváranie programu, ktorý vyžaduje známy počet opakovaní; • debata o tom, ako súvisí počet opakovaní a telo	• Vytvoriť program, ktorý vyžaduje známy počet opakovaní. • Krokovať program s cyklami. • Modifikovať rozpracovaný zložitejší program. • Interpretovať zložitejší program.	

			cyklu s výsledkom programu; • modifikovanie programu v jazyku vykonávateľa.		
Interpretácia zápisu riešenia, hľadanie, opravovanie chýb			• chyba ako nesprávny zápis programu; • chyba ako nesprávny výsledok; • debata o procesoch v počítači v prípade chyby v programe; • hľadanie chyby prostredníctvom krokovania s postupnosťou príkazov a s cyklami; • opravovanie nájdenej chyby vo vlastnom aj cudzom programe; • debata o chybách a návrh vylepšenia.	• Opraviť rozpoznanú chybu v nesprávne pracujúcom programe. • Navrhnuť vylepšené riešenia. • Opísať rozdiel medzi programom, ktorý vykonáva vopred zapísanú postupnosť príkazov a nástrojom AI založeným na rozpoznávaní vzorov v údajoch.	

KOMPONENT: Údaje

Tematický celok	4.ročník		5. ročník		Prierezové gramotnosti
	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Obsahový štandard	Výkonový štandard	
Práca s údajmi rôznych typov	- schránka, oblasť, odsek, animácia, pozadie, snímka, prezentácia, odrážky, číslovanie; - základné formátovanie textu; - používanie nástrojov na vyhľadanie a nahradenie textu;	- Použiť konkrétne nástroje aplikácie na tvorbu a úpravu obsahu. - Opraviť identifikované chyby pri úprave obsahu. - Skúmať nové nástroje v konkrétnom editore.	- schránka, oblasť, odsek, animácia, pozadie, snímka, prezentácia, odrážky, číslovanie; - základné formátovanie textu; - používanie nástrojov na vyhľadanie a nahradenie textu; - obrázok v rastri a jeho vlastnosti;	- Použiť konkrétne nástroje aplikácie na tvorbu a úpravu obsahu. - Opraviť identifikované chyby pri úprave obsahu. - Skúmať nové nástroje v konkrétnom editore.	

	- animácia ako postupnosť obrázkov; - poradie snímok v animácii, príbehu a prezentácii; - voľba vhodného nástroja na prácu s textom, animáciou a prezentáciou.		- používanie oblasti schránky na kopírovanie a vkladanie obsahu; - práca so zvukom a videom; - voľba vhodného nástroja na prácu s textom, animáciou a prezentáciou.		
Informácie	- rozlíšenie jednotlivých typov informácií podľa obsahu: grafika, text, čísla, zvuk, video; - získavanie informácií rôznych typov: grafika, text, zvuk, video, čísla pomocou konkrétnych nástrojov; - výber vhodných nástrojov na spracovanie informácií;	Získať informácie zo štruktúry.	- rozlíšenie jednotlivých typov informácií podľa obsahu: grafika, text, čísla, zvuk, video; - získavanie informácií rôznych typov: grafika, text, zvuk, video, čísla pomocou konkrétnych nástrojov; - výber vhodných nástrojov na spracovanie informácií; - zašifrovanie a rozšifrovanie textu podľa jednoduchých pravidiel; - zašifrovanie a rozšifrovanie obrázka podľa jednoduchých pravidiel.	- Získať informácie zo štruktúry. - Šifrovať informáciu podľa jednoduchých pravidiel.	

Údajové štruktúry	- vyhľadávanie a získavanie informácií zo štruktúry podľa zadaných kritérií; - vyvodenie existujúcich vzťahov zo zadaných údajov v štruktúre; - prerозprávanie informácie uloženej v štruktúre vlastnými slovami; - princíp učenia AI zo vzorov v údajoch;	Interpretovať údaje zo štruktúr.	- frekvenčná tabuľka, kódovacia tabuľka, slovník, mriežka, strojové učenie; - práca s grafovými a stromovými štruktúrami; - organizovanie informácií do štruktúr, ako sú postupnosti, frekvenčná tabuľka, kódovacia tabuľka, slovník, mriežka, strom, graf - rodostrom a jednoduché mapy; - vytváranie a manipulácia so štruktúrami, ktoré obsahujú údaje a jednoduché vzťahy; - kvalita, množstvo a rozmanitosť údajov ako predpoklad pre presnosť, spoľahlivosť a férovosť výstupov AI; - zaujatosť v tréningových údajoch a jej možné dôsledky na výstupy AI.	- Organizovať informácie do štruktúr. - Interpretovať údaje zo štruktúr. - Hodnotiť správnosť riešenia.	
--------------------------	---	--	---	---	---

KOMPONENT: Technológie

Tematický celok	4.ročník		5. ročník		Prierezové gramotnosti
	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Obsahový štandard	Výkonový štandard	
Hardvér a softvér	- súbor, priečinok; - rôzne typy súborov pre rôzne typy informácií; - práca so základnými vstupnými a výstupnými zariadeniami ako nástrojmi na komunikáciu s počítačom; - ukladanie produktov rôznych typov do	Pracovať so základným softvérom a hardvérom na používateľskej úrovni.	- súbor, priečinok; - rôzne typy súborov pre rôzne typy informácií; - práca so základnými vstupnými a výstupnými zariadeniami ako nástrojmi na komunikáciu s počítačom; - ukladanie produktov rôznych typov do súboru v danom priečinku; - otvorenie rozpracovaného produktu	Pracovať so základným softvérom a hardvérom na používateľskej úrovni.	

	súboru v danom priečinku; • otvorenie rozpracovaného produktu alebo dokumentu zo súboru; • orientovanie sa v konkrétnej štruktúre priečinkov; • otvorenie súboru v programe/aplikácii; • používanie rôzneho aplikačného softvéru, primeraného veku.		alebo dokumentu zo súboru; • orientovanie sa v konkrétnej štruktúre priečinkov; • otvorenie súboru v programe/aplikácii; • používanie rôzneho aplikačného softvéru, primeraného veku.		
Počítačové siete	• vyhľadávač, odkaz, chatbot, prompt; • odkaz a jeho rôzne formy; • odkaz ako súčasť dokumentov; • vyhľadávanie stránok a informácií rôznych typov na internete; • používanie informácií z webových stránok vo svojich produktoch;	• Získať informácie z webových stránok. • Posúdiť úspešnosť vyhľadávania. • Získať skúsenosti s používaním nástrojov AI so zachovaním vlastnej zodpovednosti za výslednú prácu.	• vyhľadávač, odkaz, chatbot, prompt; • odkaz a jeho rôzne formy; • odkaz ako súčasť dokumentov; • vyhľadávanie stránok a informácií rôznych typov na internete; • používanie informácií z webových stránok vo svojich produktoch; • spôsob generovania výstupov AI a ich nepresnosť;	• Získať informácie z webových stránok. • Posúdiť úspešnosť vyhľadávania. • Získať skúsenosti s používaním nástrojov AI so zachovaním vlastnej zodpovednosti za výslednú prácu.	

	• výber vhodného AI nástroja pod vedením učiteľa pre konkrétnu jednoduchú úlohu; • posúdenie výsledkov vyhľadávania na internete a AI pod vedením učiteľa voči očakávaniam; • porovnanie informácií z viacerých zdrojov.		• výber vhodného AI nástroja pod vedením učiteľa pre konkrétnu jednoduchú úlohu; • posúdenie výsledkov vyhľadávania na internete a AI pod vedením učiteľa voči očakávaniam; • porovnanie informácií z viacerých zdrojov.		
Digitálna spoločnosť	• dôveryhodnosť získaných informácií; • posúdenie obsahu generovaného AI pod vedením učiteľa; • počítačová kriminalita, škodlivý softvér, nevhodné stránky a aplikácie; • spôsoby zníženia rizík pri vlastnej práci s digitálnymi technológiami a internetom; • riziká prítomnosti a zdieľania osobných informácií, fotografií a videí na sociálnych sieťach, v online	• Uviesť vplyv digitálnych technológií vrátane AI na vlastný život. • Poznať základné riziká digitálnych technológií vrátane AI a internetu. • Uviesť príklady využitia digitálnych technológií a nástrojov v rôznych situáciách. • Formulovať jasné a ciele zadania – prompty pre AI nástroj. • Upraviť prompt na základe získaného	• digitálne technológie ako nástroje pre prácu, komunikáciu a zábavu s dôrazom na digitálne návyky a reguláciu času stráveného online; • počítačová kriminalita, škodlivý softvér, nevhodné stránky a aplikácie; • etické používanie digitálneho obsahu, pravdivé uvádzanie zdrojov vrátane AI, budovanie korektného postoja k používaniu digitálnych diel a softvéru ako výsledku niekoho práce;	• Uviesť vplyv digitálnych technológií vrátane AI na vlastný život. • Poznať základné riziká digitálnych technológií vrátane AI a internetu. • Uviesť príklady využitia digitálnych technológií a nástrojov v rôznych situáciách. • Formulovať jasné a ciele zadania – prompty pre AI nástroj. • Upraviť prompt na základe získaného výstupu tak, aby výsledok lepšie zodpovedal stanovenému cieľu.	

	hrách, v AI aplikáciách alebo kdekoľvek v rámci sietí; • bezpečné a primerané používanie nástrojov AI pod vedením učiteľa; • riziká AI v spojení so sociálnymi sieťami a online komunikáciou; • príklady využitia AI v každodennom živote; • moderné technológie vrátane AI a ich vplyv na život a životné prostredie.	výstupu tak, aby výsledok lepšie zodpovedal stanovenému cieľu. • Rozlíšiť situácie, kedy je použitie AI zmysluplné a kedy je lepšie úlohu vyriešiť samostatne.	• grooming ako patologický jav v online komunikácii; • riziká AI v spojení so sociálnymi sieťami a online komunikáciou. • deepfake, zneužitie AI, ochrana pred zneužitím; • príklady využitia AI v každodennom živote; • moderné technológie vrátane AI a ich vplyv na život a životné prostredie.	• Rozlíšiť situácie, kedy je použitie AI zmysluplné a kedy je lepšie úlohu vyriešiť samostatne.	
--	--	---	--	---	--

Hodnotenie

Hodnotenie žiakov je zamerané na podporu ich učenia, rozvoj matematických kompetencií a dosahovanie očakávaných vzdelávacích výstupov. Využíva sa priebežné **formatívne hodnotenie**, ktoré poskytuje žiakom spätnú väzbu o ich pokroku, silných stránkach a oblastiach na zlepšenie. Súčasťou hodnotenia je aj sebahodnotenie a vzájomné hodnotenie žiakov.

Na overovanie dosiahnutých vedomostí, zručností a kompetencií sa uplatňuje **sumatívne hodnotenie**, realizované prostredníctvom písomných prác, testov, ústneho skúšania, praktických úloh, projektov a ďalších primeraných foriem overovania. Pri hodnotení sa zohľadňuje nielen

správnosť výsledku, ale aj zvolený postup riešenia, schopnosť argumentácie, presnosť matematického vyjadrovania, aktivita a individuálny pokrok žiaka.

Evanjelická základná škola, Palisády 57, 811 06 Bratislava

Vzdelávacia oblasť: Človek a príroda

Vyučovací predmet: Človek a príroda

	1. cyklus	2. cyklus	3. cyklus	
Ročník	1. 2. 3.	4. 5.	6. 7. 8. 9.	
Počet hodín ŠVP	3	4	16	
Počet hodín ŠkVP	1 1 1	2 2	bio: 1 2 1 1 fyz: - - 2 1 chem: - 2 1	
Počet hodín spolu	1 1 1	2 2	3 5 5 3	

Časová dotácia: 2 hodiny / týždeň

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda sa zameriava na rozvoj prírodovednej gramotnosti. Prírodovedná gramotnosť je charakterizovaná ako spôsobilosť používať prírodovedné poznatky, identifikovať a formulovať otázky a hľadať odpovede v podobe dôkazmi podložených záverov pre pochopenie sveta a tvorbu rozhodnutí o svete, v ktorom žijeme, prírode a zmenách, ktoré v našom prostredí samovoľne aj v dôsledku ľudskej aktivity nastali a nastávajú. Zahŕňa porozumenie princípom objektivizovaného a systematického skúmania, ako aj úlohe prírodných vied v našej spoločnosti.

Pri budovaní a rozvíjaní prírodovednej gramotnosti sa zároveň uplatňujú princípy STEAM vzdelávania, ktoré prepájajú prírodné vedy s technológiami, technickými a inžinierskymi prístupmi, matematikou, umením a tvorivosťou. Tento prístup podporuje medzipredmetové vzťahy, rozvoj kritického a tvorivého myslenia, ako aj schopnosť aplikovať vedomosti a zručnosti v praktických situáciách a reálnom živote.

Prírodovedné vzdelávanie rozvíja schopnosť žiakov logicky uvažovať, modelovať problémy, pracovať s údajmi a argumentovať o riešeníach. Do tohto procesu môže AI vstupovať ako pracovný nástroj a kognitívny pomocník, ktorý rozširuje možnosti dosahovania štandardov. Žiak ju môže využiť na vizualizáciu vzťahov a závislostí, na overovanie výsledkov a postupov, na spracovanie a interpretáciu väčšieho objemu štatistických dát, alebo na modelovanie prírodovedných situácií, vrátane práce s odhadmi.

V prvom a druhom cykle má vzdelávacia oblasť podobu prírodovedne zameraného integrovaného predmetu. V treťom cykle má škola možnosť pokračovať úplnou, prípadne čiastočnou integráciou prírodovedných disciplín alebo výučbou samostatných predmetov.

Tri rámce rozvoja prírodovednej gramotnosti

Rozvoj prírodovednej gramotnosti pozostáva z troch zložiek:

- Procesuálny rámec – osvojenie si nástrojov vytvárania a usporiadania informácií o svete okolo nás; ovládanie typických prírodovedných spôsobov myslenia a pracovných postupov.
- Postojový rámec – záujem žiakov o prírodu, aktívny a angažovaný prístup k prírodným zdrojom, ochrane životného prostredia, klímy a zdravia; zodpovedné konanie vo vzťahu k prírodným zdrojom a životnému prostrediu.
- Obsahový rámec – súbor prírodovedných poznatkov a ich vzťahov s integrujúcim charakterom biologických, fyzikálnych, chemických a geologických konceptov prostredníctvom 10 obsahových komponentov.

Pojmy zvýraznené tučným písmom v obsahovom štandarde si žiak osvojuje tak, aby rozumel ich významu, vedel ich primerane veku a potenciálu vysvetliť a používal ich správne v kontexte učiva. Neočakáva sa výlučne reprodukcia formálnych definícií, ale ich funkčné porozumenie a používanie.

Ciele vzdelávacej oblasti

- Disponovať rozvinutými prírodovednými predstavami o vybraných prírodných javoch a procesoch.
- Spoznávať životné prostredie a zmeny, ktoré sa v ňom dejú, s dôrazom na identifikáciu súvislostí.
- Disponovať spôsobilosťami vedeckej práce; navrhovať jednoduché postupy objektívneho a systematického skúmania okolitého sveta; vhodne využívať relevantný matematický aparát a dostupné technológie.
- Diskutovať o vybraných prírodovedných javoch a objektoch, argumentovať a vplyvom argumentácie meniť svoje predstavy a vysvetlenia.
- Vnímať výsledky svojej výskumnej/učebnej činnosti ako dôveryhodný zdroj informácií; vyhľadávať chýbajúce informácie v rôznych informačných zdrojoch a uvažovať o ich dôveryhodnosti.
- V rámci komunikácie získavať a komunikovať údaje usporiadané do rôznych systematizovaných súborov (tabuľky, grafy, schémy).
- Chápať, že veda tvorí poznanie, pričom vysvetlenia, teórie a modely vyjadrujú porozumenie, ktoré najlepšie korešponduje s výsledkami skúmania známymi v danom čase.
- Akceptovať význam vedeckého skúmania v každodennom živote a identifikovať etické, sociálne, environmentálne a ekonomické dôsledky vedeckého výskumu.
- Aktívne sa zapájať do identifikácie a riešenia environmentálnych problémov a ochrany prírody; identifikovať lokálne i globálne problémy a uvažovať o vlastnom vplyve na zložky životného prostredia.
- Zodpovedne pristupovať k vlastnému zdraviu a zdraviu ostatných, k živej i neživej prírode a životnému prostrediu.

Vzdelávacie štandardy pre 2. cyklus

Hlavný cieľ 2. cyklu: V rámci rozvoja prírodovednej gramotnosti je hlavným cieľom rozvoj spôsobilostí identifikovať prírodovedné problémy v rôznych situáciách. Žiaci sú schopní vybrať fakty a vedomosti potrebné na vysvetlenie javov a použiť jednoduché modely alebo stratégie skúmania. Dokážu vysvetliť prírodovedné pojmy z rôznych vedných oblastí a

použiť ich na krátke zdôvodnenia a tvorbu rozhodnutí založených na vedomostiach. Žiaci dokážu svoje prírodovedné vedomosti využiť aj vysvetliť ostatným.

Výkonový štandard – 2. cyklus

Cieľ: Používať jednoduché formy skúmania a informácie z rôznych zdrojov

Žiak vie/dokáže:

- Pozorovať prírodné objekty tak, aby zo známych situácií získal nové poznanie.
- Opísať pozorovaný objekt, jav, situáciu, proces s použitím odbornej terminológie.
- Formulovať zdôvodnený predpoklad súvisiaci so skúmaným problémom; navrhnúť postup a podmienky pozorovania.
- Realizovať pozorovanie s cieľom overiť predpoklad; identifikovať premennú, ktorú je pri skúmaní potrebné merať.
- Merať vlastnosti pozorovaných objektov štandardnými meradlami a vyjadriť výsledok v štandardných jednotkách.
- Vyhľadať chýbajúce informácie a na podnet ich overiť v ďalších informačných zdrojoch.
- Využiť digitálne nástroje a (pod vedením učiteľa) nástroje umelej inteligencie na vyhľadávanie, vizualizáciu a overovanie informácií; chápať, že AI sa učí z dát a môže sa myliť, preto jej výstupy treba kriticky overovať v ďalších zdrojoch.

Cieľ: Diskutovať a zdôvodňovať prírodovedné predstavy

Žiak vie/dokáže:

- Zdôvodniť tvrdenia predchádzajúcou skúsenosťou, získanými údajmi a/alebo prírodovednými poznatkami.
- Vytvárať úsudky na základe poskytnutých vedeckých informácií, vrátane tabuliek, schém a diagramov.
- Pri tvorbe záveru brať do úvahy všetky relevantné údaje bez tendencie vyberať len tie, ktoré potvrdzujú aktuálne predstavy.
- Porovnávať rôznorodosť v uvažovaní a pri riešení výskumných otázok rovesníkmi.

Cieľ: Systematicky získavať údaje, usporadúvať ich a prezentovať záver

Žiak vie/dokáže:

- Navrhnuť tabuľky, schémy, diagramy na zápis kvalitatívnych a kvantitatívnych údajov aj pomocou digitálnych nástrojov.
- Využiť digitálne nástroje, prípadne nástroje umelej inteligencie, na spracovanie a interpretáciu väčšieho objemu údajov, na ich vizualizáciu a na modelovanie prírodovedných situácií, vrátane práce s odhadmi.
- Prenášať údaje získané vlastným skúmaním z tabuľky do jednoduchého diagramu.
- Identifikovať podobnosti a odlišnosti v údajoch získaných vlastným skúmaním a vytvoriť zovšeobecňujúci záver.
- Prezentovať a obhajovať výsledky svojej výskumnej práce rôznymi formami.
- Uvedomiť si, že nie všetky informačné zdroje poskytujú o prírode pravdivé informácie.
- Uvedomiť si, že ani výstupy nástrojov umelej inteligencie nemusia byť správne, a overovať ich pomocou dôveryhodných zdrojov a vlastných zistení.

Cieľ: Prepájať prírodovedné predstavy s využitím v bežnom živote

Žiak vie/dokáže:

- Uvedomiť si závislosť človeka od prírodných zdrojov a oceniť význam organizmov pre život na Zemi.
- Reflektovať svoje každodenné návyky vzhľadom na poznatky o zdravom životnom štýle.
- Uvedomiť si mieru zodpovednosti za svoje zdravie a zdravie iných.
- Uvedomiť si prínos a význam vedy a techniky.
- Rozpoznať technológie využívajúce umelú inteligenciu v bežnom živote a uvažovať o ich prínosoch, rizikách a zodpovednom a bezpečnom používaní; nepripisovať umelej inteligencii ľudské vlastnosti.

Cieľ: Navrhovať čiastkové riešenia prírodovedných a environmentálnych problémov

Žiak vie/dokáže:

- Zdôvodniť navrhované riešenie identifikovaného problému.
- Posúdiť funkčnosť a efektívnosť rôznych riešení toho istého problému.
- Zvažovať rozhodnutia s menším negatívnym dosahom na prírodné prostredie.
- Hodnotiť dôvody ochrany prírody; identifikovať aktivity smerujúce k ochrane a zlepšeniu životného prostredia.

Ciele vzdelávania (2. cyklus)

- Prostredníctvom jednoduchších foriem skúmania – pozorovaním, usudzovaním, triedením, meraním a vyhľadávaním v informačných zdrojoch rozvíjať svoje aktuálne poznanie.
- Diskutovať a porovnávať svoje prírodovedné predstavy s predstavami vrstovníkov.
- Zdôvodňovať svoj názor, úsudok, či rozhodnutie predchádzajúcou skúsenosťou, doterajším poznaním alebo výsledkami skúmania.
- Systematicky získavať údaje, usporadúvať ich a na ich základe tvoriť záver a ten prezentovať.
- Prepájať svoje aktuálne prírodovedné predstavy a zistenia s ich zodpovedným, udržateľným, praktickým a technologickým využitím.
- Reflektovať vlastný poznávací proces, ktorý je zameraný na hľadanie vysvetlení pozorovaných javov a ktorého vysvetlenia musia byť podložené relevantnými údajmi.
- Navrhovať čiastkové riešenia jednoduchých prírodovedných, environmentálnych, či technických problémov a s týmito riešeniami zdôvodňovať vlastným poznaním.
- Posudzovať nielen funkčnosť, ale aj efektívnosť (ekonomickú, environmentálnu a pod.) rôznych riešení lokálnych problémov.

Legenda prierezových gramotností (ŠVP)

- Environmentálna gramotnosť – udržateľnosť, ochrana prírody, závislosť od zdrojov a vplyv človeka.
- Digitálna gramotnosť   – vyhľadávanie a overovanie informácií v digitálnych zdrojoch, využitie technológií. Podľa revízie ŠVP (Dodatok č. 5) sa rozširuje o spôsobilosti súvisiace s umelou inteligenciou (AI).
- Gramotnosť v oblasti AI – princípy fungovania AI (učenie sa z dát), tvorba a spolupráca s AI, kritické overovanie jej výstupov, zodpovednosť a bezpečnosť, identita a digitálna rovnováha.
- Čitateľská a vizuálna gramotnosť   – interpretácia textu, tabuliek, schém, diagramov a modelov.
- Sociálna a emocionálna gramotnosť   – reflexia každodenných návykov, zdravý životný štýl, tímová práca.
- Občianska gramotnosť (občianska , mediálna ,
- interkultúrna – spoznávanie bezprostredného okolia, komunitný a regionálny kontext.
- Finančná gramotnosť   / Ekonomická gramotnosť – posudzovanie efektívnosti a hospodárnosti riešení.

Poznámka k revízii (Dodatok č. 5 ŠVP ZV 2023): Digitálna gramotnosť v 2. cykle sa rozširuje o spôsobilosti súvisiace s umelou inteligenciou (AI gramotnosť). V tejto vzdelávacej oblasti sa rozvíjajú prierezovo – najmä pri vyhľadávaní a overovaní informácií, spracovaní a vizualizácii údajov a modelovaní prírodovedných situácií, so zodpovedným a bezpečným prístupom.

4. ročník

Komponent	Podkomponent / Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové gramotnosti
Látky	Voda	Rozvoj predispozície k pojmom: hmotnosť, objem, skupenské zmeny látok, kolobeh vody v prírode, rozpustnosť, odparovanie. Kolobeh vody v prírode môže byť narušený ľudskou činnosťou. Kľúčové poznatky: Na meranie objemu a hmotnosti sa používajú štandardné meradlá. Vyparovanie vody závisí od teploty a veľkosti odparovacej plochy. Kolobeh vody v prírode môže byť narušený ľudskou činnosťou.	Porovnávanie schém kolobehu vody v prírode. Identifikácia možných zdrojov znečistenia vody a narušení kolobehu vody ľudskou činnosťou. Uvedomiť si závislosť človeka od prírodných zdrojov. Reflektovať každodenné návyky vzhľadom na poznatky o zdravom životnom štýle.	Environmentálna gramotnosť (znečistenie, závislosť od zdrojov) 🌱 📖 Čitateľská a vizuálna gramotnosť (porovnávanie schém) Sociálna a emocionálna gramotnosť 🧑🤝🧑❤️ (každodenné návyky) 🤖 AI: vizualizácia a porovnávanie schém kolobehu vody
Interakcie	Magnetizmus, svetlo (žiarenie)	Rozvoj predispozície k pojmom: magnetizmus, svetlo (žiarenie). Svetlo (slnéčné žiarenie) môže spôsobiť zahrievanie objektov. Intenzita zahrievania	Skúmanie zmeny teploty vplyvom slnečného žiarenia v skleníku (modely skleníka) a mimo skleníka. Skúmanie vplyvu farby nádoby na	📖 Čitateľská a vizuálna gramotnosť (práca s modelmi) 📊 Matematická gramotnosť (meranie a zmena teploty) 🤖 AI: modelovanie a záznam zmeny teploty

		objektov vplyvom slnečného žiarenia závisí aj od farby objektu. Kľúčové poznatky: Magnet pôsobí aj cez rôzne materiály. Kompas funguje na princípe magnetickej strelky. V skleníku je v dôsledku slnečného žiarenia teplejšie ako v okolí.	zmenu teploty vzduchu v osvetlenej nádobe.	
Energia	Tepelná energia	Zahrievanie a ochladzovanie objektov je proces, ktorý sa vyskytuje všade okolo nás. Teplo je nevyhnutnou podmienkou života. Kľúčové poznatky: Teplotu objektov meriame pomocou teplomeru (°C). Pomocou rôznych materiálov vieme obmedziť znižovanie alebo zvyšovanie teploty objektov – tepelná izolácia.	Uvedomiť si závislosť človeka od prírodných zdrojov, reflektovať každodenné návyky vzhľadom na poznatky o zdravom životnom štýle.	Environmentálna gramotnosť 🌱 (závislosť od zdrojov) Sociálna a emocionálna gramotnosť 🧑🤝🧑❤️ (zdravý životný štýl) Finančná gramotnosť €📊 (hospodárnosť s teplom) 🏠 <u>AI: spracovanie údajov o teplote a tepelnej izolácii</u>
Vesmír	Slnko	Slnko je základným zdrojom energie na	—	Environmentálna gramotnosť 🌱 (Slnko ako primárny zdroj

		Zemi. Fotosyntéza. Centrom Slnčnej sústavy je hviezda Slnko, okolo ktorej obieha osem planét.		energie pre život) 🤖 AI: <u>vizualizácia</u> <u>Slnka a Slnčnej</u> <u>sústavy</u>
Organizmus	Rastlinné organizmy	Rozvoj predispozície k pojmom: zmyslové orgány, trávenie, vylučovanie, dýchanie, pitný režim, živospráva, krvný obeh, rozmnožovanie. Základnými orgánmi rastlín sú koreň, stonka, list, kvet a plod. Každý orgán má dôležitú funkciu pre život rastliny.	—	Sociálna a emocionálna gramotnosť 👤🤝👤❤️ (pitný režim, živospráva) 🤖 AI: <u>vyhľadávanie a</u> <u>vizualizácia</u> <u>stavby rastlín</u>
Ekosystém	Potravinový vzťah	Všetky živé organizmy potrebujú potravu a líšia sa nárokmi na potravu. Rôzne organizmy žijú v rôznom prostredí. Život človeka je od rastlín, húb a živočíchov závislý – nielen ako potrava, ale aj ako zdroj surovín.	Porovnávanie prostredí, v ktorých žijú rôzne rastliny. Porovnávanie zloženia potravy rôznych druhov živočíchov.	Environmentálna gramotnosť 🌱 (nároky organizmov, závislosť človeka od biosféry) 📖 Čitateľská a vizuálna gramotnosť (porovnávanie prostredí) 🤖 AI: <u>vyhľadávanie a</u> <u>porovnávanie</u> <u>potravových</u> <u>vzťahov</u> V tomto komponente plánujeme uskutočniť

				tematický deň!
Dedičnosť a premenlivosť	Znak, vlastnosť, dedičnosť	Rozvoj predispozície k pojmom: znak, vlastnosť, dedičnosť, premenlivosť. Živé organizmy produkujú potomstvo rovnakého druhu, ale potomstvo sa líši. Prenos vlastností z jednej generácie na druhú je prejavom dedičnosti.	Identifikácia rôznorodosti rastlín a živočíchov rovnakého rodu alebo druhu.	 Čitateľská a vizuálna gramotnosť (identifikácia a vizuálne porovnávanie znakov) AI: <u>vizuálne porovnávanie znakov a vlastností</u>

5. ročník

Komponent	Podkomponent / Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové gramotnosti
Látky	Vodné zdroje a kolobeh vody	Človek svojou činnosťou spôsobuje znečisťovanie vodných zdrojov a zároveň je od čistých zdrojov závislý – vodné zdroje je potrebné chrániť. Kľúčové poznatky: Zdroje vody v prírode existujú v rôznych formách (zrážková, povrchová, podzemná, ľadovce, vodná para) a sú vzájomne prepojené. Kolobeh vody môže byť narušený ľudskou činnosťou.	Vyhľadať chýbajúce informácie a na podnet ich overiť v ďalších informačných zdrojoch. Skúmanie prítomnosti vody v prírode (v pôde, vydychovanom vzduchu, rastlinách). Identifikácia skupenských premien vody v prírode.	 Digitálna gramotnosť (vyhľadávanie a overovanie informácií) Environmentálna gramotnosť (ochrana a znečisťovanie vodných zdrojov) AI: overovanie a vizualizácia informácií o vode
Interakcie	Magnetizmus, svetlo (žiarenie)	Rozvoj predispozície k pojmom: magnetizmus, svetlo. Podľa toho, koľko svetla objekt prepúšťa, môžu vznikať rôzne tmavé a farebné tieň. Dĺžka a smerovanie tieňa závisí od vzájomnej pozície zdroja, objektu a plochy.	Skúmanie priepustnosti svetla rôznymi materiálmi. Skúmanie tvorby tieňa.	 Čitateľská a vizuálna gramotnosť (záznam a vyhodnotenie geometrie tieňa)
Energia	Tepelná energia, teplota	Zdrojom tepla (tepelnej energie) sú aj mnohé organizmy, vrátane človeka.	Identifikácia zdrojov tepla v pozorovateľnom okolí. Subjektívne	Environmentálna gramotnosť (závislosť od prírodných

		Kľúčové poznatky: Vzduch s vyššou teplotou stúpa hore, vzduch s nižšou teplotou klesá dolu. Ľudské telo si udržiava stálu telesnú teplotu.	(pocitové) a objektívne (s použitím teplomera) posudzovanie teploty objektov. Uvedomiť si závislosť človeka od prírodných zdrojov.	zdrojov) Digitálna / Matematická gramotnosť (objektívne meranie prístrojmi) <u>AI: spracovanie a interpretácia nameraných údajov</u>
Zem	Horniny, nerasty, počasie	Rozvoj predispozície k pojmom: horniny, nerasty, kryštalizácia, atmosféra, počasie. Horniny a nerasty sa vzájomne odlišujú rôznymi vlastnosťami (lesk, farba, vryp, tvrdosť). Vzduch na Zemi sa neustále hýbe a ovplyvňuje počasie. Stúpanie teplého a klesanie studeného vzduchu prispieva k vzniku vetra. Kľúčové poznatky: Atmosféra – vzduch má na Zemi pomerne stále zloženie (dusík, kyslík, oxid uhličitý, vodná para). Pôda obsahuje živé a neživé zložky; humus je dôležitý pre úrodnosť pôdy.	Porovnávanie vlastností rôznych druhov pôd a hornín. Skúmanie hornín použitých v okolí školy (obrubníky, obklady budov, pamätníky). Reflektovať každodenné návyky vzhľadom na poznatky o zdravom životnom štýle.	 Občianska gramotnosť (skúmanie hornín v okolí školy) Environmentálna a gramotnosť (vlastnosti pôd a atmosférické javy) Sociálna a emocionálna gramotnosť (reflexia návykov)
Organizmus	Životné prejavy, klíčenie	Životné prejavy organizmov. Klíčenie a rast	Navrhnuť postup a podmienky	Environmentálna a gramotnosť udržateľné a

		rastlín. Životný cyklus rastlín, húb a živočíchov. Kľúčové poznatky: Semená rastlín potrebujú na klíčenie vodu, vzduch a vhodnú teplotu. Životný cyklus rastliny začína klíčením semien. Medzi prejavy života patrí pohyb, rozmnožovanie, príjem potravy, rast, vývin, dýchanie a reakcie na podnety.	pozorovania na základe stanovenej výskumnej otázky. Prepájať prírodovedné predstavy s ich zodpovedným, udržateľným, praktickým a technologickým využitím. Systematicky získavať údaje, usporadúvať ich a prezentovať záver.	zodpovedné využitie) Čitateľská a vizuálna gramotnosť (systematické usporiadanie údajov) Digitálna gramotnosť (zber a digitálne spracovanie dát) <u>AI: modelovanie a vizualizácia údajov o klíčení a raste</u>
Ekosystém	Prírodné spoločenstvo, druh	Rozvoj predispozície k pojmom: prírodné spoločenstvo, druh, potravinový reťazec, mikroorganizmy, vonkajšia stavba tela rastlín a živočíchov, parazity, chránené, liečivé a jedovaté rastliny, chránené živočíchy, ochrana prírody. Rastliny produkujú kyslík, ktorý je pre život človeka nevyhnutný. Kľúčové poznatky: Prírodné spoločenstvo tvorí spoločenstvo rastlín, živočíchov, húb a mikroorganizmov	Skúmanie závislosti človeka od rastlín, živočíchov a neživej zložky ekosystému.	Environmentálna a gramotnosť (ochrana prírody, ekosystémová závislosť) Čitateľská a vizuálna gramotnosť (úsudky z tabuliek, schém a diagramov) V tomto komponente plánujeme uskutočniť tematický deň!

		. Premnoženie niektorého druhu organizmu môže narušiť rovnováhu spoločenstva. V spoločenstvách žijú chránené, invázne, liečivé i jedovaté druhy.		
Dedičnosť a premenlivosť	Rod, druh, jedinec	Rod, druh a jedinec, dedičnosť, premenlivosť. Pre určitý typ rastliny je typický konkrétny tvar, veľkosť, farba orgánu. Zo semena určitej rastliny vyrastie rastlina rovnakého druhu. Mláďatá určitých druhov živočíchov sa na rodičov podobajú viac ako na iné jedince rovnakého druhu (dedičnosť).	Identifikovanie zástupcov pestovaných rastlín a chovaných živočíchov. Monitorovanie spôsobov chovu domácich a hospodárskych zvierat. Rozlišovanie vonkajších a vnútorných parazitov. Vyhľadanie informácií o spôsoboch prevencie pred šírením ochorení.	📱 Digitálna gramotnosť (vyhľadávanie informácií o prevencii) 🏛️ Občianska gramotnosť (organizmy v ľudských sídlach) Sociálna a emocionálna gramotnosť 🧑🤝🧑❤️ (starostlivosť o domestikované druhy) 🗣️ <u>AI: kritické overovanie informácií o prevencii a parazitoch</u>

Kľúčové obsahové štandardy 2. cyklu

Nasledujúce obsahové poznatky tvoria jadro vzdelávacích štandardov pre 2. cyklus podľa ŠVP.

Látky

- Na meranie objemu a hmotnosti sa používajú štandardné meradlá a štandardné jednotky (kilogram, dekagram, gram, liter, deciliter, mililiter).
- Vyparovanie vody závisí od teploty a veľkosti odparovacej plochy.
- Voda sa v prírode nachádza v rôznych formách a skupenstvách; vplyvom skupenských premien sa deje kolobeh vody v prírode.
- Človek svojou činnosťou spôsobuje znečisťovanie vodných zdrojov; vodné zdroje je potrebné chrániť.
- Kolobeh vody v prírode môže byť narušený ľudskou činnosťou.
- Odparovaním vody zo zmesi je možné získať jednotlivé zložky zmesi.

Interakcie

- Magnet pôsobí aj cez rôzne materiály. Kompas funguje na princípe magnetickej strelky orientujúcej sa v magnetickom poli Zeme.
- Slnéčné žiarenie môže spôsobiť zahrievanie objektov; intenzita zahrievania závisí aj od farby objektu.
- V skleníku je v dôsledku pôsobenia slnečného žiarenia teplejšie ako v okolí.
- Podľa toho, koľko svetla objekt prepúšťa, môžu vznikať rôzne tmavé a farebné tieň; dĺžka a smerovanie tieňa závisí od vzájomnej pozície zdroja, objektu a plochy.

Sily

- Jednoduché stroje sa používajú na zjednodušenie vykonávanej činnosti alebo na zmenšenie vynaloženej sily (naklonená rovina, páka, kladka, ozubené súkolesie).
- Veľkosť sily potrebnej na vytiahnutie nákladu po naklonenej rovine závisí od sklonu naklonenej roviny.
- Frekvencia kmitania kyvadla závisí od dĺžky závesu závažia a nezávisí od hmotnosti závažia.

Energia

- Teplotu objektov meriame pomocou teplomeru a hodnotu vyjadrujeme v jednotke °C.
- Pomocou rôznych materiálov vieme obmedziť znižovanie alebo zvyšovanie teploty objektov – tepelná izolácia.

Zem

- Nerasty sa vzájomne odlišujú rôznymi vlastnosťami; na základe poznania týchto vlastností ich človek využíva.
- Niektoré nerasty sa vo vode rozpúšťajú a naspäť kryštalizujú.
- Zemeguľa je obklopená plynným obalom – atmosférou. Vzduch má pomerne stále zloženie (dusík, kyslík, oxid uhličitý, vodná para).
- Vzduch sa na Zemi neustále hýbe a ovplyvňuje počasie; stúpanie teplého a klesanie studeného vzduchu prispieva k vzniku vetra.
- Mnohé organizmy sú od prítomnosti vzduchu a jeho kvality závislé.

Vesmír

- Slnko je základným zdrojom energie na Zemi. Centrom Slnčnej sústavy je hviezda Slnko, okolo ktorej obieha osem planét.

Organizmus

- Medzi prejavy života patrí pohyb, rozmnožovanie, príjem potravy, rast, vývin, dýchanie a reakcie na podnety z prostredia.
- Semená rastlín potrebujú na klíčenie vodu, vzduch a vhodnú teplotu. Životný cyklus rastliny začína klíčením semien.
- Základnými orgánmi rastlín sú koreň, stonka, list, kvet a plod. Každý orgán má pre život rastliny dôležitú funkciu.
- Tráviaca sústava zabezpečuje príjem, spracovanie potravy a vylúčenie nepotrebných zvyškov. Prostredníctvom tráviacej sústavy sa zabezpečuje aj príjem vody.
- Základnými orgánmi dýchacej sústavy sú pľúca. Prostredníctvom pľúc získava človek zo vzduchu kyslík.
- Všetky cievy sú prepojené, tvoria uzavretý krvný obeh, do ktorého srdce pumpuje krv (srdcový tep).
- Dlhodobá nerovnováha príjmu a výdaja energie vedie k vzniku ochorení obezity alebo anorexie.

Ekosystém

- Všetky živé organizmy potrebujú potravu a líšia sa nárokmi na potravu.
- Rastliny produkujú kyslík, ktorý je pre život človeka nevyhnutný. Rovnako, ako je človek závislý od rastlín a živočíchov, je závislý aj od neživej prírody.
- Prírodné spoločenstvo tvorí spoločenstvo rastlín, živočíchov, húb a mikroorganizmov.
- Premnoženie niektorého druhu organizmu v spoločenstve môže narušiť rovnováhu spoločenstva.
- V spoločenstvách žijú chránené, invázne, liečivé i jedovaté druhy organizmov.
- Poškodzovanie životného prostredia a narušovanie vzťahov v spoločenstve má negatívne dôsledky na život organizmov, vrátane zdravia človeka.
- Vonkajšie a vnútorné parazity spôsobujú rôzne ochorenia organizmov. Človek sa pred šírením ochorení chráni rôznymi spôsobmi.

Dedičnosť a premenlivosť

- Živé organizmy produkujú potomstvo rovnakého druhu. Potomstvo sa líši svojimi vlastnosťami, nie je totožné s rodičmi.
- Prenos vlastností z jednej generácie organizmov na druhú je prejavom dedičnosti.

Evolúcia

- Organizmy kategorizujeme na základe spoločných a rozdielnych znakov.
- Organizmy sa prispôbujú rôznymi spôsobmi prostrediu, v ktorom žijú.
- Druhová rozmanitosť je významná pre život na Zemi.

Vyučovací predmet – **Človek a príroda**

- Časť obsahu sa v **II. cykle** realizuje aj prostredníctvom blokového vyučovania a rovesníckeho vyučovania, a to v súlade s cieľmi a princípmi nového kurikula.
- **Blokové vyučovanie** sa uplatňuje pri tematických celkoch, ktoré si vyžadujú komplexné poznávanie prírodných javov a procesov, prepájanie poznatkov z viacerých vzdelávacích oblastí, realizáciu pozorovaní, pokusov, praktických činností a diskusie. Umožňuje vytvárať priestor na hlbšie porozumenie učiva, skúmanie súvislostí a aplikáciu poznatkov v praktických situáciách.
- **Rovesnícke vyučovanie** sa zaraďuje s cieľom podporovať spoluprácu žiakov, vzájomné učenie sa, prezentovanie poznatkov, argumentáciu a rozvoj komunikačných a sociálnych zručností. Žiaci si v rámci edukácie navzájom sprostredkujú poznatky, vysvetľujú postupy, podieľajú sa na riešení úloh a reflektujú vlastný proces učenia.
- Výchovno-vzdelávací proces v predmete je podľa charakteru učiva dopĺňaný aj o ďalšie aktivizujúce metódy a formy práce, najmä bádateľsky orientované vyučovanie, projektové vyučovanie, kooperatívne učenie, problémové vyučovanie, experimentálne činnosti a terénne pozorovania.

Človek a spoločnosť
(2. cyklus, 4. – 5. ročník)

	prvý cyklus			druhý cyklus		tretí cyklus			
ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín ŠVP	3			5		13			
Počet hodín ŠkVP vrátane disponibilných		1	2	2	3				
počet hodín spolu		1	2	2	3	13			

Charakteristika predmetu

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť vedie žiakov k poznávaniu spoločenského prostredia, v ktorom žijú, a k pochopeniu základných vzťahov medzi ľuďmi v rodine, škole a širšej komunite. Žiaci objavujú, ako funguje spoločnosť, aké pravidlá upravujú spolužitie ľudí a aký význam má spolupráca, vzájomná pomoc a rešpekt. V procese učenia žiaci pozorujú udalosti vo svojom okolí, rozprávajú o vlastných skúsenostiach, porovnávajú minulosť so súčasnosťou a postupne si vytvárajú predstavy o živote ľudí v rôznych časoch a prostrediach. Učia sa orientovať vo svojom okolí, vnímať zmeny v čase a priestore a chápať význam miestnej komunity. Dôležitou súčasťou vyučovania je rozvíjanie schopnosti komunikovať, spolupracovať, rešpektovať pravidlá a riešiť jednoduché sociálne situácie. Žiaci sa učia prejavovať úctu k druhým ľuďom, prijímať odlišnosti a budovať pozitívne medziľudské vzťahy. Súčasťou vzdelávania je aj metakognícia a rozvíjanie charakteru žiakov – formovanie zodpovednosti, spravodlivosti, empatie, úcty k druhým ľuďom a ochoty konať dobro v duchu kresťanských hodnôt.

Časová dotácia:

4. ročník: 2 hodiny/týždenne

5. ročník: 3 hodiny/týždenne

Hlavným cieľom 2. cyklu je rozvíjať poznatky z oblasti geografických, historických a spoločenskovedných javov a procesov. Formujú sa **základy aktívneho občianstva**, žiaci sú vedení **k uvedomeniu si práv, povinností** a zároveň aj **možností pozitívne ovplyvňovať svet** vo svojom bezprostrednom okolí. Žiaci **dokážu spolupracovať na riešení výziev a konfliktov**. **Rozvíjajú svoje schopnosti pracovať s mapou a inými zdrojmi informácií** pri skúmaní prírodných a spoločenských pomerov Slovenska. Zároveň **dokážu poznávať minulosť pomocou práce s jednoduchými historickými prameňmi**.

Ciele vzdelávania

1. Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov na všeobecnej úrovni.
2. Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií.
3. Porovnať zmeny života ľudskej spoločnosti v čase a priestore.
4. Porozumieť prejavom vzájomných vzťahov medzi prírodným prostredím a činnosťou človeka a významu ochrany prírody a krajiny.
5. Rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly, uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým.
6. Primerane vyjadrovať svoje emócie a komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov.
7. Poznať a zhodnocovať vlastný eticko-osobnostný potenciál a charakterové črty aj s ohľadom na druhých.
8. Chápať zmysel a význam pravidiel, povinností a uplatňovať práva ako člen komunity.
9. Rozlíšiť dôveryhodnosť zdrojov informácií a bezpečne sa správať v online prostredí.
10. Aktívne sa angažovať v aktivitách na skvalitnenie fungovania školy a/alebo obce.

Metódy a formy práce

Vo vyučovaní predmetu sa využívajú najmä aktivizujúce metódy, ktoré podporujú aktívnu účasť žiakov na procese učenia. Žiaci pozorujú svoje okolie, diskutujú o vlastných skúsenostiach, riešia jednoduché problémové situácie a pracujú s rôznymi zdrojmi informácií. Využíva sa rozhovor (aj s rodičmi a starými rodičmi a významnými osobnosťami mesta), diskusia, práca s obrázkami a textami, dramatizácia situácií, projektové a skupinové aktivity. Dôležitou súčasťou vyučovania je prepojenie učiva s každodenným životom žiakov, bádanie a skúmanie, poznávanie miestnej komunity a rozvíjanie sociálnych a komunikačných zručností. Významnou súčasťou je rovesnícke vyučovanie, práca s chybou, aktívny žiak a učiteľ ako sprievodca. Metódy a formy práce vo vyučovaní predmetu Človek a spoločnosť sú zamerané na aktívne zapájanie žiakov do procesu učenia, rozvoj ich sociálnych kompetencií, kritického myslenia, komunikačných zručností a pozitívneho vzťahu k okolitému prostrediu. Dôležité miesto majú zážitkové, bádateľské a problémové metódy, ktoré vedú žiakov k objavovaniu súvislostí, samostatnému riešeniu jednoduchých problémov a formulovaniu vlastných záverov. Uplatňujú sa didaktické rolové hry, situačné učenie, brainstorming, projektové vyučovanie a kooperatívne učenie. Súčasťou vyučovania je aj práca s veku primeranými textami, obrázkami, fotografiami, mapami a digitálnymi zdrojmi, ako aj vychádzky, exkurzie a terénne pozorovanie. Neoddeliteľnou súčasťou vyučovacieho procesu je reflexia, sebahodnotenie a hodnotenie práce spolužiakov. Vo vyučovaní sa uplatňujú rôzne organizačné formy práce, ktoré rešpektujú individuálne potreby a možnosti žiakov. Využíva sa individuálna, párová a skupinová práca, pričom dôraz sa kladie na kooperáciu, vzájomnú pomoc a aktívnu spoluprácu. Významné miesto má projektové a zážitkové vyučovanie, bádateľské aktivity, komunitný kruh, tematické dni, praktické činnosti, vychádzky do okolia školy a exkurzie. Vyučovací proces je obohacovaný o využívanie digitálnych technológií a prezentáciu výsledkov práce žiakov. Zvolené metódy a formy práce podporujú prirodzenú zvedavosť žiakov, rozvíjajú ich schopnosť spolupracovať, komunikovať, kriticky myslieť a aktívne sa zapájať do života školy i spoločnosti.

Prierezové gramotnosti

Čitateľská a vizuálna gramotnosť

Digitálna gramotnosť

Finančná gramotnosť €

Občianska gramotnosť (občianska , mediálna , interkultúrna)

Environmentálna gramotnosť

Sociálna a emocionálna gramotnosť

AI gramotnosť – (keďže AI gramotnosť zatiaľ nie je v Štátnom vzdelávacom programe definovaná ako samostatná prierezová téma ani nemá pridelené oficiálne grafické označenie, škola si pre potreby Školského vzdelávacieho programu vytvorila vlastnú značku (ikonu). Táto značka slúži na označenie vzdelávacích obsahov a aktivít rozvíjajúcich AI gramotnosť naprieč vyučovacími predmetmi a plní orientačnú funkciu v dokumente)

Výkonové štandardy

Všetky ciele je potrebné naplniť v každom ročníku v zmysle obsahového štandardu.

Cieľ č. 1: Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov na všeobecnejšej úrovni.

Žiak vie/dokáže:

- Správne používať pojmy potrebné na skúmanie minulosti, geografických a kultúrno-spoločenských javov a procesov.
- Orientovať sa v rozmiestnení kľúčových geografických prvkov na základe vlastnej mentálnej mapy Slovenska a sveta.
- Opísať základné priestorové, demografické a kultúrne charakteristiky obyvateľstva Slovenska a jeho vybraných regiónov.
- Rozpoznať významné prírodné a kultúrno-historické pamiatky Slovenska.
- Vysvetliť význam vybraných historických udalostí, osobností a miest pamäti vo svojom regióne.
- Uviesť príklady pozitívnych a negatívnych vplyvov AI na rôzne skupiny ľudí.
- Charakterizovať vybrané príklady kultúr v minulosti.

2. cieľ: Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií

Žiak vie/dokáže:

- Sformulovať cieľ bádania na základe výskumných otázok.
- Rozlíšiť a vyhodnotiť rôzne zdroje informácií.
- Získať informácie pre potreby vlastného bádania v encyklopédiách, v náučnej literatúre alebo v online prostredí vrátane AI.
- Usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa určených kritérií.
- Interpretovať a vytvárať grafické zobrazenia vzťahov medzi procesmi alebo javmi.
- Porovnať rôzne pohľady a názory na vybranú tému alebo problém.
- Dohodnúť sa v rámci skupiny na spoločnom riešení úlohy.
- Prezentovať svoje zistenia jasne a zrozumiteľne s využitím vhodných pojmov a pomocou vizuálneho spracovania.
- Využiť rôzne druhy máp na orientáciu v zobrazovanom území a riešenie praktických úloh.
- Vytvoriť tematickú mapu v podobe mapového náčrtku so správnym použitím mapových znakov a základných prvkov mapy.
- Využiť mapu pri plánovaní a realizácii výletu alebo vychádzky.
- Uskutočniť jednoduchý prieskum v komunite alebo obci.

3. cieľ: Porovnať zmeny života ľudskej spoločnosti v čase a priestore.

Žiak vie/dokáže:

- Porovnať život v minulosti a súčasnosti na príkladoch z regiónu a Slovenska.
- Opísať vybranú historickú udalosť alebo postavu z regiónu a Slovenska.
- Mapovať miesta pamäti v regióne a na Slovensku.
- Vysvetliť význam štátnych sviatkov a pamätných dní v kalendári.
- Zdokumentovať príklady tradícií spojených s regiónom.
- Interpretovať príbeh, postavu alebo udalosť z minulosti.
- Rozlišovať blízku a dávnu minulosť, historické obdobia.
- Rozlišovať súvislosti, príčiny a dôsledky udalostí v dejinách.
- Ilustrovať príklady kultúrnych, umeleckých a náboženských prejavov človeka na konkrétnych príkladoch.
- Opísať pohyb ľudí v minulosti a súčasnosti na príkladoch zo Slovenska a sveta.

4. cieľ: Porozumieť prejavom vzájomných vzťahov medzi prírodným prostredím a činnosťou človeka a významu ochrany prírody a krajiny.

Žiak vie/dokáže:

- Vysvetliť vzťah medzi prírodnými podmienkami, osídlením a spôsobom života ľudí v minulosti a súčasnosti.
- Opísať dôsledky tvaru a pohybov Zeme, sklonu zemskej osi na prírodné podmienky na Zemi.
- Rozpoznať rozmanitosť prírodného prostredia na Zemi a jej vplyv na život ľudí.
- Posúdiť na vybraných príkladoch, ako človek využíva a pretvára krajinu.
- Interpretovať predpoveď počasia v jej rôznych formách.
- Opísať význam chránených území na vybraných príkladoch zo Slovenska.
- Ilustrovať životný cyklus vecí každodennej spotreby na vybranom príklade.

5. cieľ: Rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly, uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým.

Žiak vie/dokáže:

- Pomenovať prínos svojich jedinečných vlastností a schopností pre druhých.
- Uplatniť rešpekt vo vzťahu k druhým.
- Rozpoznať jednoduché stereotypy v hodnotení druhých ľudí.
- Opísať sociálne roly, ktoré sa mu pripisujú a s nimi spojené očakávané správanie a roly s ktorými sa sám stotožňuje.
- Tvoriť a udržiavať pozitívne medzilidské vzťahy s ľuďmi v blízkom okolí, ktorí majú odlišné potreby.
- Poznať lokálne a regionálne kultúrno-spoločenské reálie, históriu a kultúrne dedičstvo a ich význam pri budovaní kultúrnej identity.

6. cieľ: Primerane vyjadrovať svoje emócie a komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov.

Žiak vie/dokáže:

- Porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov.

- Viest' rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými.
- Uviesť príklady rôznych spôsobov zdravého a bezpečného zvládania emócií.
- Rozumieť princípom jednoduchej, vecne správnej argumentácie a rešpektujúceho dialógu s druhými.
- Riadiť sa zásadami dobrej spolupráce.
- Uplatňovať prvky empatického a asertívneho správania s blízkymi ľuďmi.

7. cieľ: Poznať a zhodnocovať vlastný eticko-osobnostný potenciál a charakterové črty aj s ohľadom na druhých.

Žiak vie/dokáže:

- Pomenovať svoje silné a slabé stránky so snahou o objektivitu.
- Zdôvodniť inšpiratívnosť v konaní a v dobrých vlastnostiach zobrazených vzorov a reálne existujúcich ľudí.
- Vypracovať jednoduchý plán vlastného sebarozvoja s akcentom na vlastný potenciál.

8. cieľ: Chápať zmysel a význam pravidiel, povinností a uplatňovať práva ako člen komunity.

Žiak vie/dokáže:

- Rozpoznať práva a povinnosti z perspektívy obyvateľa obce.
- Dodržiavať pravidlá platné v škole aj v obci a vyžadovať ich dodržiavanie.
- Vysvetliť úlohu úradov, inštitúcií, občianskych iniciatív v obci a jej okolí na konkrétnych príkladoch.
- Zdôvodniť úlohu a význam fungovania zastupiteľskej demokracie na príklade žiackeho parlamentu a obecnej samosprávy.
- Analyzovať na jednoduchých príkladoch základné ekonomické vzťahy.

9. cieľ: Rozlíšiť dôveryhodnosť zdrojov informácií a bezpečne sa správať v online prostredí.

Žiak vie/dokáže:

- Rozlíšiť kvalitu informačných zdrojov a rôznych typov médií a ich výstupov.
- Uviesť príklady dôveryhodných a nedôveryhodných zdrojov informácií.

- Poznať zásady správania sa v online prostredí aj vo vzťahu k iným.
- Pomenovať prínosy a riziká sociálnych sietí, audiovizuálnej produkcie, reklamy a AI.

10. cieľ: Aktívne sa angažovať v aktivitách na skvalitnenie fungovania školy a/alebo obce.

Žiak vie/dokáže:

- Navrhnuť v tíme aktivitu na riešenie vybraného problému vo svojom okolí alebo aktivitu na pomoc druhým pre podporu solidarity a spoločného dobra.
- Uskutočniť v tíme aktivitu na riešenie vybraného problému vo svojom okolí alebo aktivitu na pomoc druhým pre podporu solidarity a spoločného dobra.

Čitateľská a vizuálna gramotnosť

Digitálna gramotnosť

Finančná gramotnosť €

Občianska gramotnosť (občianska , mediálna , interkultúrna)

Environmentálna gramotnosť

Sociálna a emocionálna gramotnosť

AI gramotnosť

Obsahové štandardy pre komponenty

Pojmy			
Komponenty		4. ročník	5. ročník
Geografický komponent 	Využívanie mapy ako zdroja informácií	mapové znaky, druhy máp, turistická mapa, grafická mierka	grafická mierka, vrstevnice, nadmorská výška, digitálne mapy, GPS navigácia,

			význam rovníka, nultého poludníka, obratníkov a polárnych kružníc z hľadiska základnej orientácie na Zemi;
	Poloha a rozloha Slovenska, poznávanie prírody našej vlasti	susedné štáty Slovenska, najznámejšie prírodné prvky na mape Slovenska, územná ochrana prírody, zásady správania sa a pohybu v prírode; významné a turisticky zaujímavé prírodné lokality na Slovensku.	Relatívna poloha Slovenska v rámci Európy a vo vzťahu k susedným štátom; porovnanie rozlohy Slovenska s rozlohou vybraných európskych štátov; poloha a základný opis najvýznamnejších povrchových celkov, riek, vodných plôch a národných parkov na mape Slovenska; príklady využívania a pretvárania krajiny človekom; usporiadanie rastlínstva a živočíšstva podľa nadmorskej výšky pomocou nákresu; vegetačné stupne, meteorologické prvky, poveternostné javy, predpoveď počasia, podnebie. horotvorná činnosť, riečna a ľadovcová dolina, tiesňava, kaňon, prírodné pamiatky
	Obyvateľstvo Slovenska a jeho činnosť v krajine	počet obyvateľov Slovenska, hlavné mesto, krajské mestá, významné sídla, kultúrne pamiatky.	etnická a kultúrna rozmanitosť, administratívne členenie, pamiatky UNESCO, cestovný ruch.

		Slovensko ako spoločný domov viacerých národností a kultúr; Slováci žijúci v zahraničí; členenie územia Slovenska na kraje a kultúrno-historické regióny – s dôrazom na vlastný kraj alebo región; určovanie polohy hlavného mesta, krajských miest a ďalších významných sídiel na mape Slovenska spojené s opisom toho, čím sú známe alebo jedinečné. Cesta odpadu – vznik, triedenie, zálohový systém, recyklácia, upcyclácia, spaľovanie alebo uloženie na skládku; Významné kultúrno-historické pamiatky na Slovensku a v regióne, v ktorom sídli škola.	Porovnanie počtu obyvateľov Slovenska s inými štátmi Európy; sťahovanie obyvateľstva v rámci Slovenska a medzi Slovenskom a zahraničím; základné odvetvia hospodárstva a ich význam pre Slovensko a vlastný región; mapovanie cesty vybraných tovarov bežnej spotreby od výroby po spotrebu; cirkulárna ekonomika; významné kultúrno-historické pamiatky na Slovensku a v regióne, v ktorom sídli škola.
	Poznávanie Zeme a jej rozmanitosti	základná orientácia na mape sveta a glóbose – vyhľadávanie najznámejších štátov, miest, povrchových celkov a prvkov vodstva;	všeobecnogeografická mapa sveta, politická mapa sveta, prírodná a kultúrna rozmanitosť. Rozpoznávanie geografických útvarov ako ostrov, polostrov, súostrovie, more, záliv, prieliv, prieplav a ústie na

		vplyv riek na osídlenie a život človeka v minulosti a v súčasnosti; spoznávanie rozmanitosti sveta prostredníctvom najznámejších prírodných a kultúrno-historických pamiatok; vplyv tvaru Zeme, pohybov Zeme a sklonu zemskej osi na striedanie dňa a noci, ohrievanie zemského povrchu a atmosféry a striedanie ročných období; rozlišovanie medzi počasím a podnebím; predpoveď počasia – grafická, textová a televízna;	obrázku, mapu a glóbusu; základná orientácia na mape sveta a glóbusu – vyhľadávanie najznámejších štátov, miest, povrchových celkov a prvkov vodstva; charakterizovanie základných podnebných pásiem na základe teploty vzduchu a množstva zrážok spojené s vymedzením ich priestorového rozšírenia; vplyv geografickej šírky a nadmorskej výšky na podnebie a typy krajín na Zemi; porovnávanie troch kontrastných typov krajín na Zemi z hľadiska ich prírodných podmienok, činnosti človeka a rozšírenia.
Dejepisný komponent 	Spôsoby určovania času a zaznamenávania a skúmania minulosti	časová os, storočie, tisícročie, letopočet, pomník, pamätník, pamätná tabuľa, socha, virtuálna expozícia. Identifikovanie rôznych spôsobov určovania lineárneho a cyklického času;	múzeum, archív, knižnica, galéria, skanzen, kultúrna a technická pamiatka, organizácia UNESCO, vybrané profesie súvisiace so skúmaním minulosti (archeológ, etnológ, archivár, muzeológ,

		vzájomné vzťahy udalostí na časovej osi; skúmanie rôznorodých prameňov o minulosti na príklade profesií archeológ, etnológ, archivár, muzeológ, historik a pod.; zaznamenanie miest pamäti v regióne a na Slovensku - pomník, pamätník, pamätná tabuľa, socha; štátne sviatky, dni pracovného pokoja a pamätné dni v kalendári; kultúrne a historické dedičstvo z regiónu; UNESCO; interpretácia povesti, legendy alebo ľudovej piesne.	historik), historické pramene – hmotné, ústne, písomné, primárne, sekundárne. Časová os vybraného historického obdobia z historických prameňov - hmotné, ústne, písomné, primárne, sekundárne; spôsoby uchovávania a pripomínania si minulosti na príkladoch udalostí a osobností; návšteva pamäťovej inštitúcie – múzeum, archív, galéria, knižnica, skanzen, virtuálna expozícia, kultúrna a technická pamiatka; príprava školskej expozície o živote a diele osobnosti z regionálnych dejín;
	Počiatky ľudskej spoločnosti	zberač, lovec	zberač, lovec, migrácia – osídlenie sveta - mapa, najstaršie stopy človeka na svete (napr. Venuša, mohyla)
	Prvé civilizácie	počiatky poľnohospodárstva, náboženské predstavy	Počiatky poľnohospodárstva, mestské štáty, riečne civilizácie, rozvrstvenie spoločnosti, náboženské predstavy, vynález písma, staroveké poznanie a

			veda (matematika, architektúra, medicína, kultúra a umenie)
Občiansky komponent 	Život obce a vzťahy v komunite	Práva a povinnosti obyvateľa obce	Práva a povinnosti obyvateľa obce
		Samosprávne riadenie, starosta, primátor, poslanec, miestny úrad, obecné zastupiteľstvo, voľby	Samosprávne riadenie, starosta, primátor, poslanec, miestny úrad, obecné zastupiteľstvo, voľby
	Zodpovedný a aktívny žiak	Platená práca, mzda, rodinný rozpočet	bankový účet, platobná karta
		práva dieťaťa, analyzovanie a riešenie problému	práva dieťaťa, analyzovanie a riešenie problému
	Mediálna gramotnosť, online prostredie a A	bezpečnosť v online prostredí, Poslanie médií a základné princípy ich fungovania; dôveryhodné a nedôveryhodné zdroje informácií; pravdivosť a zavádzanie reklamy na vybraných príkladoch;	bezpečnosť v online prostredí, reklama, dôveryhodnosť informácií, princípy fungovania influencerov, sociálnych sietí, AI a ich algoritmov; pravidlá a odporúčania bezpečného a etického správania sa v online prostredí s možnosťami pomoci, digitálny wellbeing; prínosy a nebezpečenstvá online prostredia a AI.

Eticko-osobnostný komponent 	Rozvíjanie silných stránok osobnosti	silné a slabé stránky osoby, charakter	sebarozvoj, život ako dar a príležitosť
	Kvalita vzťahov a oceňovanie ľudí a etická komunikácia	vzťahy v skupine, vzory	priateľstvo, láska, úcta, akceptovanie a oceňovanie druhých
		pravidlá komunikácie	argumentovanie, etický dialóg
	Spolupatričnosť, spolupráca a sebaregulácia	spolupráca, zásady spolupráce, reflexia, vnímanie vlastnej sebahodnoty a zdravý vzťah k sebe samému, aj v súvislosti s rastúcim tlakom na instantné riešenia dostupné prostredníctvom AI; nácvik asertívnych postojov/otvorenosti ako prevencie násilia, šikanovania, manipulácie a zneužívania.	spolupráca, zásady spolupráce, reflexia, vnímanie vlastnej sebahodnoty a zdravý vzťah k sebe samému, aj v súvislosti s rastúcim tlakom na instantné riešenia dostupné prostredníctvom AI; nácvik asertívnych postojov/otvorenosti ako prevencie násilia, šikanovania, manipulácie a zneužívania.

			orientácia v teréne podľa svetových strán s využitím mapy; osvojenie si základov práce s digitálnymi mapami na praktických úlohách.
	Poloha a rozloha Slovenska, poznávanie prírody našej vlasti	opis polohy a porovnávanie rozlohy Slovenska (väčšie ako/menšie ako) voči susedným štátom a v rámci Európy; určovanie polohy najvýznamnejších povrchových celkov, riek, vodných plôch a chránených území na mape Slovenska spojené s ich základnou charakteristikou; identifikovanie cenných a turisticky atraktívnych prírodných lokalít na Slovensku; zdôvodnenie významu ochrany prírody a krajiny na vybraných príkladoch chránených území, osvojovanie si zásad správania sa a pohybu v prírode	ako človek pretvára krajinu? Opis krajiny a spôsobov jej využívania na príkladoch rôznych typov krajín zo Slovenska – na základe práce s fotografiami a leteckými snímkami; usporiadanie rastlinstva a živočíšstva podľa nadmorskej výšky pomocou nákresu; identifikovanie nebezpečných poveternostných javov vyskytujúcich sa na Slovensku; interpretovanie jednoduchšej grafickej, textovej alebo televíznej predpovede počasia; modelovanie vzniku pohorí na príkladoch vrásového a sopečného pohoria; rozpoznávanie procesov vzniku vybraných tvarov zemského povrchu

			vytvorených činnosťou vody, ľadovca a vetra na konkrétnych príkladoch zo Slovenska a z iných častí Zeme
	Obyvateľstvo Slovenska a jeho činnosť v krajine	porovnávanie počtu obyvateľov Slovenska s inými štátmi Európy (viac ako/menej ako); určovanie polohy hlavného mesta, krajských miest a ďalších dôležitých sídiel na mape Slovenska spojené s opisom toho, čím sú známe alebo jedinečné; spoznávanie najvýznamnejších kultúrno-historických pamiatok na Slovensku s dôrazom na pamiatky v regióne, v ktorom sídli škola; vyhľadávanie zaujímavých turistických cieľov na Slovensku podľa osobných preferencií spojené s tvorbou jednoduchého plánu poznávacieho výletu	spoznávanie, že Slovensko nie je domovom len pre Slovákov a že Slováci nežijú len na Slovensku; zisťovanie dôvodov sťahovania ľudí (v rámci Slovenska, zo Slovenska a na Slovensko); Členenie územia Slovenska na kraje, okresy a kultúrne (tradičné) regióny; Identifikovanie hlavných hospodárskych činností na Slovensku a v regióne; odhaľovanie pôvodu vybraných tovarov bežnej spotreby, spôsobu ich výroby, dopravy k spotrebiteľom a zhodnocovania po využití
	Poznávanie Zeme a jej rozmanitosti	základná orientácia na mape sveta a glóbose spojená s vyhľadávaním a zaradovaním významných objektov (napríklad štát, pohorie, rieka, mesto,	rozpoznávanie geografických útvarov ako sú ostrov, polostrov, súostrovie, more, záliv, prieliv, prieplav a ústie na obrázku, mape a glóbose; opis a

		pamiatka) k jednotlivým svetadielom; Spoznávanie rozmanitosti sveta prostredníctvom najznámejších prírodných a kultúrno-historických pamiatok	porovnávanie vybraných riek sveta pomocou fotografií, satelitných snímok a mapy – činnosť rieky v rôznych častiach toku (erózia, prenos, ukladanie materiálu) a vplyv rieky na život človeka
Dejepisný komponent 	Spôsoby určovania času a zaznamenávania a skúmania minulosti	identifikovanie rôznych spôsobov určovania času (lineárny/historický a cyklický/prírodný); zoraďovanie udalostí na časovej osi, určovanie ich vzájomných vzťahov; tvorba časovej priamky z rodinnej histórie/z vybraného historického obdobia.	identifikovanie spôsobov uchovávaní a pripomínania minulosti (udalostí, osobností); skúmanie rôznorodých prameňov o minulosti; mapovanie miest pamäti v regióne a na Slovensku; zaznamenanie a vysvetlenie významu pamätných dní a štátnych sviatkov v kalendári
	Počiatky ľudskej spoločnosti	zaznamenávanie lokalít najstarších stôp života človeka – hmotné a archeologické pramene	rozpoznávanie zmien v životných podmienkach pravekých ľudí v súvislosti s prvými objavmi a vynálezmi (ohreň, pästný klin, bronz, železo, koleso a i.)

		rodinnom rozpočte, príjmy a výdavky na fiktívnom príklade, ceny vybraných tovarov na základe rôznych kritérií - veľkosť tovaru, rôzni výrobcovia a poskytovatelia, miesto výroby, vzácnosť, vplyv na životné prostredie;	vybraných tovarov na základe rôznych kritérií – veľkosť tovaru, rôzni výrobcovia a poskytovatelia, miesto výroby, vzácnosť, vplyv na životné prostredie, používanie hotovosti a bezhotovostných platobných nástrojov, sporenie na jednoduchých príkladoch; základné práva spotrebiteľov;
		diskutovanie o právach dieťaťa, ktoré sa dodržujú alebo porušujú v prostredí žiaka; aktívne prejavenie solidarity s deťmi, ktoré dlhodobo trpia nedodržiavaním ich práv	aktívne prejavenie solidarity s deťmi, ktoré dlhodobo trpia nedodržiavaním ich práv; vypracovanie spoločného vyhlásenia triedy zastupiteľstvu obce k aktuálnej téme, jednoduché opatrenie, ktoré smeruje k zlepšeniu života alebo prostredia v komunite a bezprostrednom okolí identifikované na základe žiackeho pozorovania alebo ankety.
	Mediálna gramotnosť	Poslanie médií a základné princípy ich fungovania;	identifikovanie dôveryhodných a nedôveryhodných zdrojov informácií;

		identifikovanie dôveryhodných a nedôveryhodných zdrojov informácií, pravdivosť a zavádzanie reklamy na vybraných príkladoch;	posúdenie pravdivosti/zavádzania reklamy na vybranom príklade, princípy fungovania influencerov, sociálnych sietí, AI a ich algoritmov; pravidlá a odporúčania bezpečného a etického správania sa v online prostredí s možnosťami pomoci, digitálny wellbeing; prínosy a nebezpečenstvá online prostredia a AI.
Eticko-osobnostný komponent 	Rozvíjanie silných stránok osobnosti	porovnávanie vlastného pohľadu na svoje charakterové vlastnosti s pohľadom iných	diskutovanie o hodnote života a jeho výziev - teším sa, že žijem a mám šancu sa rozvíjať. život ako dar a príležitosť na sebarozvoj; oceňovanie hodnoty vlastného úsilia a tvorivosti.
	Kvalita vzťahov a oceňovanie ľudí a etická komunikácia	identifikovanie obdivuhodných a inšpirujúcich vlastností na spolužiakovi a kamarátovi	rôzne spôsoby vyjadrenia priateľstva a lásky, vďačnosti, úcty a prijatia (rodičom, príbuzným, učiteľom, iným dospelým, spolužiakom, kamarátom, partnerom a pod.); oceňovanie druhého za to, kým je a čo robí; akceptovanie

			druhých takých, akí sú – uplatňovanie ústretovosti a rešpektu vo vzťahoch s druhými, dospievanie ako príležitosť a výzva na rozvíjanie zdravých a bezpečných medziľudských vzťahov; rozlišovanie prejavov, ktorými AI napodobňuje ľudské emócie; riziká vytvárania si citového vzťahu k AI;
		komunikácia v triede a škole, vytvorenie pravidiel komunikácie, akceptovanie druhých – uplatňovanie ústretovosti a rešpektu vo vzťahu k druhým;	komunikácia v triede a škole, vytvorenie pravidiel komunikácie; vedenie zmysluplného rozhovoru.
	Spolupatričnosť a spolupráca	reflektovanie zážitkov a odkrývanie hodnoty spolupráce a spolupatričnosti, vyjadrovanie prejavov empatického správania s druhým;	reflektovanie zážitkov a odkrývanie hodnoty spolupráce a spolupatričnosti, vyjadrovanie prejavov empatického správania s druhým; vnímanie vlastnej sebahodnoty a zdravý vzťah k sebe samému, aj v súvislosti s rastúcim tlakom na instantné riešenia dostupné prostredníctvom AI; nácvik asertívnych postojov/otvorenosti ako prevencie násilia, šikanovania, manipulácie a zneužívania.

		vnímanie vlastnej sebahodnoty a zdravý vzťah k sebe samému, aj v súvislosti s rastúcim tlakom na instantné riešenia dostupné prostredníctvom AI; nácvik asertívnych postojov/otvorenosti ako prevencie násilia, šikanovania, manipulácie a zneužívania.	vnímanie vlastnej sebahodnoty a zdravý vzťah k sebe samému, aj v súvislosti s rastúcim tlakom na instantné riešenia dostupné prostredníctvom AI; nácvik asertívnych postojov/otvorenosti ako prevencie násilia, šikanovania, manipulácie a zneužívania.
	Spolužitie v pestrosti	Vierovyznania na Slovensku a ich prejavy vo verejnom priestore a kultúre; význam rešpektujúceho spolunažívania medzi ľuďmi s odlišnou vierou a bez vyznania; súvislosti sviatkov s vierovyznaniami na Slovensku.	Vierovyznania na Slovensku a ich prejavy vo verejnom priestore a kultúre; význam rešpektujúceho spolunažívania medzi ľuďmi s odlišnou vierou a bez vyznania; súvislosti sviatkov s vierovyznaniami na Slovensku.

Poznámka:

Škola je cirkevnou školou a realizuje vyučovanie náboženskej výchovy, vo vzdelávacom procese sa nevyučuje etická výchova. Z tohto dôvodu Školský vzdelávací program nezahŕňa činnosti a vzdelávacie obsahy špecifické pre vyučovanie etickej výchovy.

Hodnotenie

Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov vo vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť sa uskutočňuje v súlade s platnou legislatívou pre hodnotenie žiakov a školským poriadkom. Súhrnné hodnotenie je realizované formou klasifikácie. Počas výchovno-vzdelávacieho procesu škola zároveň uplatňuje princípy formatívneho hodnotenia, ktoré podporuje aktívne učenie, individuálny rozvoj žiaka a jeho zodpovednosť za vlastné vzdelávanie. Pri hodnotení klasifikáciou sa odporúča vytvárať priestor na sebahodnotenie žiakov. Hodnotenie zohľadňuje nielen úroveň osvojených vedomostí a zručností, ale aj rozvoj postojov a hodnôt, ako sú úcta, služba, ochota pomáhať druhým a zodpovednosť za seba i spoločnosť.

Formatívne hodnotenie sa zameriava predovšetkým na proces učenia a poskytovanie priebežnej, konkrétnej a povzbudzujúcej spätnej väzby. Jeho cieľom je podporovať premýšľanie žiakov, rozvíjať ich schopnosť sebahodnotenia, posilňovať sebadôveru a viesť ich k aktívnemu prevzatiu zodpovednosti za vlastné učenie. Hodnotenie sa zameriava na komplexný rozvoj žiaka a zahŕňa posudzovanie vedomostí, zručností i postojov. Pri realizácii formatívneho hodnotenia učiteľ využíva rôzne nástroje, najmä systematické pozorovanie práce žiaka, reflexiu po vyučovacej hodine, bádateľské úlohy, projekty, sebahodnotenie a priebežnú spätnú väzbu. Takto koncipované hodnotenie podporuje rozvoj občianskych kompetencií, kritického myslenia, spolupráce a zodpovedného konania v súlade s cieľmi vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť.

Nový štátny vzdelávací program pre základne vzdelanie

Vzdelávacie štandardy a osnovy

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť

**Náboženstvo Evanjelickej cirkvi
augsburského vyznania
na Slovensku**

Druhý cyklus

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť

Názov predmetu	Evanjelické a. v. náboženstvo
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne, spolu 66 hodín v šk. roku
Škola	Evanjelická základná škola, Palisády 57, 811 06 Bratislava
Stupeň vzdelania	2. cyklus
Obdobie	ročník 4. – 5.
Vyučovací jazyk	slovenský

Náboženstvo Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vyučovací predmet náboženská výchova je súčasťou vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť a je špecifickým priestorom, v ktorom žiaci objavujú a poznávajú skutočnosť z pohľadu náboženstva. Cez náboženskú výchovu v škole žiak rozvíja svoju náboženskú gramotnosť a má možnosť nadobudnúť a prehĺbiť osobnú a zodpovednú kresťanskú a náboženskú identitu. Náboženskú gramotnosť chápeme ako komplexnú schopnosť žiaka zodpovedne zaobchádzať s vlastnou religiozitou a religiozitou iných ľudí. Na základe náboženských obsahov a vedomostí žiak dokáže správne chápať kresťanské náboženstvo, vyjadrovať a žiť svoju vlastnú religiozitu a osobnú vieru. Náboženská výchova/náboženstvo zároveň rozvíja aj eticko-hodnotový rozmer žiakov, ktorý je spoločný s predmetom Etická výchova, a prispieva tak k integrálnej edukácii na základných školách. Náboženská výchova/náboženstvo je zameraná na nadobúdanie vedomostí, ale aj na schopnosť nábožensky vnímať skutočnosť, chápať náboženskú reč, jazyk a komunikovať ním, konať podľa vlastného náboženského presvedčenia a vyjadriť svoju religiozitu a vieru nábožensky motivovaným životom. Náboženskú výchovu v škole tak môžeme chápať ako komplexný, procesuálny a dynamický edukačný proces, ktorý sa uskutočňuje ako pozorovanie a vnímanie náboženskej skutočnosti, náboženské poznávanie cez náboženskú komunikáciu, cez tvorbu náboženského úsudku a rozhodovania sa a cez nábožensky motivovaného konania.

Vyučovací predmet náboženská výchova/náboženstvo rozvíja náboženskú gramotnosť cez nasledovné obsahové oblasti, ktoré sú konkretizované v komponentoch Boh a človek, Ježiš Kristus, Písmo sväté, Cirkvi a sviatosti a Kresťanský život.

Ciele vzdelávacej oblasti

Pozorovať a vnímať náboženskú skutočnosť. Žiaci sú citliví na okolitý svet a vedia rozpoznať a vnímať náboženské fenomény. Schopnosť vnímať je základom náboženského poznania.

Rozvíjať náboženské vedomosti a poznanie. Žiaci sa oboznamujú so základným posolstvom kresťanskej viery, zaoberajú sa nosnými pojmami a textami, náboženskou tradíciou, ako aj historickým pôsobením cirkvi. Žiaci poznávaním dávajú význam a zmysel tomu, čo nadobudli porovnaním a pochopením, odhadujú vzťah medzi poznanou náboženskou skúsenosťou a osobným životom.

Chápať náboženskú reč a jazyk a komunikovať ním. Žiaci sa učia klásť otázky a argumentovať, pochopiť rôzne spôsoby náboženského jazyka a komunikácie, vyjadriť svoju vlastnú religiozitu a svoj osobný vzťah k svetu a Bohu.

Uvažovať a konať podľa vlastného náboženského presvedčenia. Skúsenosti a poznatky učia žiakov získať svoj pohľad na základe uvažovania a kritického myslenia, ale aj získať schopnosť robiť vlastné rozhodnutia.

Vyjadriť svoju religiozitu a vieru nábožensky motivovaným konaním a životom. Žiaci sa učia rozhodnúť sa pre zodpovedné konanie voči sebe i voči druhým a zapájať sa do spoločenského, sociálneho a cirkevného života.

DRUHÝ CYKLUS

Hlavným cieľom 2. cyklu je zvládnuť základy náboženskej gramotnosti. Žiaci vnímajú svoje dary a talenty a vedia konkretizovať prikázanie lásky k Bohu a blížnemu. Identifikujú Bibliu ako literárne dielo aj ako Božie slovo a orientujú sa v nej, skúmajú posolstvo o stvorení sveta, chápu charakteristiku Boha v troch osobách a vedia ju vyjadriť, a osvojujú si rôzne formy modlitby ako súčasť ich náboženského života. Žiaci vedia rozlíšiť jednotlivé liturgické obdobia ako aj jednotlivé sviatosti. Vedia pomenovať nosné princípy smerujúce k morálnemu správaniu sa.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

Na konci druhého cyklu žiaci dokážu:

1. vnímať jedinečnosť človeka
2. vymenovať dominantné znaky iných náboženstiev
3. zaujať vlastné stanovisko k otázkam kresťanskej viery v Boha
4. pomenovať hlavné prvky Ježišovho posolstva o Božom kráľovstve
5. chápať Ježišovo konanie v kontexte príkazu lásky
6. vedieť sa orientovať v Biblii
7. vedieť reprodukovať biblické príbehy zo Starej zmluvy a Novej zmluvy
8. chápať cirkev ako spoločenstvo kresťanov
9. vnímať chrám ako miesto Božej prítomnosti, miesto oslavy Boha a modlitby
10. vedieť charakterizovať jednotlivé liturgické obdobia a popísať symboly liturgických období
11. vedieť charakterizovať sviatosti Krstu svätého a Večere Pánovej a ich význam
12. osvojiť si rôzne formy modlitby ako súčasť svojho náboženského života
13. dokázať pomenovať nosné princípy smerujúce k morálnemu správaniu sa
14. Uplatňovať empatiu aj asertivitu pri vzťahoch s druhými

Komponent Boh a človek

Výkonový štandard

Žiak vie / dokáže:

- vyjadriť a rozvíjať svoj vzťah k Bohu a svetu
- uplatniť získané vedomosti o Bohu a Jeho diele na základe vybraných textov Biblie
- charakterizovať Boha v troch osobách a porozumieť ich pôsobeniu
- vymedziť biblické pravdy o stvorení vo vzťahu k iným jestvujúcim teóriám a názorom

Obsahový štandard

- uvedomenie si významu Božieho konania vo vzťahu k človeku a jeho zlyhaniu
- poznávanie Boha, ktorý sa zjavuje ako Stvoriteľ, Spasiteľ a Posvätitel'
- diskutovanie o rôznych názoroch na Boha a Jeho konanie vo svete, predstavy Boha

Komponent Ježiš Kristus

Výkonový štandard

Žiak vie / dokáže:

- vyjadriť a rozvíjať vzťah k Ježišovi Kristovi ako Spasiteľovi sveta a diele Jeho záchrany
- zvoliť a použiť vybrané texty a verše, ktoré nám predstavujú osobu Ježišova Krista ako Božieho Syna
- porovnať charakter evanjelia Novej zmluvy so zákonom v Starej zmluve

Obsahový štandard

- orientovanie sa v základných udalostiach Ježišovho života a diela
- získanie vedomostí o Ježišovom diele vykúpenia pre svet, ale aj zmysel Ježišovej obete pre život jednotlivca
- objavovanie možností ako sa stať Ježišovým nasledovníkom a učeníkom

Komponent Písmo sväté

Výkonový štandard

Žiak vie / dokáže:

- pomenovať základné delenie Biblie a jej význam v živote kresťana
- identifikovať Bibliu ako Božie slovo a orientovať sa v nej
- interpretovať základné príbehy Starej a Novej zmluvy
- identifikovať Bibliu ako nosné posolstvo a vymedziť vzťah k iným textom

Obsahový štandard

- získanie základných znalostí o vzniku Biblie a jej ceste k nám
- objavovanie základných právd o Bohu prostredníctvom Biblie
- orientovanie sa v biblických knihách, vyhľadanie príslušných textov a veršov
- poznanie biblických príbehov Starej a Novej zmluvy
- identifikovanie biblických textov od inej literatúry

Komponent Cirkev a sviatosti

Výkonový štandard

Žiak vie / dokáže:

- vysvetliť vznik cirkvi a jej úlohy
- posúdiť dôležitosť cirkvi a spoločenstva, jej poslanie a úlohy (misia)
- vyjadriť svoj vzťah k cirkvi a hľadať si v nej svoje miesto
- pomenovať základné sviatosti cirkvi a ich dôležitosť v živote kresťana
- poznať základné symboly cirkvi a ich význam

Obsahový štandard

- získanie poznatkov o vzniku cirkvi a jej poslaní
- objavovanie významu sviatostí a ich zasľúbení
- orientovanie sa v cirkevných sviatkoch a ich význame
- identifikovanie kresťanských symbolov a ich význam

Komponent Kresťanský život

Výkonový štandard

Žiak vie / dokáže:

- vytvoriť vlastné modlitby a interpretovať ich
- vnímať svoje dary a talenty ako dar od Boha a konkretizovať ako ich dokážu využiť aj pre iných
- posúdiť dôležitosť svojho konania a správania vo vzťahu k Bohu a svojom spoločenstve
- vyjadriť svoju vieru a jej význam v osobnom živote rôznymi spôsobmi, napríklad ako prejavy lásky a odpustenia svojim blízkym
- vyjadriť primeraným spôsobom pozitívne aj negatívne emócie, postoje a názory

Obsahový štandard

- komunikovanie s Bohom prostredníctvom modlitby v rôznych formách, poznanie Modlitby Pánovej a jej jednotlivé prosby
- objavovanie sily viery a dôvery v Boha ako svojho osobného Spasiteľa, ktorý ma pozná a vedie
- uvedomenie si potreby byť tu pre iných, pomáhať svojim blízkym
- rozlišovanie správneho a nesprávneho konania a jeho dôsledky nielen na osobu človeka, ale aj okoliu v ktorom žije

Vzdelávací štandard

Komponent – Ježiš Kristus

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<i>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie / dokáže:</i> - o zapamätať si znenie 1. článku VVK, - o sformulovať, čo znamená Stvoriteľ neba i zeme, - o pamätať si znenie 2. článku VVK, - o vysvetliť pojem Ježiš – Boží Syn, - o uviesť prorokov, ktorí predpovedali príchod Pána Ježiša, - o zrekapitulovať okolnosti narodenia Pána Ježiša, - o vyrozprávať príbeh utrpenia Pána Ježiša, - o vysvetliť, v čom je víťazstvo vzkrieseného Pána Ježiša, - o sformulovať, prečo je Pán Ježiš našim Spasiteľom, - o vysvetliť obsah misijného príkazu, - o pamätať si znenie 3. článku VVK, - o opísať zoslanie Ducha Svätého a prejavy jeho prítomnosti, - o charakterizovať cirkev a jej službu, - o vysvetliť, čo je hriech, jeho pôsobenie na nás	Všeobecná viera kresťanská (ďalej len VVK) 1. článok VVK 2. článok VVK Proroctvá o Ježišovi narodenie Ježiša utrpenie, smrť a vzkriesenie Pána Ježiša poslušnosť, obeť Spasiteľ – vykúpenie Hriech a smrť vstúpenie do neba misijný príkaz Radca – Duch Svätý Ovocie Ducha v nás cirkev ako spoločenstvo veriacich Služba Uzdravenie večný život

Komponent – Písmo Sväté

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<i>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie / dokáže:</i> - o charakterizovať Bibliu, - o vyjadriť odkaz Biblie pre nás, - o vyhľadať zadané verše v Biblii	Biblia Božie slovo v našom živote

Komponent – Kresťanský život

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<i>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie / dokáže:</i> - o vyrozprávať udalosti vydania Dekalógu, - o pamätať si znenie 10 Božích prikázaní, - o vysvetliť význam 1. a 2. prikázania, - o uviesť príklady modiel, - o porovnať, ako máme a nemáme používať Božie meno, - o vysvetliť význam 3. a 4. prikázania, - o obhájiť potrebu zúčastňovať sa služieb Božích, - o opísať ideálny vzťah detí a rodičov, - o vyjadriť, ako súvisí ochrana telesného a duševného zdravia s 5. prikázaním, - o obhájiť potrebu manželskej vernosti a dôsledky nevernosti, - o charakterizovať krádež a jej dôsledky, - o diskutovať o pravdovravnosti, ohováraní a klamaní, - o navrhnúť spôsob riešenia konfliktov, - o vysvetliť súvislosť 9. a 10. prikázania so 6. a 7. prikázaním, - o vyjadriť súvislosť našej neposlušnosti s Božou milosťou, - o porovnať dva typy záchrany (medený had a Pán Ježiš Kristus)	Mojžiš, dosky zákona, Sinaj, poznanie Božej vôle a poslušnosti, prikázania modla. Hospodin – Jahve, horiaci krík, Božie meno, medený had – Kristov kríž, sviatočný deň, rodičia a deti. Úcta k životu, šikanovanie, závislosti, nepozornosť neopatrnosť, sebeckosť, pravdovravnosť, klamstvo krádež, chamtivosť, závisť Elízeus Géchází

Komponent – Boh človek

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<i>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie / dokáže:</i> - o charakterizovať modlitbu a jej hlbší zmysel, - o reprodukovať Modlitbu Pánovu, - o vymenovať Božie mená a vysvetliť ich význam, - o opísať vzťah človeka k Pánu Bohu ako k nebeskému Otcovi, - o určiť, skrze koho prichádza k nám Božie kráľovstvo, - o vysvetliť, ako sa deje Božia vôľa, - o vymenovať, čo všetko znamená „chlieb každodenný“, - o obhájiť dôležitosť odpúšťania iným, - o vysvetliť na príkladoch, čo je pokušenie a čo zlo, - o navrhnúť spôsoby, ako odolávať zlu a bojovať proti nemu	Modlitba, modlitba Pánova oslovenie – Božie meno úcta, rešpekt prosby Božie kráľovstvo Zacheus, odpustenie, zmena života, pokúšanie diabol, zlo vo svete, víťazstvo dobra hodnota Božie kráľovstvo

Komponent – Písmo sväté

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<i>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie / dokáže:</i> - o zhodnotiť, prečo je Biblia pre nás dôležitá, - o opísať, ako vznikla Biblia, - o rozpoznať jej rozdelenie, materiály, na ktorých bola písaná, najdôležitejšie preklady, pisateľov, - o ovládať biblické skratky	Biblia Boh Kniha kníh vznik, delenie, materiál, preklady, autori pamäť, myslenie, proces

Komponent – Boh a človek

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<i>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie / dokáže:</i> - o ovládať chronológiu stvorenia podľa biblického rozprávania, - o popísať biblický proces stvorenia človeka, - o uvedomiť si svoju zodpovednosť za stvorenie, - o uvedomiť si dôležitosť poslušnosti voči Pánu Bohu, - o rozpoznať, čo je to pokušenie, hnev a závisť, - o poznať význam dôvery Bohu a jeho starostlivosť o človeka, - o urobiť si plán pomoci pre svoju širšiu rodinu, - o objasniť, aké je dôležité dôverovať Pánu Bohu, - o popísať vzájomnú lásku ako dôležitý pilier pre manželstvo a rodinný život, obhájiť potrebu dobrých súrodeneckých vzťahov, - o rozpoznať, že klamstvo a podvod zraňujú, vedú k hanbe a úteku pred ľuďmi a Bohom, - o vysvetliť, ako možno cez odpustenie nachádzať cestu k sebe, - o vymenovať niektoré biblické postavy, ktoré si odpustili, - o uviesť príklady, ako si môže širšia rodina pomáhať, - o obhájiť, že pomsta nie je správna voľba na riešenie konfliktov, - o zahrať scénu o súčasnom Ézavovi a Jákobovi	Stvorenie, poriadok, slovo prví ľudia Adam a Eva vzťahy – rodina, súrodenci poslušnosť – neposlušnosť rešpekt satan, hriech Kain a Ábel Nóach Manželstvo, rodičia Izák a Rebeka súrodenci Ézav a Jákob, klamstvo, dedičstvo, prvorodenstvo, nenávisť, útek služba, úspech – neúspech zrada – pomsta Jozef viera nespravodlivosť odpustenie

Komponent – Kresťanský život

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<i>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie / dokáže:</i> - o opísať dôležitosť modlitby v živote kresťana, kedy, kde a prečo sa modlíme, - o uplatniť a prehliť svoj modlitebný život, - o vysvetliť jednotlivé prosby Modlitby Pánovej, - o popísať, čo je cirkev, ako a prečo vznikla, - o poznať, kto je jej hlavou a kto sú jej predstavitelia, - o určiť, čo je centrom Služieb Božích, a čo patrí do ich poriadku, - o vysvetliť slová: liturgia, evanjelium, Krédo, - o ovládať orientáciu v Evanjelickom spevníku, - o popísať, čo je súčasťou evanjelického kostola, - o určiť, načo slúži kostol, aké ďalšie bohoslužobné výkony, okrem služieb Božích, sa dejú v chráme, - o vymenovať, čím sa začína a končí cirkevný rok, aké je jeho základné rozdelenie, - o zapamätať si sviatky a nedele vianočného kruhu, - o popísať biblické udalosti, ktoré sa spájajú s Vianocami, ü popísať udalosti a význam sviatkov Veľkej Noci	Modlitba Rozhovor Dôvera Cirkev, hlava cirkvi, spoločenstvo, Krédo, Služby Božie, liturgia, Evanjelický spevník Kostol, chrám, kresťanské symboly Cirkevný rok Sviatky nedele Vianoce Veľká Noc

Človek a svet práce 2. cyklus (r. 4-5)

Vyučovaci predmet: Človek a svet práce

	Prvý cyklus			Druhý cyklus		Tretí cyklus			
ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín ŠVP	3			2		4			
Počet hodín ŠkVP vrátane disponibilných	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Ciele:

Hlavným cieľom 2. cyklu je, aby žiaci preukázali základy technickej a profesijnej gramotnosti – vedeli riešiť technické úlohy, používať jednoduché technické zariadenia, tvoriť praktické výrobky a získavali prehľad o práci a povolaniach.

Ciele vzdelávania vo 4. a 5. ročníku:

- Využiť rôzne vlastnosti technických materiálov pri práci.
- Navrhnuť a zhotoviť jednoduché výrobky.
- Riešiť technické problémy prostredníctvom princípov STEAM.
- Používať jednoduché technické zariadenia v každodennom živote.
- Pomenovať silné a slabé stránky v kontexte osobného rozvoja.
- Navrhnuť kariérové portfólio.
- Realizovať praktický a užitočný nápad.
- Zodpovedne hospodáriť so zdrojmi pri práci a výrobe produktov.

2. cyklus

	4. ročník		5. ročník	
Komponent	Výkon. š.	Obsah. š.	Výkon. š.	Obsah. š.
Technika	Vybrať vhodné technické materiály a nástroje na zhotovenie jednoduchého a tradičného výrobku podľa lokálnej alebo regionálnej predlohy. Dodržiavať zásady BOZP pri všetkých činnostiach. Uviesť obnoviteľné a neobnoviteľné zdroje.	<u>Skúmanie technických materiálov a vlastností:</u> Chemické a fyzikálne vlastnosti papiera, kartónu a lepenky, základné spôsoby ich výroby, možnosti využitia a recyklácie. Rozdelenie a vlastnosti textilných vlákien, zásady údržby textilu. Fyzikálne vlastnosti plastov, ich rozdelenie, využitie a možnosti recyklácie. Výroba jednoduchých produktov z rôznych materiálov s ohľadom na udržateľnosť (papier, textil, plasty). <u>Konštrukcie okolo nás:</u> Základné druhy konštrukcií, ich funkcia a spoločenský význam, princípy architektúry a dizajnu.	Vytvoriť náčrt výrobku a podľa neho vyrobiť produkt. Predstaviť svoje konštrukčné návrhy a riešenia. Rozpoznať technický problém a navrhnúť riešenie využitím STEAM a digitálnych nástrojov.	<u>Skúmanie technických materiálov a vlastností:</u> Rozdelenie dreva, jeho fyzikálne a mechanické vlastnosti, využitie a recyklácia. Fyzikálne a mechanické vlastnosti kovov, ich využitie a recyklácia. Pracovné postupy a nástroje používané pri zhotovení výrobku. Výroba jednoduchých produktov z rôznych materiálov s ohľadom na udržateľnosť (drevo, kovy a kombinované materiály). <u>Konštrukcie okolo nás:</u> Kombinácia prvkov vedy, techniky, matematiky a umenia pri návrhu konštrukcií.

Kariérová výchova	Realizovať jednoduchú sebareflexiu. Vyjadriť spätnú väzbu rešpektujúcim spôsobom. Uvádzať príklady prínosu vybraných povolání.	<u>Sebareflexia a spätná väzba:</u> Sebareflexia ako súčasť cielenej spätnej väzby. Všeobecné princípy poskytovania spätnej väzby. <u>Kariérové portfólio ako nástroj rozvoja potenciálu žiaka:</u> Pomenovanie prínosu rôznych povolání. Tvorba podkladov pre vyplnenie kategórií kariérového portfólia.	Zostaviť štruktúrovaný prehľad vlastných záujmov a schopností. Budovať si sebadôveru založenú na vlastnom rozvoji, nie na porovnávaní sa s výkonom AI.	<u>Sebareflexia a spätná väzba:</u> Silné stránky a limity jednotlivca vo vzťahu k budúcim zamestnaniam v podmienkach digitalizácie a rozvoja umelej inteligencie. Aplikácia výsledkov spätnej väzby. <u>Kariérové portfólio ako nástroj rozvoja potenciálu žiaka:</u> Tvorba uceleného súboru rôznych výstupov žiaka z edukačného prostredia. Prezentácia kariérového portfólia.
Podnikavosť a iniciatívnosť	Určiť vstupy potrebné na realizáciu nápadu. Dohodnúť sa na rôznych rolách pri práci v skupinách. Prebrať svoj podiel zodpovednosti za spoločnú prácu. Opísať pozitívny a negatívny vplyv ľudskej činnosti na životné prostredie. Využívať recykláciu, zálohovanie, upcykláciu a minimalizáciu	<u>Výber nápadov:</u> Pomenovanie zámerov v rámci prípravy nápadu. Vstupy potrebné na realizáciu nápadu. <u>Ľudská práca a jej vplyvy:</u> Pracovné roly a zodpovednosť za pridelené úlohy.	Podľa zvolených kritérií vybrať najvhodnejší nápad/návrh, ktorý bude realizovaný. Zostaviť časový plán realizácie, systém kontroly a vyhodnocovania pre dokončenie práce v stanovenom termíne. Stanoviť hodnotu vlastného výrobku so zohľadnením ceny materiálu, práce a energií.	<u>Výber nápadov:</u> Harmonogram práce a časový plán postupov. Stanovenie kritérií na hodnotenie nápadu. Kombinácia umeleckého dizajnu s technickými možnosťami. <u>Ľudská práca a jej vplyvy:</u> Stanovenie odmeny za prácu – mzda.

	odpadov ako spôsob šetrenia prírodných a surovinových zdrojov pri tvorbe a realizácii nápadov.	Hospodárne využívanie zdrojov pri práci.	Pomenovať kategórie osobných a rodinných financií.	Vplyv výroby na životné prostredie na vybraných výrobkoch.
--	--	--	--	--

Hudobná výchova 2. cyklus (r. 4-5)

Vyučovací predmet: Hudobná výchova

	Prvý cyklus			Druhý cyklus		Tretí cyklus			
ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín ŠVP	3			2		4			
Počet hodín ŠkVP vrátane disponibilných	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Ciele:

Hlavným cieľom 2. cyklu je poznať a aplikovať hudobnú gramotnosť pri uvedenom zmocňovaní sa hudby v procese jej produkcie, prijímania aj vyjadrovania a integrácie s inými druhmi umenia.

Ciele vzdelávania vo 4. a 5. ročníku:

- Spievať rôznorodý piesňový repertoár vo vhodnej hlasovej polohe, imitačne aj intonačne, spamäti.
- Aplikovať výrazové prostriedky hudby pri speve a hre na hudobných nástrojoch.
- Hrať na rôznorodých elementárnych hudobných nástrojoch a v malých inštrumentálnych zoskupeniach.
- Komunikovať a hodnotiť vlastné prijímanie hudby.
- Rešpektovať odlišnosť vnímania a interpretácie iných.
- Vyjadriť mimohudobný obsah hlasom, pohybom, dramaticky, hudobnými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku.
- V procese tvorby a interpretácie hudby spolupracovať v skupine, v kolektíve.
- Hodnotiť proces vlastnej tvorby, prijímania a stvárňovania hudby.
- Spoznávať hudobné prejavy a preferencie vo vlastnej rodine, miestnej komunite a regióne.

2. cyklus

	4. ročník		5. ročník	
	Výkon. š.	Obsah. š.	Výkon. š.	Obsah. š.
Spev	Primerane ovládať svoj hlas – spievať primerane po melodickej, rytmickej aj výrazovej stránke v hlasovej polohe (a – d ²), spamäti aj s oporou o notový zápis, fonogestiku.	Spievanie hrových hlasových modelov, melodizovaných útvarov ľudovej slovesnosti, piesní rôzneho druhu a žánru v rôznych tóninách: autorské – umelé, slovenské ľudové, regionálne ľudové, piesne národnostných menšín, sociálnych skupín, populárne; kánon, melodické ostinato.	Spievať jednohlasne aj v jednoduchom dvojhlas, reagovať na taktovacie gestá učiteľa.	Spievanie piesní rôznych druhov a žánrov s využitím náročnejších prvkov – kánon, melodické ostinato, jednoduché vokálne úpravy a viacvrstvový spev.
	Spievať v kolektíve so sprievodom hudobného nástroja aj a cappella.	Rytmizovanie a melodizovanie slov, slovných spojení, tvorenie krátkych hudobných útvarov.	Uplatňovať individuálne hlasové dispozície pri experimentovaní, improvizácii a elementárnom komponovaní hlasom.	Tvorenie a interpretácia jednoduchých hudobných útvarov s využitím rytmických a melodických prvkov.
	Prirodzene aplikovať hlasovú techniku a zásady hlasovej hygieny v reči i v speve.	Hudobná abeceda v praktických činnostiach: osminová, štvrt'ová, polová, celá nota, nota s bodkou, pomlčky v rovnakých rytmických hodnotách, ich kombinácie, rytmické slabiky, rytmický dvojhlas, 2/4, 3/4, 4/4 takt.	Rytmizovať a melodizovať reč v známom tónovom priestore v rámci celej durovej stupnice C dur.	Hudobná abeceda v praktických činnostiach: upevňovanie rytmických hodnôt, rytmický dvojhlas, práca s tónovým priestorom C dur, solmizačné slabiky, fonogestika a grafické znázorňovanie melódie.
		Tónový priestor v C dur, príslušné solmizačné slabiky,		Imitovanie zvukov okolitého sveta, tvorenie rôznorodých melódií a zvukomaľby k príbehom a situáciám, zachytenie melodických postupov solmizačnými

		ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku tónu a postup melódie alebo fonogestika. Zjednotenie spoločného spevu, upevňovanie speváckych návykov, kooperovanie, počúvanie seba aj druhých.		slabikami, gestami, grafikou alebo audionahrávkou. Slovné reflektovanie speváckeho výkonu – ocenenia, návrhy, sebareflexia, sebakorekcia.
Hra na hudobnom nástroji	Hrať na hudobnom nástroji rytmicky presne, v primeranom tempe, s dynamikou. Hrať podľa symbolického a notového zápisu. Orientovať sa na klaviatúre v C dur.	Hra na rytmických aj melodických hudobných nástrojoch, regionálnych ľudových nástrojoch a vybraných nástrojoch iných kultúr. Hudobná abeceda v praktických činnostiach: osminová, štvrt'ová, polová, celá nota, nota s bodkou, pomlčky v rovnakých rytmických hodnotách, ich rôzne kombinácie, príslušné rytmické slabiky, rytmický dvojhlas, 2/4, 3/4, 4/4 takt. Hra jednoduchých melódií a piesní v tónovom priestore stupnice C dur na melodický nástroj (zvonkohra, xylofón, zobcová flauta, pastierska píšťala, nástroj s klaviatúrou).	Hrať a vytvárať malé hudobné celky, hudobné sprievody samostatne aj v skupine. Zahrať jednoduchú melódiu/pieseň na vybranom melodickom hudobnom nástroji. Aktívne počúvať druhých, byť súčasťou spoločnej hry a schopný slovnej reflexie hudobného výsledku – ocenenia, sebakorekcie.	Spontánne rytmické inštrumentálne celky vychádzajúce z rytmickej štruktúry slovných spojení. Hudobná abeceda v praktických činnostiach: upevňovanie rytmických hodnôt, rytmický dvojhlas, práca s tónovým priestorom C dur. Sprievody k piesňam, tancom, rešpektujúc ich charakter a hudobnú formu. Sprevádzanie alebo dotváranie počúvanej autorskej skladby rôznych štýlových období. Preferovanie vlastnej produkcie pred generovaním zvukov prostredníctvom AI.

		Počúvanie druhých, kooperácia, spoločná hra, základná slovná reflexia hudobného výsledku.		Počúvanie druhých, kooperácia, spoločná hra, slovná reflexia hudobného výsledku, (seba)korekcia.
Počúvanie hudby	Komunikovať vlastné prijímanie hudby. Interpretovať hudbu verbálne, pohybom aj inými umeleckými prostriedkami. Identifikovať hudobné prejavy a preferencie medzi rovesníkmi, vo vlastnej rodine, v miestnej komunite a regióne.	Počúvanie základných typov hudby: klasickej, modernej, populárnej, ľudovej, regionálnej ľudovej, hudby miestnej komunity a rodiny, hudby iných kultúr a národov. Určovanie základného charakteru a funkcie počúvanej hudby: tanec, zábava, pochod, pieseň. Určovanie základných formových štruktúr: verzia, refrén, predohra, medzihra, dohra, jednodielna piesňová forma. Vyjadrenie zážitku z počúvania hudby.	Určiť význam identifikovaných výrazových prostriedkov hudby v oblasti hudobného symbolizmu. Charakterizovať typy vokálnej a inštrumentálnej hudby a jej funkcie. Orientovať sa v typických prejavoch regionálnej kultúry. Identifikovať hudobné prejavy a preferencie medzi rovesníkmi, vo vlastnej rodine, v miestnej komunite a regióne (rozšírenie a porovnávanie).	Analytické počúvanie rôznorodej hudby, identifikovanie vyjadrovacích prostriedkov a ich funkčné uplatnenie v počúvanej hudbe. Identifikovanie nástrojového a speváckeho zloženia znejúcej hudby a zvukov/hudby generovanej nástrojmi AI. Určovanie základných formových štruktúr: dvojdielna a trojdielna piesňová forma, rozpoznávanie zložitejších hudobných vzťahov. Vyjadrenie zážitku z počúvania hudby s využitím jednoduchého zdôvodnenia a reflexie.
Hudobno-pohybové vyjadrenie hudby	Spontánnym a koordinovaným pohybom interpretovať počúvanú hudbu, piesne, hudobné a mimohudobné obsahy.	Spontánne napodobňovanie vybraných vzorových pohybových stereotypov, imitovanie rôznych žánrov a	Ovládať jednoduché tanečné prvky vybraných štýlov, tanečný motív, gesto a tanec v páre.	Imitovanie a tvorivé využívanie rôznych žánrov a štýlov tanca, jednoduchých tanečných hier a

	Hrať na tele.	štýlov tanca, jednoduchých tanečných hier, vybraných typov ľudových tancov. Využívanie vlastného tela – hry na tele – ako rytmického hudobného nástroja pri tanci, pri tvorbe zvukových prostredí alebo improvizovaného beatboxu. Vyjadrovanie hudobného aj mimohudobného obsahu hudby spontánnym pohybom. Základné pohyby a ich jednoduché kombinácie v rôznom metre a tempe: chôdza, skoky, poskoky, točenie, jednokročkový/dvojčročkový pohyb.	Hrať na tele v zložitejších rytmických štruktúrach a v spoločnej hudobno-pohybovej činnosti.	vybraných typov ľudových tancov. Využívanie hry na tele pri tvorbe rytmických sprievodov, zvukových prostredí a jednoduchých improvizácií. Vyjadrovanie hudobného aj mimohudobného obsahu hudby vedomým pohybovým prejavom a jednoduchou choreografickou tvorbou. Základné pohyby a ich kombinácie v rôznom metre a tempe: polka a základný valčíkový krok, valaský premenný krok.
Hudobno-dramatické vyjadrenie hudby	Interpretovať dramatické útvary a hry spevom, hrou na hudobných nástrojoch, pohybom, rytmizovaným a melodizovaným textom. Spolupracovať pri hudobno-dramatickom stvárňovaní hudobných aj nehudobných predlôh.	Hudobno-dramatické stvárňovanie rôznych hudobných a nehudobných predlôh: poézie, prózy, výtvarných artefaktov a hudobno-dramatických hier. Využívanie vlastného hlasu, okolitých objektov a rôznorodých hudobných nástrojov v	Improvizovať prostriedkami tvorivej dramatiky hudobné aj nehudobné umelecké predlohy. Hodnotiť proces vlastného stvárňovania hudby v skupine, v kolektíve.	Improvizácia a interpretácia hudobných aj nehudobných predlôh. Využívanie vlastného hlasu, okolitých objektov, rôznorodých hudobných nástrojov a primerane aj AI nástrojov v dramatickom stvárnení. Príprava a realizácia

		dramatickom stvárnění.		hudobno- dramatického celku.
--	--	---------------------------	--	------------------------------------

Výtvarná výchova - 2. cyklus (r. 4-5)

Vyučovací predmet: Výtvarná výchova

	Prvý cyklus			Druhý cyklus		Tretí cyklus			
ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín ŠVP	3			2		4			
Počet hodín ŠkVP vrátane disponibilných	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet hodín spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Ciele:

Hlavným cieľom 1. cyklu je, aby si žiak osvojil, v nadväznosti na detský výtvarný prejav, základné výtvarné vyjadrovacie prostriedky a prvky výtvarného jazyka. Spolu so získavaním skúseností s nástrojmi, materiálmi a technológiami sa žiak učí vyjadrovať vlastné predstavy, fantázie, myšlienky, skúsenosti, pocity a emócie. Prostredníctvom tvorby a umenia spoznáva okolitý svet a rozvíja sa jeho zmyslová citlivosť, zručnosti a sebapoznanie. Spracovávaním podnetov z umenia, tradičného ľudového umenia a vizuálnej kultúry sa učí vnímať rozmanitosť prejavov myslenia, videnia a cítenia ľudí.

Ciele vzdelávania vo 4. a 5. ročníku:

- Rozpoznať výtvarné vyjadrovacie prostriedky a využívať ich pri uplatňovaní základných kompozičných princípov.
- Vyjadriť sa prostredníctvom výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a ich kombináciou.
- Použiť nástroje, materiály, technológie, médiá a postupy pri tvorivej činnosti.
- Experimentovať s nástrojmi a materiálmi.
- Tvorivo interpretovať umelecké diela a podnety z umenia a vizuálnej kultúry.
- Výtvarne reagovať na rozdielne pocity a emócie.
- Reflektovať proces tvorby a jej výsledky, rešpektovať prácu druhých a rozmanitosť prežívania.

2. cyklus

Komponent	4. ročník		5. ročník	
	Výkon. š.	Obsah. š.	Výkon. š.	Obsah. š.
Výtvarný jazyk a komunikácia	Vyjadriť vlastné prežívanie, predstavy/fantáziu a skúsenosti prostredníctvom výtvarného vyjadrenia. Zrealizovať výtvarnú úlohu pomocou vybraných nástrojov, materiálov, techník a postupov.	Rôzna kvalita výtvarných vyjadrovacích prostriedkov: bod, línia, farba, tvar, škvrna, priestor, plocha, svetlo, povrch – textúra prostredníctvom tvorby a podnetov z umenia, tradičného ľudového umenia, ľudovej a vizuálnej kultúry. Výtvarné asociácie na rôzne zmyslové podnety. Techniky kresby, maľby, grafiky, modelovania, priestorovej tvorby a ich kombinácie. Výtvarné laborovanie s postupmi vybraných tradičných ľudových remesiel. Výtvarné aktivity v interiéri a exteriéri, aj v prírode.	Vyjadriť vlastné prežívanie, predstavy/fantáziu a skúsenosti prostredníctvom vedomého výberu výtvarných vyjadrovacích prostriedkov. Opísať funkciu vybraných vyjadrovacích prostriedkov. Uplatniť získané skúsenosti a vedomosti pri bádaní a experimentovaní s výtvarnými nástrojmi, materiálmi, technikami, technológiami a postupmi. Zvoliť digitálne technológie na realizáciu výtvarnej úlohy.	Overovanie vizuálnych informácií, digitálneho obsahu a ich autenticity. Digitálne médiá – počítačová grafika, fotografia, video, animácia. Syntéza textu a obrazu. Výtvarné laborovanie s postupmi vybraných tradičných ľudových remesiel (rozšírenie a tvorivé experimentovanie). Tvorenie dočasných a procesuálnych prác. Výtvarné aktivity v interiéri a exteriéri, aj v prírode (samostatnejšie a koncepcnejšie spracovanie).
Umenie a vizuálna kultúra	Tvorivo interpretovať diela a rozlíšiť podnety z umenia a vizuálnej kultúry. Rozlíšiť kultúrnu rozmanitosť a jej prejavy. Opísať skúsenosť z návštevy kultúrnych inštitúcií.	Analyzovanie a tvorivé interpretovanie artefaktov z dejín umenia, tradičného ľudového umenia a vizuálnej kultúry (primeraným spôsobom). Vybrané obsahy z dejín umenia. Návšteva galérie, múzea, pamiatky, sakrálnej stavby,	Identifikovať súvislosti medzi vlastným výtvarným dielom a zvolenou témou. Porovnať diela niekoľkých predstaviteľov výtvarného umenia. Použiť postupy na vyhľadávanie a overovanie vizuálnych informácií.	Analyzovanie a tvorivé interpretovanie artefaktov z dejín umenia, tradičného ľudového umenia a vizuálnej kultúry s využitím získaných poznatkov. Porovnanie diel vybraných umelcov, kultúr, období a umeleckých prejavov. Premena výtvarných vyjadrovacích

	Opísať činnosti a funkcie kultúrnych inštitúcií.	výstavy, ateliéru vrátane virtuálnych alternatív: virtuálna galéria, múzeum, portfólio umelkýň a umelcov. Rola kurátora, galerijného pedagóga, kritika, umelca. Spôsoby prezentácie, možnosti školskej galérie, príprava a realizácia výstavy alebo prezentácie.		prostriedkov a žánrov naprieč dejinami výtvarného umenia a vizuálnou kultúrou. Rozpoznávanie AI generovaného obsahu a pomenovanie jeho typických nedokonalostí. Etické zásady a ich uplatnenie vo vizuálnej komunikácii.
Tvorivá osobnosť	Rozpoznať a interpretovať emocionálny výraz vo výtvarnej tvorbe. Kooperatívne pracovať v skupine počas tvorivého procesu. Prezentovať výsledky výtvarnej tvorby. Posilňovať sebadôveru založenú na vlastnej tvorivosti.	Pocity a emócie vyjadrené v umení a vizuálnej kultúre. Tvorba samostatných a kolektívnych výtvarných prác. Možnosti prezentácie výsledkov výtvarnej činnosti. Vytváranie výtvarného portfólia (základná forma – zhromažďovanie vlastných prác).	Reflektovať vlastnú výtvarnú tvorbu, tvorbu iných a obsahy generované AI. Využiť metódy hodnotenia vlastnej tvorby. Prezentovať výsledky výtvarnej tvorby s využitím primeranej argumentácie a sebahodnotenia. Posilňovať sebadôveru založenú na vlastnej tvorivosti a schopnosti reflektovať tvorivý proces.	Reflektovanie stereotypných zobrazení, variácie a inovácie stereotypov. Jednotlivé etapy procesu umeleckej tvorby. Druhy a formy reflexie vlastnej umeleckej tvorby. Vytváranie výtvarného portfólia (systematické usporiadanie a reflexia vlastného tvorivého procesu).

Zdravie a pohyb - 2. cyklus (r. 4-5)

Vyučovaci predmet: Zdravie a pohyb

	Prvý cyklus			Druhý cyklus		Tretí cyklus			
ročník	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Počet hodín ŠVP	6			4		8			
Počet hodín ŠkVP vrátane disponibilných	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Počet hodín spolu	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Ciele:

Hlavným cieľom 2. cyklu je pravidelná realizácia pohybových a športových aktivít ako súčasti zdravého životného štýlu. Žiaci si osvoja nové pohybové zručnosti a dokážu ich aplikovať v pohybových a športových hrách. Žiaci dokážu rozpoznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv na zdravie človeka. Žiaci by mali vnímať šport ako prostriedok podpory sociálnych zručností a morálneho správania a postupne sa naučiť reagovať v krízových situáciách.

Ciele vzdelávania vo 4. a 5. ročníku:

- Vytvoriť si vlastný zdraviu prospešný jedálniček.
- Porozumieť negatívnym vplyvom návykových látok.
- Vysvetliť účinok pohybovej aktivity na organizmus a na správne držanie tela vrátane starostlivosti o duševné zdravie.
- Využívať získané pohybové zručnosti v rôznom prostredí a v rôznych podmienkach.
- Orientovať sa v športovej terminológii a v oblasti športu.
- Ovládať základy bezpečného pohybu a orientácie v prírode a teréne.
- Poznať základné princípy civilnej ochrany.
- Poskytovať prvú pomoc na veku primeranej úrovni.

2. cyklus

	4. ročník		5. ročník	
Komponent	Výkon. š.	Obsah. š.	Výkon. š.	Obsah. š.
Zdravie a životný štýl	Rozlišovať zdravú a nezdravú výživu. Dodržiavať základné hygienické zásady a bezpečnosť pri vykonávaní pohybových aktivít. Vysvetliť význam rozcvičenia pred vykonávaním pohybovej aktivity.	Zdraviu prospešné potraviny ako základ vhodného jedálnička. Preferovanie bezpečného poradenstva v otázkach výživy a zdravia s dospelým alebo odborníkom pred nástrojmi AI. Význam pohybu pre fyzické a duševné zdravie človeka. Pravidlá bezpečného správania sa pri pohybových aktivitách. Hygienické zásady pri pohybových aktivitách.	Poznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv na zdravie človeka. Identifikovať základné príčiny nesprávneho držania tela. Predviesť príklady cvičení na podporu správneho držania tela.	Význam príjmu a výdaja energie. Negatívne vplyvy fajčenia, alkoholu, nedovolených látok a iných závislostí na zdravie človeka. Zásady správneho držania tela, príčiny chybného držania tela, odchýlky v držaní tela, cvičenia pre správne držanie tela. Úloha rozcvičenia – príprava na pohybovú aktivitu a prevencia pred zranením.
Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť	Dosiahnuť individuálne zlepšenie v úrovni pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti. Uviesť príklady pohybových hier pre rozvoj konkrétnych pohybových schopností.	Činnosti a aktivity na zlepšenie vlastnej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Pohybové schopnosti – kondičné a koordinačné a možnosti/prostriedky ich rozvoja.	Odmerať pulzovú frekvenciu a s pomocou učiteľa interpretovať úroveň telesného zaťaženia. Analyzovať základné prejavy únavy pri telesnej záťaži.	Poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti. Meranie pulzovej frekvencie, príčiny zmien, poznatky o vonkajších prejavoch únavy pri telesnom zaťažení (potenie, dýchanie, farba pokožky, koordinácia pohybov).

Pohybové kompetencie	Porozumieť základnej terminológii telovýchovných a športových činností, vykonať základné povely. Vykonať požadované pohyby tela, chôdzu, skoky a beh v súlade s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom alebo hudbou.	Základné povely, postoje, obraty – pozor, pohov, vyrovnať, rozchod, vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad, rad, zástup, kruh, polkruh, jednotliviec, dvojica, trojica, na značky, čiara, priestor, ihrisko; cvičenia a hry s prvkami poradovej prípravy ako prostriedky účelnej organizácie činností v priestore. Rytmické cvičenia spojené s vytlieskavaním, vydupávaním; cvičenia a hry na rozvoj rytmickej schopnosti; tanečná a štylizovaná chôdza, beh, skoky a poskoky.	Zvládnuť optimálnu techniku manipulácie s náčiním a rôznymi pomôckami a uplatniť ju v pohybovej alebo športovej aktivite. Predviesť strečingové cvičenia.	Cvičenia a pohybové hry zamerané na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a pomôckami. Cvičenia so zameraním na správne a estetické držanie tela ako celku i jeho častí v rôznych polohách. Strečing, relaxačné a dýchacie cvičenia ako prostriedok starostlivosti o fyzické a duševné zdravie.
Šport a pohyb	Aplikovať dohodnuté pravidlá v určenej hre a športovej činnosti. Riadiť sa zásadami fair-play v hre a športovej činnosti ako súťažiaci, pomocní rozhodcovia, organizátori a diváci. Vymenovať príklady úspešných slovenských športových	Pravidlá osvojovaných hier a športov, dodržiavanie fair-play. Atletika – behy, skoky, hody, vrhy. Gymnastika – akrobacia, preskoky, kladina, kruhy, hrazda, tance. Športové hry – základné útočné a obranné herné činnosti jednotlivca a ich	Rozlišovať pojmy technika a taktika. Pripraviť a viesť jednoduchú hru alebo športovú činnosť/súťaž pre spolužiakov v role organizátora alebo rozhodcu s pomocou učiteľa. Vymenovať príklady významných zahraničných športových osobností v individuálnych a/alebo	Organizácia súťaží. Úspechy slovenských a zahraničných športovcov na ME, MS, OH; olympijská symbolika, olympijské myšlienky a hodnoty, kalokagatia; medzikultúrny význam športu. Úpoly – základné úpolové techniky.

	osobností v individuálnych a/alebo kolektívnych športoch. Predviest' techniku základných atletických cvičení – behy, skoky, hody, vrhy. Predviest' techniku základných gymnastických cvičení a tvarov – akrobacia, preskoky, kladina, kruhy, hrazda, tance. Predviest' techniku základných herných činností vo vybraných športových hrách. Zapojiť sa aktívne do minihry v rámci vybraných športových hier alebo hry s dohodnutými pravidlami.	uplatnenie v minihre a/alebo hre s dohodnutými pravidlami.	kolektívnych športoch. Vysvetliť význam základných olympijských myšlienok a posolstva olympizmu. Predviest' techniku základných úpolových cvičení. Aplikovať rôzne pohybové hry zamerané na rozvoj kreativity a kooperácie. Zvládnuť základné tanečné kroky a tanečné motívy v regionálnych ľudových a/alebo moderných tancoch. Preplávať jedným plaveckým spôsobom 25 m.* Predviest' základné zručnosti súvisiace s realizáciou sezónnych pohybových aktivít.	Pohybové hry ako prostriedok na upevňovanie herných činností, na rozvoj kreativity a kooperácie. Sezónne pohybové aktivity podľa podmienok školy – technika plaveckých spôsobov, cvičenia a hry zamerané na zdokonaľovanie základných zručností z ďalších sezónnych pohybových aktivít.
--	---	---	---	---

* Ak škola má vytvorené podmienky na realizáciu plaveckého výcviku.